

EG- anpassade körkortsregler

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2015

National Library
of Sweden

Ett delbetänkande av 1994 års körkortsutredning

EG- anpassade körkortsregler

Ett delbetänkande av 1994 års körkortsutredning

Ref NB
Occ
son

Statens offentliga utredningar
1995:48
Kommunikationsdepartementet

EG-anpassade körkortsregler

Delbetänkande av 1994 års körkortsutredning
Stockholm 1995

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes, Offentliga Publikationer, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 90 90

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:

Regeringskansliets förvaltningskontor
Arkiv- och informationsenheten
103 33 Stockholm
Fax: 08-790 09 86
Telefon: 08-763 24 81

Statsrådet och chefen för Kommunikationsdepartementet

Regeringen bemyndigade den 15 september 1994 chefen för Kommunikationsdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över körkortsförfattningarna m.m. Enligt regeringens beslut (Dir. 1994:90) skall ett delbetänkande avseende införlivande med svensk rätt av EG-direktivet 91/439/EEG och de författningsändringar som föranleds därav redovisas senast den 1 maj 1995.

Som särskild utredare förordnades den 18 oktober 1994 f.d. regeringsrådet Bertil Voss. För att biträda utredaren förordnades den 15 november 1994 EU-juristen Per Björklund och juristen Bengt Magnusson, båda vid Vägverket, samt kammarrättsassessorn Agneta Pålsson som experter. Kammarrättsassessorn Ulf Rehnberg förordnades till sekreterare.

Utredningen har antagit namnet 1994 års körkortsutredning.

Efter remiss har utredningen avgett yttrande över Vägverkets utredning om bestämmelser för mopeder.

Utredningen överlämnar härmed sitt delbetänkande (SOU 1995:48) EG-anpassade körkortsregler.

Stockholm i april 1995

Bertil Voss

Ulf Rehnberg

Innehållsförteckning

Sammanfattning	7
Författningsförslag	9
1 Inledning	59
1.1 Utredningsuppdraget	59
1.2 Utredningsarbetet	59
2 Körkortsregleringen inom EU	61
2.1 EG-rådets direktiv 91/439/EEG	61
2.1.1 Direktivets syfte	61
2.1.2 Allmänt om direktivets innehåll	62
2.1.3 Direktivets bestämmelser i sammandrag	63
2.1.4 Svenska körkortsregler som berörs av direktivet	64
3 Körkortet	67
3.1 Körkortens utformning	67
3.2 Körkortsklasser	67
3.2.1 Motorcykel – kategori A och A1	68
3.2.2 Personbil m.m. – kategori B	71
3.2.3 Tung lastbil – kategori C	73
3.2.4 Buss – kategori D	73
3.2.5 Övriga fordon	75
4 Förutsättningar för att erhålla körkort	77
4.1 Åldersgränser för körkort	77
4.2 Medicinska krav	80
4.3 Kunskapskrav	84
4.4 Bosättningskrav	85
4.5 Övriga förutsättningar	88
5 Utländska körkort	91
5.1 Författningsregleringen	91
5.2 Giltigheten av utländska körkort	92
5.3 Utbyte av utländska körkort	94
6 Kostnader	99
7 Författningskommentarer	101
7.1 Förslaget till lag om ändring i körkortslagen	101

7.2	Förslaget till förordning om ändring i körkortsförordningen	105
7.3	Förslaget till förordning om ändring i fordonskungörelsen respektive vägtrafikkungörelsen	111
Bilaga		
	EG-direktiv 91/439/EEG om körkort	113

Sammanfattning

Europeiska gemenskapernas råd antog den 29 juli 1991 direktivet 91/439/EEG om körkort. Föreskrifterna i direktivet skall ha införts i medlemsländernas nationella lagstiftning senast den 1 juli 1996. Direktivet föranleder ändringar i den svenska körkortslagstiftningen – körkortslagen, körkortsförordningen och förordningen om godkännande och utbyte av utländska körkort.

1994 års körkortsutredning har i uppdrag att göra en lagteknisk översyn av körkortsförfattningarna. I uppdraget ingår att föreslå de författningsändringar som behövs för att införliva EG-direktivets föreskrifter med svensk rätt. I detta delbetänkande lämnas förslag till sådana författningsändringar. Dessutom föreslås att förordningen om godkännande och utbyte av utländska körkort upphävs och att förordningens bestämmelser i stället tas in i körkortslagen och körkortsförordningen. Skälet härtill är att EES-körkort i väsentliga hänseenden blir likvärdiga med svenska körkort. Det är då befogat att EES-körkortet ingår i samma författningssystem som de svenska.

Enligt EG-direktivet skall nationella körkort till sin utformning överensstämma med en s.k. gemenskapsmall. De slutliga föreskrifterna härom är emellertid ännu inte antagna. För närvarande saknas därför förutsättningar för att föreslå en ny utformning av svenska körkort.

De sakliga ändringarna i körkortsförfattningarna som nu föreslås med anledning av EG-direktivet innebär följande.

I fråga om *motorcyklar* införs en ny körkortsbehörighet för lätt motorcykel, benämnd A1. Skillnaden mellan lätt och tung motorcykel hänför sig i nuvarande definitioner endast till motorns slagvolym. I nya definitioner tas även hänsyn till motoreffekten. Gränsen mellan lätt och tung motorcykel är därvid 11 kW.

Innehav av ett A-körkort ger för närvarande behörighet att föra varje slag av tung motorcykel. Enligt förslaget begränsas rätten att föra motorcykel som har en motoreffekt som överstiger 25 kW eller som har ett effekt/viktförhållande som överstiger 0,16 kW/kg. Rätt att föra sådan motorcykel förutsätter antingen två års innehav av ett A-körkort eller uppnådda 21 år och godkänt särskilt körprov.

Körkort för *personbil* (B-körkort) skall gälla endast för fordon, vars totalvikt inte överstiger 3,5 ton. Fordon som har högre totalvikt får föras endast av den som innehar C-behörighet (tung lastbil).

Körkort för *buss* (D-körkort) kan för närvarande erhållas endast tillsammans med E-behörighet (släpfordon). Enligt förslaget skall D-behörighet kunna erhållas separat. Ett sådant körkort berättigar också innehavaren att föra buss med ett tillkopplat lätt släpfordon.

Åldersgränserna för de olika körkortsbehörigheterna ändras i flera avseenden. Gränsen för behörigheten C (tung lastbil) och E (släpfordon) sänks från 19 år till 18 år, medan gränsen för behörigheten D (buss) höjs från 20 år till 21 år.

Ändringarna beträffande rätten att föra de mest motorstarka motorcyklarna och åldersgränsen för D-behörighet medför vissa ändringar i reglerna om *övningskörning*. Med buss får övningskörning ske tidigast vid 20 års ålder mot för närvarande 19 år. Möjligheten att i vissa fall övningsköra med tung motorcykel redan vid 16 års ålder begränsas till de minst motorstarka tunga motorcyklarna.

Enligt direktivet är en förutsättning för *utfärdande av körkort* att sökanden har permanent bosättningsort i den stat som utfärdar körkortet eller har studerat där i minst sex månader. Direktivets definition av begreppet permanent bosättningsort är sådan att det i allt väsentligt motsvarar svensk folkbokföring. En bestämmelse införs därför om att körkortstillstånd får meddelas endast om sökanden är folkbokförd i Sverige eller har studerat här i minst sex månader. Körkortstillstånd får inte meddelas den som redan har ett körkort som är utfärdat i en annan EES-stat.

I fråga om *utländska körkort* innebär förslagen sakliga ändringar endast beträffande EES-körkort. För sådana slopas ogiltighetsgrunden att innehavaren under de senaste tre åren har haft ett svenskt körkort som har återkallats. Vid utbyte av ett EES-körkort mot ett svenskt körkort krävs inte längre någon prövning av om innehavaren uppfyller de personliga och medicinska kraven som gäller för utfärdande av ett svenskt körkort. Ett bibehållande av sådan prövning skulle strida mot EG-direktivets föreskrifter om utbyte av körkort. I övrigt är de ändringar som föreslås beträffande utländska körkort av administrativ art.

Författningsförslag

Förslag till

Lag om ändring i körkortslagen (1977:477)¹

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1977:477)²

dels att 1, 2, 7, 12, 32, 39 och 45 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas sex nya paragrafer, 15 a - 15 e §§ och 31 a §, samt närmast före 31 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §³

Denna lag gäller behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon, traktor och motorredskap.

Denna lag gäller behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon, traktor och motorredskap.

Behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon eller motorredskap klass I anges på följande sätt i körkort.

Behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon eller motorredskap klass I anges på följande sätt i körkort.

Bokstav	Behörighet
---------	------------

A	motorcykel
---	------------

B	personbil, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfor-
---	--

Beteckning	Behörighet
------------	------------

A	motorcykel
---	------------

A1	lätt motorcykel
----	-----------------

B	personbil med totalvikt av högst 3,5 ton, lätt lastbil och ett till
---	---

¹ Lagen omtryckt 1980:977

² Jfr Rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, EGT L 237, 24.8.1991

³ Senaste lydelse 1992:1729

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

don, terrängvagn och motorredskap klass I

sådan bil kopplat lätt släpfordon, terrängvagn och motorredskap klass I

C tung lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon

C tung lastbil, *personbil med totalvikt över 3,5 ton* och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon

D buss

D buss och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon

E släpfordon, oavsett antal och vikt

E släpfordon, oavsett antal och vikt

Behörigheten A ger rätt att föra motorcykel med en högre effekt än 25 kilowatt eller ett effekt/viktförhållande som överstiger 0,16 kilowatt/kilogram endast om körkortshavaren innehaft körkort med behörigheten A under minst två år eller har fyllt 21 år och godkänts i körprov på motorcykel med högre prestanda.

Behörighet att i yrkesmässig trafik för personbefordran föra personbil, lätt lastbil eller terrängvagn utmärkes i körkort med beteckningen TAXI.

Behörighet att i yrkesmässig trafik för personbefordran föra personbil, lätt lastbil eller terrängvagn utmärkes i körkort med beteckningen TAXI.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §⁴

Bil, terrängvagn, motorredskap klass I eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. *Ett körkort med behörigheten A gäller för tung motorcykel först när körkorts-havaren har fyllt 18 år.* Har släpfordon kopplats till en bil skall föraren ha körkortsbehörighet även för detta.

Utan hinder av första stycket får

1. lastbil, släpfordon eller buss föras

a) utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

b) med last eller passagerare i fall som avses under a), om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet samt föraren av detta har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

Bil, terrängvagn, motorredskap klass I eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. Har släpfordon kopplats till en bil skall föraren ha körkortsbehörighet även för detta.

Utan hinder av första stycket får

1. lastbil, släpfordon eller buss föras

a) utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

b) med last eller passagerare i fall som avses under a), om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet samt föraren av detta har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

⁴ Senaste lydelse 1992:1729

Nuvarande lydelse

2. motorcykel, lastbil, släpfordon eller buss föras i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

Den vars körkort har återkallats får inom garageområde, verkstadsområde eller liknande utan last eller passagerare föra fordon av det slag som det återkallade körkortet berättigade honom att föra, om medgivande därtill har lämnats. Sådant medgivande får avse en tid av högst tre år.

7 §⁵

Körkortstillstånd får meddelas endast den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon.

Föreslagen lydelse

2. motorcykel, lastbil, släpfordon eller buss föras i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

Den vars körkort har återkallats får inom garageområde, verkstadsområde eller liknande utan last eller passagerare föra fordon av det slag som det återkallade körkortet berättigade honom att föra, om medgivande därtill har lämnats. Sådant medgivande får avse en tid av högst tre år.

Den som ansöker om körkortstillstånd skall vara folkbokförd i Sverige eller ha studerat här i minst sex månader.

Körkortstillstånd får inte meddelas den som innehar ett körkort som är utfärdat i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Körkortstillstånd får meddelas endast den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon.

⁵ Senaste lydelse 1989:591

Nuvarande lydelse

Vid provningen av de personliga förhållandena skall särskilt beaktas om sökanden är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han såsom förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

Vid provningen av de medicinska förhållandena skall beaktas att sökanden har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon eller linser och tillräcklig hörselförmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och att sökanden även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

Den som söker eller innehar körkortstillstånd eller körkort är skyldig att underkasta sig läkarundersökning, blodprovstagning eller annan liknande undersökning, som behövs för den provning som avses i andra och tredje styckena eller eljest i denna lag. Om begränsningar i skyldigheten, inbegripet den närmare inriktningen av sådana undersökningar, föreskriver regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer

Föreslagen lydelse

Vid provningen av de personliga förhållandena skall särskilt beaktas om sökanden är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han såsom förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

Vid provningen av de medicinska förhållandena skall beaktas att sökanden har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon eller linser och tillräcklig hörselförmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och att sökanden även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

Den som söker eller innehar körkortstillstånd eller körkort är skyldig att underkasta sig läkarundersökning, blodprovstagning eller annan liknande undersökning, som behövs för den provning som avses i *fjärde* och *femte* styckena eller eljest i denna lag. Om begränsningar i skyldigheten, inbegripet den närmare inriktningen av sådana undersökningar, föreskriver regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*12 §⁶

Sökanden skall vid tidpunkten för utlämnandet av körkort ha uppnått en ålder av

16 år för behörigheten A,

18 år för behörigheten B,

19 år för behörigheten C,

20 år för behörigheten D,

19 år för behörigheten E,

19 år för taxibehörighet.

Förarprov för behörigheten C, D eller E eller för taxibehörighet får avläggas endast om sökanden har körkort med behörigheten B, såvida sökanden inte inom de tre senaste åren har haft körkort med den behörighet som provet avser.

Sökanden skall vid tidpunkten för utlämnandet av körkort ha uppnått en ålder av

18 år för behörigheten A,

16 år för behörigheten A1,

18 år för behörigheten B,

18 år för behörigheten C,

21 år för behörigheten D,

18 år för behörigheten E,

19 år för taxibehörighet.

Förarprov för behörigheten C eller D eller för taxibehörighet får avläggas endast om sökanden har körkort med behörigheten B.

Förarprov för behörigheten E får avläggas endast om sökanden har behörighet för dragfordonet.

Andra och tredje stycket gäller inte om sökanden inom de tre senaste åren har haft körkort med den behörighet som provet avser.

⁶ Senaste lydelse 1989:591

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**15 a §*

Ett utländskt körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll.

Om körkortet inte är utformat i överensstämmelse med förebilderna i någon av de konventioner om vägtrafik, som har undertecknats i Genève den 19 september 1949 respektive i Wien den 8 november 1968, och inte heller är utfärdat på ett skandinaviskt språk, engelska, tyska eller franska, gäller körkortet endast i förening med en bestyrkt översättning till något av dessa språk.

Ett körkort som inte är försett med ett fotografi av körkorthavaren gäller endast tillsammans med en identitetshandling med fotografi.

15 b §

Ett utländskt körkort gäller inte i Sverige, om det är ogiltigt i den stat där det har utfärdats eller om det har bytts ut mot ett svenskt körkort.

Om körkortet är utfärdat i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, gäller körkortet inte heller i Sverige

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1. om innehavaren under de senaste tre åren har haft ett svenskt körkort som har återkallats av en svensk myndighet,
2. om innehavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år.

Körkortet blir inte ogiltigt enligt andra stycket 2 under den tid en ansökan om utbyte enligt 31 a § prövas.

15 c §

Ett utländskt körkort medför inte rätt att föra bil innan innehavaren har fyllt 18 år. Det medför inte heller rätt för annan än medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att

1. föra svenskregistrerat motor-drivet fordon i yrkesmässig trafik eller
2. föra svenskregistrerad lastbil eller buss i förvärvsverksamhet för transport av personer eller gods.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 d §

Om det föreligger någon sådan återkallelsegrund som avses i 16 §, skall ett utländskt körkorts giltighet i Sverige omprövas. Därvid äger bestämmelserna i 18, 19, 21 - 25 §§ motsvarande tillämpning.

15 e §

Bestämmelserna i 15 a - 15 d §§ gäller också midlertidigt kørekort och turistkørekort utfärdade i Danmark, tillfälligt körkort utfärdat i Finland och midlertidig kjøretillatelse meddelad i Norge.

Utbyte av utländska körkort

31 a §

Ett körkort som är utfärdat i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, Liechtenstein, Schweiz eller Japan och som gäller i Sverige får bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är folkbokförd i Sverige.

Utbyte av ett körkort som är utfärdat i Liechtenstein, Schweiz eller Japan får ske endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 7 §.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Vid beslut om utbyte av ett utländskt körkort, får föreskrivas särskilda villkor för körkortet.

32 §⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag och föreskrifter om undantag från lagen. Detsamma gäller föreskrifter om förarutbildning och om sådan registrering som behövs för tillämpningen av lagen. *Regeringen får även meddela föreskrifter om utländska körkorts giltighet i landet.*

Regeringen får överlämna till postbefordringsföretag att medverka vid utlämnande av körkort.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall medge undantag från denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag och föreskrifter om undantag från lagen. Detsamma gäller föreskrifter om förarutbildning och om sådan registrering som behövs för tillämpningen av lagen.

Regeringen får överlämna till postbefordringsföretag att medverka vid utlämnande av körkort.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall medge undantag från denna lag.

⁷ Senaste lydelse 1993:1695

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*39 §⁸

Länsstyrelsen prövar frågor om återkallelse av körkort, körkorts-tillstånd eller traktorkort, om nedsättning av spärrtid efter återkallelse och om vägran att godkänna ett utländskt körkort.

Länsstyrelsen prövar också frågor om meddelande av körkorts-tillstånd och utfärdande av traktorkort samt de andra frågor om körkort som regeringen föreskriver.

Om länsstyrelsen finner anledning anta att någon inte bör ha körkort eller traktorkort på grund av sina nykterhetsförhållanden, får länsstyrelsen höra socialnämnden, om nämndens yttrande har betydelse för ärendets avgörande.

Länsstyrelsen prövar frågor om återkallelse av körkort, körkorts-tillstånd eller traktorkort, om nedsättning av spärrtid efter återkallelse och om *giltighet eller utbyte* av ett utländskt körkort.

Länsstyrelsen prövar också frågor om meddelande av körkorts-tillstånd och utfärdande av traktorkort samt de andra frågor om körkort som regeringen föreskriver.

Om länsstyrelsen finner anledning anta att någon inte bör ha körkort eller traktorkort på grund av sina nykterhetsförhållanden, får länsstyrelsen höra socialnämnden, om nämndens yttrande har betydelse för ärendets avgörande.

⁸ Senaste lydelse 1994:442

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

45 §⁹

Ett beslut om återkallelse eller varning skall delges den som beslutet rör.

Ett beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den

Genom lagen upphävs förordningen (1981:96) om godkännande och utbyte av utländska körkort.

Ett körkort som före ikraftträdandet har utlämnats i enlighet med äldre föreskrifter, ger behörighet att föra fordon i enlighet med de äldre föreskrifterna.

Om godkänt förarprov har avlagts före ikraftträdandet gäller för utlämnande av körkort 12 § första stycket i dess äldre lydelse.

Bestämmelserna i 7 § första och andra styckena tillämpas inte på ansökningar om körkortstillstånd som har kommit in till länsstyrelsen före ikraftträdandet.

Bestämmelsen i 15 a § tredje stycket tillämpas på körkort utfärdade i Storbritannien först efter den 29 juli 2001.

Ett beslut om återkallelse, *vägrad giltighet* eller varning skall delges den som beslutet rör.

Ett beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

⁹ Senaste lydelse 1980:977

Förslag till Förordning om ändring i körkortsförordningen (1977:722)¹

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortsförordningen (1977:722)²

dels att 3 §, i paragrafens lydelse enligt förordningen (1995:138) om ändring i körkortsförordningen, 4, 7, 11, 17, 19, 22 a, 32, 33, 34, 34 a, 35, 50, 73, 78, 82, 91, 93, 99, 105 och 110 §§, dels 107 och 108 §§, i deras lydelse enligt förordningen (1995:218) om ändring i körkortsförordningen och dels bilagan till förordningen skall ha följande lydelse

dels att i förordningen skall införas fyra nya paragrafer, 12 a, 37 a, 74 a och 101 a §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

I militära vägtrafikkungörelsen (1974:97) och vägtrafikförordningen (1995:137) för räddningskåren under utbildning och höjd beredskap finns bestämmelser om undantag från körkortslagen (1977:477) och denna förordning.

I militära vägtrafikkungörelsen (1974:97) och vägtrafikförordningen (1995:137) för räddningskåren under utbildning och höjd beredskap finns bestämmelser om undantag från körkortslagen (1977:477) och denna förordning.

I förordningen (1981:96) om godkännande och utbyte av utländska körkort finns särskilda bestämmelser om utländska körkort.

¹ Förordningen omtryckt 1983:403

² Jfr Rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, EGT L 237, 24.8.1991

Nuvarande lydelse

4 §³

Vid tillämpningen av körkortslagen (1977:477) och av denna förordning har följande beteckningar nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse

Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter

Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter

Föreslagen lydelse

4 §

Vid tillämpningen av körkortslagen (1977:477) och av denna förordning har följande beteckningar nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse

Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter <i>och en effekt av högst 11 kilowatt</i>

Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter <i>eller en effekt som överstiger 11 kilowatt</i>

³ Senaste lydelse 1992:1765

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §⁴

Körkort får utfärdas i följande klasser.

A*****
*B*****
AB*****
*BE*****
ABE*****
*B*C***
AB*C***
*BEC***
ABEC***
*BECE**
ABECE**
*BEC*DE
ABEC*DE
*BECEDE
ABECEDE

Taxibehörighet kan förenas med körkortsklass som omfattar behörigheten B.

Körkort får utfärdas i följande klasser.

A*****
*B*****
AB*****
*BE*****
ABE*****
*B*C***
AB*C***
*BEC***
ABEC***
*BECE**
ABECE**
*B*C*D*
*BE*C*D*
AB*C*D*
ABE*C*D*
*BEC*DE
ABEC*DE
*BECEDE
ABECEDE

I de i första stycket angivna klasserna skall behörigheten A ersättas med beteckningen A1 när behörigheten avser endast lätt motorcykel. Taxibehörighet kan förenas med körkortsklass som omfattar behörigheten B.

⁴ Senaste lydelse 1982:858

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §⁵

Ansökan om körkortstillstånd skall göras skriftligen på särskild blankett. Till ansökningshandlingen skall fogas en hälsodeklaration, som skall vara undertecknad av sökanden på heder och samvete, och ett intyg om synprovning. Avser ansökningen ett körkort med behörigheten C eller D eller med taxi-behörighet skall i stället ett läkarintyg fogas till ansökningen. Intygen skall vara utfärdade och hälsodeklarationen avgiven inom tre månader före ansökningen.

Länsstyrelsen skall, om inte annat följer av 39 §, förordna om personutredning när ansökningen om körkortstillstånd har kommit in. Någon personutredning behövs dock inte om sökanden har ett gällande körkort, och ansökningen avser

Ansökan om körkortstillstånd skall göras skriftligen på särskild blankett. *I ansökningen skall sökanden på heder och samvete intyga att han inte är innehavare av ett körkort som har utfärdats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.* Till ansökningshandlingen skall fogas en hälsodeklaration, som skall vara undertecknad av sökanden på heder och samvete, och ett intyg om synprovning. Avser ansökningen ett körkort med behörigheten C eller D eller med taxi-behörighet skall i stället ett läkarintyg fogas till ansökningen. Intygen skall vara utfärdade och hälsodeklarationen avgiven inom tre månader före ansökningen.

Länsstyrelsen skall, om inte annat följer av 39 §, förordna om personutredning när ansökningen om körkortstillstånd har kommit in. Någon personutredning behövs dock inte om sökanden har ett gällande körkort, och ansökningen avser

⁵ Senaste lydelse 1993:821

Nuvarande lydelse

behörigheterna A, B, C eller E. Om länsstyrelsen finner att sökanden inte förekommer i rikspolisstyrelsens polisregister, behöver någon ytterligare personutredning inte göras. Om sökanden förekommer i polisregistret eller om det i övrigt finns särskilda skäl därtill skall personutredningen göras av polismyndigheten i sökandens folkbokföringsort eller, om sökanden inte är folkbokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där sökanden vistas. Utredningen skall innehålla ett yttrande från polismyndigheten om sökandens lämplighet som körkortshavare och en redogörelse för de omständigheter på vilka yttrandet grundas.

Länsstyrelsen får själv eller genom polismyndighet föranstalta om ytterligare utredning. Därvid kan länsstyrelsen förelägga sökanden att inom en viss tid ge in ett läkarintyg. I föreläggandet får föreskrivas att undersökning skall verkställas av en viss person eller av en person med viss sakkunskap eller avse visst förhållande. Om sökanden inte följer föreläggandet, skall ansökningen avvisas. Föreläggandet skall innehålla en upplysning om detta.

Föreslagen lydelse

behörigheterna A, AI, B, C eller E. Om länsstyrelsen finner att sökanden inte förekommer i rikspolisstyrelsens polisregister, behöver någon ytterligare personutredning inte göras. Om sökanden förekommer i polisregistret eller om det i övrigt finns särskilda skäl därtill skall personutredningen göras av polismyndigheten i sökandens folkbokföringsort eller, om sökanden inte är folkbokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där sökanden vistas. Utredningen skall innehålla ett yttrande från polismyndigheten om sökandens lämplighet som körkortshavare och en redogörelse för de omständigheter på vilka yttrandet grundas.

Länsstyrelsen får själv eller genom polismyndighet föranstalta om ytterligare utredning. Därvid kan länsstyrelsen förelägga sökanden att inom en viss tid ge in ett läkarintyg. I föreläggandet får föreskrivas att undersökning skall verkställas av en viss person eller av en person med viss sakkunskap eller avse visst förhållande. Om sökanden inte följer föreläggandet, skall ansökningen avvisas. Föreläggandet skall innehålla en upplysning om detta.

Nuvarande lydelse

Om spärrtid löper för sökanden, får ansökningen inte slutligt prövas förrän tidigast två månader före spärrtidens utgång.

Ett körkortstillstånd gäller för samtliga behörigheter beträffande vilka de medicinska kraven för sökt behörighet är uppfyllda. Detta gäller dock inte i det fall länsstyrelsen har begränsat körkortets giltighet enligt 12 § första stycket.

Föreslagen lydelse

Om spärrtid löper för sökanden, får ansökningen inte slutligt prövas förrän tidigast två månader före spärrtidens utgång.

Ett körkortstillstånd gäller för samtliga behörigheter beträffande vilka de medicinska kraven för sökt behörighet är uppfyllda. Detta gäller dock inte i det fall länsstyrelsen har begränsat körkortets giltighet enligt 12 § första stycket.

12 a §

Frågor om utbyte av ett utländskt körkort prövas av länsstyrelsen i det län där sökanden är folkbokförd. En ansökan om utbyte skall göras skriftligen. Till ansökningen skall fogas det utländska körkortet, ett personbevis och, om körkortet är utfärdat i Liechtenstein, Schweiz eller Japan, sådana handlingar som avses i 11 § första stycket.

Har ett körkort som är utfärdat i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet förstörts eller förkommit, skall körkortshavaren skriftligen anmäla förlusten till länsstyrelsen. Därvid gäller 30 § i tillämpliga delar.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §⁶

Vid förarprov för körkort med behörigheten A eller B skall sökanden förete ett bevis om förarutbildning för fordonsslaget. Om beviset avser förarutbildning som inte har skett vid trafikskola, försvarsmakten eller inom polisväsendet, skall det av beviset framgå att Vägverkets kursplan har följts. Beviset skall vara utfärdat av den som har meddelat utbildningen.

Vid förarprov för körkort med behörigheten A, A1 eller B skall sökanden förete ett bevis om förarutbildning för fordonsslaget. Om beviset avser förarutbildning som inte har skett vid trafikskola, försvarsmakten eller inom polisväsendet, skall det av beviset framgå att Vägverkets kursplan har följts. Beviset skall vara utfärdat av den som har meddelat utbildningen.

Något bevis om förarutbildning behöver inte företas om sökanden inom tre år före anmälan till förarprovet har haft körkort med den behörighet som provet avser.

Något bevis om förarutbildning behöver inte företas om sökanden inom tre år före anmälan till förarprovet har haft körkort med den behörighet som provet avser.

19 §⁷

Förarprov får, om inte annat följer av 41 § andra stycket, avläggas endast av den som har ett gällande körkortstillstånd och som uppnått den ålder för behörigheten som anges i 12 §

Förarprov får, om inte annat följer av 41 § andra stycket, avläggas endast av den som har ett gällande körkortstillstånd och som uppnått den ålder för behörigheten som anges i 12 §

⁶ Senaste lydelse 1992:1399

⁷ Senaste lydelse 1989:852

Nuvarande lydelse

körkortslagen (1977:477). För att få avlägga ett förarprov på tung motorcykel skall sökanden ha fyllt 18 år. Förarprov får inte avläggas om spärrtid löper.

Förarprov som avläggs i gymnasieskola som delprov under utbildningens gång får inte godkännas slutligt förrän sökanden uppnått den ålder som anges i första stycket.

För ett körkort som lämnas ut efter godkänt förarprov eller efter utbyte av utländskt körkort enligt 7 § förordningen (1981:96) om godkännande och utbyte av utländska körkort, gäller en provotid av två år från dagen för provet respektive dagen för länsstyrelsens beslut om utbytet. Om körkortshavaren redan har ett giltigt svenskt körkort med annan behörighet skall provotiden endast omfatta vad som kan återstå av provotid för det äldre körkortet.

Vid utbyte av ett körkort som har utfärdats i en stat inom

Föreslagen lydelse

körkortslagen (1977:477). För att få avlägga ett körprov på sådan tung motorcykel som avses i 1 § tredje stycket körkortslagen skall sökanden ha fyllt 21 år. Förarprov får inte avläggas om spärrtid löper.

Förarprov som avläggs i gymnasieskola som delprov under utbildningens gång får inte godkännas slutligt förrän sökanden uppnått den ålder som anges i första stycket.

22 a §⁸

För ett körkort som lämnas ut efter godkänt förarprov gäller en provotid av två år från dagen för provet. Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behörighet skall provotiden endast omfatta vad som kan återstå av provotid för det äldre körkortet.

Provotid enligt första stycket gäller även efter ett beslut om

⁸ Senaste lydelse 1994:513

Nuvarande lydelse

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) skall prøvotiden enligt första stycket endast omfatta den tid som kan återstå av en tvåårsperiod räknat från den tidpunkt då det ursprungliga körkortet utfärdades. Körkortshavaren skall själv visa när det ursprungliga körkortet utfärdades.

Har ett körkort för vilket prøvotid löper återkallats och lämnas det därefter ut utan förarprov enligt 43 eller 44 §, gäller för det utlämnade körkortet en prøvotid motsvarande den som återstod vid återkallelsen.

Ett föreskrivet villkor, som innebär att körkortshavaren under färd skall använda annat hjälpmedel än glasögon eller linser eller hörapparat eller att fordon, som han för, skall vara försett med särskild anordning eller vara av särskild beskaffenhet eller att viss särskild trafikföreskrift skall iakttagas, eller annat sådant villkor, som kan kontrolleras vid färd, skall tas upp i en särskild handling. Det-

Föreslagen lydelse

utbyte av ett utländskt körkort. Prövotiden skall dock endast omfatta den tid som kan återstå av en tvåårsperiod räknat från den tidpunkt då det ursprungliga körkortet utfärdades. Körkortshavaren skall själv visa när det ursprungliga körkortet utfärdades.

Har ett körkort för vilket prøvotid löper återkallats och lämnas det därefter ut utan förarprov enligt 43 eller 44 §, gäller för det utlämnade körkortet en prøvotid motsvarande den som återstod vid återkallelsen.

32 §⁹

Ett föreskrivet villkor, som innebär att körkortshavaren under färd skall använda annat hjälpmedel än glasögon eller linser eller hörapparat eller att fordon, som han för, skall vara försett med särskild anordning eller vara av särskild beskaffenhet eller att viss särskild trafikföreskrift skall iakttagas, eller annat sådant villkor, som kan kontrolleras vid färd, skall tas upp i en särskild handling. Det-

⁹ Senaste lydelse 1985:432

Nuvarande lydelse

samma gäller villkor som är begränsat till en viss del av behörigheten i körkortet. Begränsning av behörigheten till att gälla endast automatväxlad bil eller lätt motorcykel får dock anges på körkortet.

I en handling som avses i första stycket skall anges att den skall medföras under färd med bil, motorcykel eller terrängvagn.

33 §¹⁰

Om det finns anledning att anta att körkortshavaren inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att få körkort eller om körkortshavaren inte följer en föreskrift som har meddelats med stöd av 12 eller 34 § att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov, skall den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet skyndsamt utreda frågan om lämpligheten som körkortshavare. Länsstyrelsen får förelägga körkortshavaren att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. I föreläggandet får föreskrivas att undersökning eller prov skall verkställas av en viss person eller av person

Föreslagen lydelse

samma gäller villkor som är begränsat till en viss del av behörigheten i körkortet. Begränsning av behörigheten till att gälla endast automatväxlad bil får dock anges på körkortet.

I en handling som avses i första stycket skall anges att den skall medföras under färd med bil, motorcykel eller terrängvagn.

Om det finns anledning att anta att körkortshavaren inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att få körkort eller om körkortshavaren inte följer en föreskrift som har meddelats med stöd av 12 eller 34 § att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov, skall den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller, om det är ett utländskt körkort, den länsstyrelse som avses i 35 § andra stycket, skyndsamt utreda frågan om lämpligheten som körkortshavare. Länsstyrelsen får förelägga körkortshavaren att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. I föreläggandet

¹⁰ Senaste lydelse 1994:1197

Nuvarande lydelse

med viss sakkunskap eller avse visst förhållande. Länsstyrelsen får också föranstalta om utredning som behövs. Motsvarande förelägganden kan beslutas av domstol som prövar överklagat ärende.

Ett beslut om föreläggande enligt första stycket skall innehålla en upplysning om att återkallelse kan ske enligt 16 § 8 körkortslagen, om föreläggandet inte följs.

Har ett körkortstillstånd meddelats utan något villkor och finner den länsstyrelse som har meddelat tillståndet att villkor bör föreskrivas, får länsstyrelsen besluta om det. Länsstyrelsen får också ändra eller upphäva villkor som inte avser begränsning av körkortets giltighet till *lätta motorcyklar eller* automatväxlade bilar enligt 34 a §. I fråga om beslut om villkor enligt denna paragraf tillämpas

Föreslagen lydelse

får föreskrivas att undersökning eller prov skall verkställas av en viss person eller av person med viss sakkunskap eller avse visst förhållande. Länsstyrelsen får också föranstalta om utredning som behövs. Motsvarande förelägganden kan beslutas av domstol som prövar överklagat ärende.

Ett beslut om föreläggande enligt första stycket skall innehålla en upplysning om att återkallelse *eller, om det är ett utländskt körkort, omprövning av körkortets giltighet i Sverige* kan ske enligt 16 § 8 körkortslagen, om föreläggandet inte följs.

34 §¹¹

Har ett körkortstillstånd meddelats utan något villkor och finner den länsstyrelse som har meddelat tillståndet att villkor bör föreskrivas, får länsstyrelsen besluta om det. Länsstyrelsen får också ändra eller upphäva villkor som inte avser begränsning av körkortets giltighet till automatväxlade bilar enligt 34 a §. I fråga om beslut om villkor enligt denna paragraf tillämpas 32 §. Länsstyrelsen får

¹¹ Senaste lydelse 1994:1197

Nuvarande lydelse

32 §. Länsstyrelsen får också besluta att förnyad personutredning skall företas vid en senare tidpunkt. Motsvarande beslut kan meddelas även av domstol som prövar överklagat ärende.

Om texten i körkortet skall ändras med anledning av ett beslut som avses i första stycket, skall körkortet förnyas. I ett sådant fall skall länsstyrelsen underrätta Vägverket, som skall tillställa körkortshavaren ett nytt körkortsunderlag. Om körkortshavaren inte följer vad som sägs i 28 §, skall länsstyrelsen förelägga körkortshavaren att inom viss tid vidta de åtgärder som behövs för att erhålla ett förnyat körkort. Föreläggandet skall innehålla en upplysning om att återkallelse kan ske enligt 16 § 9 körkortslagen, om föreläggandet inte följs.

Frågor om förnyelse enligt andra stycket prövas av den länsstyrelse som har meddelat det senast gällande körkortstillståndet. Vid förnyelsen skall 28 - 30 §§ tillämpas.

Föreslagen lydelse

också besluta att förnyad personutredning skall företas vid en senare tidpunkt. Motsvarande beslut kan meddelas även av domstol som prövar överklagat ärende.

Om texten i körkortet skall ändras med anledning av ett beslut som avses i första stycket, skall körkortet förnyas. I ett sådant fall skall länsstyrelsen underrätta Vägverket, som skall tillställa körkortshavaren ett nytt körkortsunderlag. Om körkortshavaren inte följer vad som sägs i 28 §, skall länsstyrelsen förelägga körkortshavaren att inom viss tid vidta de åtgärder som behövs för att erhålla ett förnyat körkort. Föreläggandet skall innehålla en upplysning om att återkallelse kan ske enligt 16 § 9 körkortslagen, om föreläggandet inte följs.

Frågor om förnyelse enligt andra stycket prövas av den länsstyrelse som har meddelat det senast gällande körkortstillståndet. Vid förnyelsen skall 28 - 30 §§ tillämpas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 a §¹²

Körkortets giltighet begränsas till att avse

1. lätt motorcykel om förarprovet avläggs på en lätt motorcykel,
2. automatväxlad bil inom den behörighet som förarprovet avser, om provet avläggs i en automatväxlad bil.

Om länsstyrelsen inte har begränsat körkortets giltighet enligt 12 § första stycket, upphör begränsningen att gälla om körkortshavaren avlägger ett godkänt körprov på *en tung motorcykel respektive* en manuell växlad bil av det slag begränsningen avser. Vid godkänt prov på tung lastbil upphör begränsningen att gälla även för personbil och lätt lastbil. Vid godkänt prov på buss upphör dock begränsningen att gälla för samtliga slag av bilar.

Om texten i körkortet skall ändras med anledning av att begränsningen upphör att gälla skall körkortet förnyas av Vägverket.

Körkortets giltighet begränsas till att avse automatväxlad bil inom den behörighet som förarprovet avser, om provet avläggs i en automatväxlad bil.

Om länsstyrelsen inte har begränsat körkortets giltighet enligt 12 § första stycket, upphör begränsningen att gälla om körkortshavaren avlägger ett godkänt körprov på en manuell växlad bil av det slag begränsningen avser. Vid godkänt prov på tung lastbil upphör begränsningen att gälla även för personbil och lätt lastbil. Vid godkänt prov på buss upphör dock begränsningen att gälla för samtliga slag av bilar.

Om texten i körkortet skall ändras med anledning av att begränsningen upphör att gälla skall körkortet förnyas av Vägverket.

¹² Senaste lydelse 1994:2090

Nuvarande lydelse

Vid förnyelse skall 28 - 30 §§ tillämpas.

Föreslagen lydelse

Vid förnyelse skall 28 - 30 §§ tillämpas.

35 §¹³

Frågor om återkallelse prövas av länsstyrelsen i det län där det senast gällande körkortstillståndet har meddelats.

Frågor om återkallelse prövas av länsstyrelsen i det län där det senast gällande körkortstillståndet har meddelats.

Frågor om giltighet av ett utländskt körkort prövas av länsstyrelsen i det län där körkortshavaren är folkbokförd eller, om han inte är folkbokförd i Sverige, av myndigheten i det län där förseelsen eller ingripandet har skett.

Vistas körkortshavaren i ett annat län, får länsstyrelsen hänskjuta ärendet till länsstyrelsen i detta län, om körkortshavaren begär det eller länsstyrelsen annars finner det lämpligt.

Vistas körkortshavaren i ett annat län, får länsstyrelsen hänskjuta ärendet till länsstyrelsen i detta län, om körkortshavaren begär det eller länsstyrelsen annars finner det lämpligt.

Frågor om medgivanden enligt 2 § tredje stycket körkortslagen (1977:477) prövas av den länsstyrelse som återkallat körkortet.

Frågor om medgivanden enligt 2 § tredje stycket körkortslagen (1977:477) prövas av den länsstyrelse som återkallat körkortet.

En sådan prövning kan göras även av domstol som prövar överklagat ärende.

En sådan prövning kan göras även av domstol som prövar överklagat ärende.

¹³ Senaste lydelse 1994:1197

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**37 a §*

Bestämmelserna i 37 § om överlämnande och återställande av körkort gäller även när beslut har meddelats om att ett utländskt körkort inte är giltigt i Sverige. Vägverket skall behålla körkortet under den tid som det är ogiltigt i Sverige, dock längst intill den tidpunkt då körkorts-havaren lämnar Sverige.

Körkort som har utfärdats i Danmark, Finland, Island eller Norge skall överlämnas till länsstyrelsen i stället för till Vägverket.

50 §¹⁴

Omhändertagande enligt 23 § körkortslagen (1977:477) beslutas av polismyndighet eller åklagare. Beslutet skall meddelas skyndsamt och delges körkorts-havaren. Har körkortet lämnats ut till körkortshavaren och har det inte förstörts eller förkommit, skall körkortshavaren efter anmaning överlämna det till den myndighet som har meddelat

Omhändertagande enligt 23 § körkortslagen (1977:477) beslutas av polismyndighet eller åklagare. Beslutet skall meddelas skyndsamt och delges körkorts-havaren. Har körkortet lämnats ut till körkortshavaren och har det inte förstörts eller förkommit, skall körkortshavaren efter anmaning överlämna det till den myndighet som har meddelat

¹⁴ Senaste lydelse 1992:1399

Nuvarande lydelse

beslutet. Har körkortet förstörts eller förkommit, skall körkorts-havaren anmodas att skriftligen anmäla förlusten till länsstyrelsen.

Ett beslut enligt 23 § första stycket 1 - 3 eller tredje stycket körkortslagen skall inom 48 timmar sändas till den länsstyrelse som har meddelat körkorts-tillståndet. Vid beslutet fogas uppgift om delgivning, körkort som har överlämnats i anledning av beslutet, föreliggande utredning och redogörelse för de skäl som har föranlett åtgärden. Delges beslutet eller överlämnas körkortet senare, meddelas detta snarast möjligt till länsstyrelsen. Körkortet sänds till länsstyrelsen.

Frågor om medgivande enligt 23 § andra stycket körkortslagen prövas av den som beslutat om omhändertagande av körkortet. Lämnas sådant medgivande skall körkortshavaren få ett bevis om detta. Beviset skall medföras under färd med körkortspliktigt fordon och på tillsägelse visas upp för bilinspektör eller polisman. Handlingen skall vara i sådant skick, att den kan läsas utan svårighet.

Föreslagen lydelse

beslutet. Har körkortet förstörts eller förkommit, skall körkorts-havaren anmodas att skriftligen anmäla förlusten till länsstyrelsen.

Ett beslut enligt 23 § första stycket 1 - 3 eller tredje stycket körkortslagen skall inom 48 timmar sändas till den länsstyrelse som har meddelat körkorts-tillståndet *eller, om det är ett utländskt körkort, den länsstyrelse som avses i 35 § andra stycket*. Vid beslutet fogas uppgift om delgivning, körkort som har överlämnats i anledning av beslutet, föreliggande utredning och redogörelse för de skäl som har föranlett åtgärden. Delges beslutet eller överlämnas körkortet senare, meddelas detta snarast möjligt till länsstyrelsen. Körkortet sänds till länsstyrelsen.

Frågor om medgivande enligt 23 § andra stycket körkortslagen prövas av den som beslutat om omhändertagande av körkortet. Lämnas sådant medgivande skall körkortshavaren få ett bevis om detta. Beviset skall medföras under färd med körkortspliktigt fordon och på tillsägelse visas upp för bilinspektör eller polisman. Handlingen skall vara i sådant skick, att den kan läsas utan svårighet.

Nuvarande lydelse

Har körkort omhändertagits enligt 23 § första stycket 4 körkortslagen, skall beslut härom tillsammans med körkortet sändas till Vägverket.

Föreslagen lydelse

Har körkort omhändertagits enligt 23 § första stycket 4 körkortslagen, skall beslut härom tillsammans med körkortet sändas till Vägverket *eller, om körkortet är utfärdat i Danmark, Finland, Island eller Norge, den länsstyrelse som har prövat körkortets giltighet i Sverige.*

73 §¹⁵

Den som övningskör skall ha uppnått en ålder av

1. 16 år för körning med lätt motorcykel,
2. 17 år 6 månader för körning med tung motorcykel eller personbil eller lätt lastbil utan tillkopplat tungt släpfordon,
3. 18 år för körning med personbil eller lätt lastbil med tillkopplat tungt släpfordon eller tung lastbil,
4. 19 år för körning med buss.

Trots bestämmelsen i första stycket 2 får den som har fyllt 16 år övningsköra med tung motorcykel i trafikskola under förutsättning att den som har

Den som övningskör skall ha uppnått en ålder av

1. 16 år för körning med lätt motorcykel,
2. 17 år 6 månader för körning med tung motorcykel eller personbil eller lätt lastbil utan tillkopplat tungt släpfordon,
3. 18 år för körning med personbil eller lätt lastbil med tillkopplat tungt släpfordon eller tung lastbil,
4. 20 år för körning med buss.

Trots bestämmelsen i första stycket 2 får den som har fyllt 16 år övningsköra *i trafikskola med annan tung motorcykel än sådan som avses i 1 § tredje*

¹⁵ Senaste lydelse 1993:1000

Nuvarande lydelse

uppsikt över körningen medföljer på motorcykeln eller i sidvagn till denna, och med personbil under förutsättning att det sker i trafikskola eller att den som har uppsikt över körningen är godkänd som handledare för den som övningskör. Bestämmelser om godkännande som handledare finns i 78 §.

Föreslagen lydelse

stycket körkortslagen (1977:477) under förutsättning att den som har uppsikt över körningen medföljer på motorcykeln eller i sidvagn till denna, och med personbil under förutsättning att det sker i trafikskola eller att den som har uppsikt över körningen är godkänd som handledare för den som övningskör. Bestämmelser om godkännande som handledare finns i 78 §.

74 a §

Uppsikt över övningskörning enligt 74 § första stycket får utövas även av den som innehar ett körkort som är utfärdat i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Uppsikt som avses i 74 § andra stycket får utövas även av den som innehar ett körkort som är utfärdat i Danmark, Finland, Island eller Norge och som är folkbokförd i Sverige. Sådan körkortshavare som varit folkbokförd i Sverige kortare tid än fem år, skall själv visa att körkortet sedan minst fem år är giltigt i den stat som har utfärdat det.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*78 §¹⁶

Fråga om godkännande som handledare provas av den länsstyrelse som enligt 9 § kan pröva fråga om körkortstillstånd för den som skall övningsköra. Ansökningen skall göras skriftligen på en särskild blankett av den som skall ha uppsikt över övningskörningen.

Godkännande får meddelas den som har fyllt 24 år och som sedan minst fem år har körkort med behörighet B. Godkännande får inte meddelas förrän den som skall övningsköra har meddelats körkortstillstånd. När godkännande meddelats skall Vägverket underrätta sökanden om detta genom att utfärda ett bevis om godkännandet.

Ett godkännande upphör att gälla om förutsättningarna för godkännande inte längre föreligger och i annat fall när den som övningskör har uppnått en ålder av 17 år 6 månader.

Fråga om godkännande som handledare provas av den länsstyrelse som enligt 9 § kan pröva fråga om körkortstillstånd för den som skall övningsköra. Ansökningen skall göras skriftligen på en särskild blankett av den som skall ha uppsikt över övningskörningen.

Godkännande får meddelas den som har fyllt 24 år och som sedan minst fem år har körkort med behörighet B. Godkännande får inte meddelas förrän den som skall övningsköra har meddelats körkortstillstånd. När godkännande meddelats skall Vägverket underrätta sökanden om detta genom att utfärda ett bevis om godkännandet.

Ett godkännande upphör att gälla om förutsättningarna för godkännande inte längre föreligger och i annat fall när den som övningskör har uppnått en ålder av 17 år 6 månader.

Bestämmelserna i första - tredje styckena gäller även den som innehar ett körkort som är utfärdat i Danmark, Finland,

¹⁶ Senaste lydelse 1994:513

Nuvarande lydelse

Domstol som prövar överklagande av ärenden som avses i 39 § första stycket körkortslagen (1977:477) skall utöver vad som följer av 31 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) tillställa länsstyrelsen en kopia av beslut där rätten har förordnat rörande saken i avvaktan på målets avgörande. Domstolen skall också underrätta länsstyrelsen om delgivning av beslut om återkallelse, vägran att godkänna ett utländskt körkort och varning.

Domstol som prövar besvär över beslut som har meddelats av förvaltningsmyndighet enligt körkortslagen eller denna förordning skall sända en kopia av domen eller beslutet till förvaltningsmyndigheten.

Föreslagen lydelse

Island eller Norge och som är folkbokförd i Sverige. Sådan körkortshavare, som varit folkbokförd i Sverige kortare tid än fem år, skall själv visa att körkortet sedan minst fem år är giltigt i den stat som har utfärdat det.

82 §¹⁷

Domstol som prövar överklagande av ärenden som avses i 39 § första stycket körkortslagen (1977:477) skall utöver vad som följer av 31 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) tillställa länsstyrelsen en kopia av beslut där rätten har förordnat rörande saken i avvaktan på målets avgörande. Domstolen skall också underrätta länsstyrelsen om delgivning av beslut om återkallelse, *beslut att ett utländskt körkort inte är giltigt i Sverige* och varning.

Domstol som prövar besvär över beslut som har meddelats av förvaltningsmyndighet enligt körkortslagen eller denna förordning skall sända en kopia av domen eller beslutet till förvaltningsmyndigheten.

¹⁷ Senaste lydelse 1994:1197

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Om ett körkort som är utfärdat i Danmark, Finland, Island eller Norge har vägrats giltighet i Sverige eller om körkortshavaren har meddelats en varning, skall länsstyrelsen underrätta den myndighet som har utfärdat körkortet om beslutet, när detta har vunnit laga kraft. Har körkortet vägrats giltighet i Sverige skall körkortet om möjligt bifogas underrättelsen.

Har ett körkort som är utfärdat i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bytts ut mot ett svenskt körkort, skall det utbytta körkortet överlämnas till körkortsmyndigheterna i den stat som har utfärdat körkortet. Skälen för utbytet skall därvid anges.

Nuvarande lydelse

91 §¹⁸

I körkortsregistret skall följande uppgifter föras in.

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift förs in i registret
	Särskilda föreskrifter
-----	-----
Innehav av utländskt körkort jämte utfärdandeland och körkortsnummer eller motsvarande	Vägverket, om uppgiften lämnas i samband med underrättelse enligt 83 §, och länsstyrelsen, om uppgiften lämnas i underrättelse enligt 82 §, i en ansökan om utbyte av körkort eller i en ansökan om förarlegitimation enligt yrkestrafiklagen (1988:263)
-----	-----
Vägran att godkänna ett utländskt körkort	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats.
-----	-----

¹⁸ Senaste lydelse 1994:1197

Nuvarande lydelse

Delgivning av sådant beslut om återkallelse, vägran att godkänna ett utländskt körkort, varning eller omhändertagande som skall föras in i registret	Den länsstyrelse som har fört in beslutet
--	---

-- --

-- --

Föreslagen lydelse

91 §

I körkortsregistret skall följande uppgifter föras in.

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift förs in i registret
	Särskilda föreskrifter

-- --

-- --

Innehav av utländskt körkort, <i>den stat som har utfärdat körkortet</i> och körkortsnummer eller motsvarande	Vägverket, om uppgiften lämnas i samband med underrättelse enligt 83 §, och länsstyrelsen, om uppgiften lämnas i underrättelse enligt 82 §, i en ansökan om utbyte av körkort eller i en ansökan om förarlegitimation enligt yrkestrafiklagen (1988:263)
---	--

-- --

-- --

Beslut att ett <i>utländskt körkort inte är giltigt i Sverige</i> .	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats.
---	---

Föreslagen lydelse

--- --
Delgivning av sådant beslut om återkallelse, *vägrad giltighet* av ett utländskt körkort, varning eller omhändertagande som skall föras in i registret
--- --

--- --
Den länsstyrelse som har fört in beslutet
--- --

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*93 §¹⁹

Begäran om utdrag av körkortsregistret görs hos Rikspolisstyrelsen om belastningsuppgifter som avser brott skall tas med i utdraget. I annat fall görs begäran om utdrag hos länsstyrelse. I utdraget skall ifråga om belastningsuppgifter som avser brott endast tas med de registeruppgifter som föranleder under rättelse enligt 83 § jämförd med 84 § första stycket, såvida inte utdraget har begärts av den enskilde själv. I utdraget får belastningsuppgifter tas med endast om utdraget har begärts av den enskilde själv eller av

Begäran om utdrag av körkortsregistret görs hos Rikspolisstyrelsen om belastningsuppgifter som avser brott skall tas med i utdraget. I annat fall görs begäran om utdrag hos länsstyrelse. I utdraget skall ifråga om belastningsuppgifter som avser brott endast tas med de registeruppgifter som föranleder under rättelse enligt 83 § jämförd med 84 § första stycket, såvida inte utdraget har begärts av den enskilde själv. I utdraget får belastningsuppgifter tas med endast om utdraget har begärts av den enskilde själv eller av

1. Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän, departement, Rikspolisstyrelsen, Datainspektionen, Vägverket, Luftfartsinspektionen inom Luftfartsverkets centralför-

1. Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän, departement, Rikspolisstyrelsen, Datainspektionen, Vägverket, Luftfartsinspektionen inom Luftfartsverkets centralför-

¹⁹ Senaste lydelse 1992:1399

Nuvarande lydelse

valtning, allmän domstol, allmän förvaltningsdomstol, allmän åklagare, polismyndighet, övervakningsnämnd, frivårdsmyndighet, länsstyrelse,

2. annan myndighet, om denna behöver uppgiften för vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning och trygghet kan anses föreligga att uppgiften inte kommer att missbrukas till skada för den enskilde.

I utdraget av körkortsregistret skall inte tas med uppgifter som rör återkallelse, vägran att godkänna ett utländskt körkort, spärrtid, omhändertagande, varning eller anmälningar enligt 87 § sedan fem år har förflutit från beslutet eller anmälningen. Denna begränsning gäller inte om för ett särskilt fall fullständiga uppgifter har begärts av Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän, Rikspolisstyrelsen, Datainspektionen, Vägverket eller av den enskilde själv.

En myndighet som anges i första stycket 1 och som genom terminal är ansluten till Vägverkets datamaskinanläggning skall, med den begränsning i fråga om uppgifter om brott som följer av 84 § första stycket, genom ter-

Föreslagen lydelse

valtning, allmän domstol, allmän förvaltningsdomstol, allmän åklagare, polismyndighet, övervakningsnämnd, frivårdsmyndighet, länsstyrelse,

2. annan myndighet, om denna behöver uppgiften för vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning och trygghet kan anses föreligga att uppgiften inte kommer att missbrukas till skada för den enskilde.

I utdraget av körkortsregistret skall inte tas med uppgifter som rör återkallelse, *beslut att ett utländskt körkort inte är giltigt i Sverige*, spärrtid, omhändertagande, varning eller anmälningar enligt 87 § sedan fem år har förflutit från beslutet eller anmälningen. Denna begränsning gäller inte om för ett särskilt fall fullständiga uppgifter har begärts av Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän, Rikspolisstyrelsen, Datainspektionen, Vägverket eller av den enskilde själv.

En myndighet som anges i första stycket 1 och som genom terminal är ansluten till Vägverkets datamaskinanläggning skall, med den begränsning i fråga om uppgifter om brott som följer av 84 § första stycket, genom ter-

Nuvarande lydelse

minalen kunna få besked om någon belastningsuppgift finns eller inte.

Föreslagen lydelse

minalen kunna få besked om någon belastningsuppgift finns eller inte.

99 §²⁰

I andra fall än som sägs i 95 - 98 §§ beslutas ytterligare föreskrifter för verkställigheten av körkortslagen (1977:477) och denna förordning av Vägverket. I frågor som avses i 83, 84, 86, 90 och 92 - 94 §§ skall Vägverket samråda med Rikspolisstyrelsen.

I andra fall än som sägs i 95 - 98 §§ beslutas ytterligare föreskrifter för verkställigheten av körkortslagen (1977:477) och denna förordning av Vägverket. I frågor som avses i 83, 84, 86, 90 och 92 - 94 §§ *samt i fråga om giltigheten eller utbyte av utländska körkort* skall Vägverket samråda med Rikspolisstyrelsen.

101 a §

Den länsstyrelse som anges i 35 § andra stycket får medge undantag från bestämmelserna om giltighet av ett utländskt körkort och medge ett utbyte av sådant körkort i större utsträckning än vad som följer 31 a § körkortslagen (1977:477), om det finns särskilda skäl och om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten. Ett undantag eller medgivande får förenas med villkor.

²⁰ Senaste lydelse 1992:1399

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*105 §²¹

Till penningböter döms den som

1. bryter mot 8 §, 50 § tredje stycket eller 77 § andra stycket,

2. åsidosätter skyldighet att överlämna körkort eller traktorkort enligt 22 § tredje stycket, 30 §, 37 § första stycket första eller andra meningen, 50 § första stycket eller enligt 57 eller 59 § jämförd med någon av nämnda författningsrum.

Till straff för överträdelse av 8 § första stycket eller 77 § andra stycket skall inte dömas,

1. om körkortet skall förnyas och föraren före färden har återlämnat körkortet eller gjort anmälan enligt 28 §,

2. om återkallelse av körkortet har begränsats på sätt som avses i 17 § körkortslagen (1977:477) och färden äger rum inom två månader från det att frågan om återkallelse slutligt har avgjorts,

3. om förarens identitet genast har kunnat fastställas.

Till penningböter döms den som

1. bryter mot 8 §, 50 § tredje stycket eller 77 § andra stycket,

2. åsidosätter skyldighet att överlämna körkort eller traktorkort enligt 22 § tredje stycket, 30 §, 37 § första stycket första eller andra meningen, 37 a §, 50 § första stycket eller enligt 57 eller 59 § jämförd med någon av nämnda författningsrum.

Till straff för överträdelse av 8 § första stycket eller 77 § andra stycket skall inte dömas,

1. om körkortet skall förnyas och föraren före färden har återlämnat körkortet eller gjort anmälan enligt 28 §,

2. om återkallelse av körkortet har begränsats på sätt som avses i 17 § körkortslagen (1977:477) och färden äger rum inom två månader från det att frågan om återkallelse slutligt har avgjorts,

3. om förarens identitet genast har kunnat fastställas.

²¹ Senaste lydelse 1991:1368

Nuvarande lydelse

Om ett fordon används vid övningskörning utan att vara försett med skylt som avses i 79 §, skall den som har uppsikt över körningen dömas till penningböter.

Föreslagen lydelse

Om ett fordon används vid övningskörning utan att vara försett med skylt som avses i 79 §, skall den som har uppsikt över körningen dömas till penningböter.

107 §

Länsstyrelsens beslut enligt 78 § eller 101 § första och andra styckena får överklagas hos Vägverket. Andra beslut av länsstyrelsen enligt denna förordning får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om inte annat följer av 106 § första stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Länsstyrelsens beslut enligt 78 § eller 101 § första och andra styckena *eller 101 a §* får överklagas hos Vägverket. Andra beslut av länsstyrelsen enligt denna förordning får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om inte annat följer av 106 § första stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

108 §

Vägverkets beslut enligt 15 §, 23 § första stycket eller andra stycket 1, 64 § första stycket eller 68 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vägverkets beslut i en dit överklagad fråga om undantag i visst fall från 2 - 5, 12 eller 29 §

Vägverkets beslut enligt 15 §, 23 § första stycket eller andra stycket 1, 64 § första stycket eller 68 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vägverkets beslut i en dit överklagad fråga om undantag i visst fall från 2 - 5, 12 eller 29 §

Nuvarande lydelse

körkortslagen (1977: 477) eller 17, 19, 24, 73 - 77 eller 80 § denna förordning får inte överklagas. Detsamma gäller Vägverkets beslut i en dit överklagad fråga om godkännande som handledare enligt 78 §.

Andra beslut av Vägverket enligt denna förordning överklagas hos regeringen, om inte annat följer av 106 § första stycket.

Om ett ärende som avses i tredje stycket första meningen har principiell betydelse eller annars är av särskild vikt, får Vägverket med eget yttrande överlämna ärendet till regeringens prövning.

Föreslagen lydelse

körkortslagen (1977: 477) eller 17, 19, 24, 73 - 77 eller 80 § denna förordning får inte överklagas. Detsamma gäller Vägverkets beslut i en dit överklagad fråga om godkännande som handledare enligt 78 § *och om undantag enligt 101 a §.*

Andra beslut av Vägverket enligt denna förordning överklagas hos regeringen, om inte annat följer av 106 § första stycket.

Om ett ärende som avses i tredje stycket första meningen har principiell betydelse eller annars är av särskild vikt, får Vägverket med eget yttrande överlämna ärendet till regeringens prövning.

*Nuvarande lydelse*110 §²²

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt denna förordning i de fall som framgår av andra stycket. Är särskilt föreskrivet om avgift gäller i stället de föreskrifterna.

För ansökningsavgiftens storlek m. m. gäller bestämmelserna i 9 - 14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser tillämpas:

²² Senaste lydelse 1992:367

Nuvarande lydelse

Ärendeslag	Avgiftsklass
Utfärdande av traktorkort enligt 54 § denna förordning	1
Förnyelse av traktorkort enligt 57 § denna förordning	1
Undantag enligt 101 § denna förordning	2

Föreslagen lydelse

110 §

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt denna förordning i de fall som framgår av andra stycket. Är särskilt föreskrivet om avgift gäller i stället de föreskrifterna.

För ansökningsavgiftens storlek m. m. gäller bestämmelserna i 9 - 14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser tillämpas:

Ärendeslag	Avgiftsklass
Utfärdande av traktorkort enligt 54 § denna förordning	1
Förnyelse av traktorkort enligt 57 § denna förordning	1
Undantag enligt 101 § och 101 a § denna förordning	2

*Nuvarande lydelse**Bilaga²³*

Körkortets framsida / bild ej med här /
Körkortets baksida / bild ej med här /

De bokstäver som ingår i körkortsklassen på rad 8 på framsidan anger behörighet att föra motorfordon och därtill kopplade släpfordon enligt följande:

A MOTORCYKEL

B PERSONBIL och LÄTT LASTBIL (totalvikt högst 3 500 kg) även med ett lätt släpfordon (totalvikt högst 750 kg, i vissa fall tyngre),
TERRÄNGVAGN

C TUNG LASTBIL

D BUSS (även taxi)

E SLÄPFORDON, oavsett antal och vikt

Står orden PRÖVOTID T O M (datum) på raden för villkor innebär detta att nytt förarprov som regel måste avläggas om körkortet återkallas och grund för återkallelsen förelegat under provotiden. Står ordet GLASÖGON på raden för villkor skall Ni använda glasögon (linser) som ger tillfredsställande syn när Ni kör. Står ordet HÖRAPPARAT på raden för villkor skall Ni använda hörapparat som ger tillräcklig hörsel när Ni kör. Står orden SE SÄRSKILD HANDLING på raden för villkor gäller skyldigheten att medföra av länsstyrelsen utfärdad villkorshandling. Står ordet AUTOMAT på raden för villkor får Ni föra endast automatväxlad bil. *Står orden LÄTT MC på raden för villkor får Ni föra endast lätt motorcykel.* Streckkoden nedan anger körkortshavarens personnummer.

Anvisningar

Raderna 1 - 3 och 7 - 8 samt uppgift om nummer och villkor ifylls av Vägverket i samband med tillverkningen. Körkortet förses även med reliefstämpel.

- 1) Taxibehörighet anges med beteckningen TAXI på denna plats.
- 2) Plats för körkortets referensnummer.

²³ Senaste lydelse 1992:1399

Nuvarande lydelse

- 3) Vid angivande av körkortsklass sätts en asterisk på platsen för var och en av bokstäverna A - E som ej ingår i beteckningen för klassen.
- 4) Gäller provotid för körkortet enligt 22 a § anges här PRÖVOTID T O M med datum då provotiden upphör. Skyldighet att vid förande av körkortspliktigt fordon bära glasögon eller linser anges här med ordet GLASÖGON och skyldighet att bära hörapparat med ordet HÖRAPPARAT. Har föreskrivits villkor som avses i 32 §, anges detta här med orden SE SÄRSKILD HANDLING. Är körkortet begränsat till att avse automatväxlad bil anges detta med ordet AUTOMAT. *Är körkortet begränsat till att avse lätt motorcykel anges detta med orden LÄTT MC.* Begränsningarna får även anges genom hänvisning till särskild handling.
- 5) Plats för foto av körkortshavaren.
- 6) Plats för körkortshavarens personnummer.
- 7) Plats för streckkod, som anger körkortshavarens personnummer.

*Föreslagen lydelse**Bilaga*

Körkortets framsida / bild ej med här /
Körkortets baksida / bild ej med här /

De bokstäver som ingår i körkortsklassen på rad 8 på framsidan anger behörighet att föra motorfordon och därtill kopplade släpfordon enligt följande:

A MOTORCYKEL

A1 LÄTT MOTORCYKEL

B PERSONBIL och LÄTT LASTBIL (totalvikt högst 3 500 kg) även med ett lätt släpfordon (totalvikt högst 750 kg, i vissa fall tyngre), TERRÄNGVAGN

C TUNG LASTBIL

D BUSS (även taxi)

E SLÄPFORDON, oavsett antal och vikt

Står orden PRÖVOTID T O M (datum) på raden för villkor innebär detta att nytt förarprov som regel måste avläggas om körkortet åter kallas och grund för återkallelsen förelegat under provotiden. Står

Föreslagen lydelse

ordet GLASÖGON på raden för villkor skall Ni använda glasögon (linser) som ger tillfredsställande syn när Ni kör. Står ordet HÖRAPPARAT på raden för villkor skall Ni använda hörapparat som ger tillräcklig hörsel när Ni kör. Står orden SE SÄRSKILD HANDLING på raden för villkor gäller skyldigheten att medföra av länsstyrelsen utfärdad villkorshandling. Står ordet AUTOMAT på raden för villkor får Ni föra endast automatväxlad bil. Streckkoden nedan anger körkortshavarens personnummer.

Anvisningar

Raderna 1 - 3 och 7 - 8 samt uppgift om nummer och villkor ifylls av Vägverket i samband med tillverkningen. Körkortet förses även med reliefstämpel.

- 1) Taxibehörighet anges med beteckningen TAXI på denna plats.
- 2) Plats för körkortets referensnummer.
- 3) Vid angivande av körkortsklass sätts en asterisk på platsen för var och en av bokstäverna A - E som ej ingår i beteckningen för klassen.
- 4) Gäller provotid för körkortet enligt 22 a § anges här PRÖVOTID T O M med datum då provotiden upphör. Skyldighet att vid förande av körkortspliktigt fordon bära glasögon eller linser anges här med ordet GLASÖGON och skyldighet att bära hörapparat med ordet HÖRAPPARAT. Har föreskrivits villkor som avses i 32 §, anges detta här med orden SE SÄRSKILD HANDLING. Är körkortet begränsat till att avse automatväxlad bil anges detta med ordet AUTOMAT. Begränsningarna får även anges genom hänvisning till särskild handling.
- 5) Plats för foto av körkortshavaren.
- 6) Plats för körkortshavarens personnummer.
- 7) Plats för streckkod, som anger körkortshavarens personnummer.

Denna förordning träder i kraft den

Om ett fordon före ikraftträdandet har tagits upp i typintyg som lätt motorcykel eller godkänts vid registreringsbesiktning som sådan motorcykel och har en motoreffekt som överstiger 11 kilowatt, skall det

utan hinder av bestämmelserna i 4 § anses som lätt motorcykel, dock längst till den 1 juli 2006.

Bestämmelserna om körkort med behörigheten A1 i 7 § andra stycket gäller inte körkort med behörigheten A som har utfärdats före ikraftträdandet.

Förslag till Förordning om ändring i fordonskungörelsen (1972:595)¹

Härigenom föreskrivs i fråga om fordonskungörelsen (1972:595)² att 3 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3 §³

I denna kungörelse används följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse

Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter

Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter

¹ Förordningen omtryckt 1982:12

² Jfr Rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, EGT nr L 237, 24.8.1991.

³ Senaste lydelse 1994:2055

Föreslagen lydelse

3 §

I denna kungörelse används följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse
-- -- --	
Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter <i>och en effekt av högst 11 kilowatt</i>
-- -- --	
Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter <i>eller en effekt som överstiger 11 kilowatt</i>
-- -- --	

Denna förordning träder i kraft den

Förslag till
Förordning om ändring i vägtrafikkungörelsen
(1972:603)¹

Härigenom föreskrivs i fråga om vägtrafikkungörelsen (1972:603)² att 2 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 §³

I denna kungörelse används följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse
---	---
Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter
---	---
Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter
---	---

¹ Förordningen omtryckt 1985:380
² Jfr Rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, EGT nr L 237, 24.8.1991.
³ Senaste lydelse 1993:1356

Föreslagen lydelse

2 §

I denna kungörelse används följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse
-- -- --	
Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter <i>och en effekt av högst 11 kilowatt</i>
-- -- --	
Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter <i>eller en effekt som överstiger 11 kilowatt</i>
-- -- --	

Denna förordning träder i kraft den

1 Inledning

1.1 Utredningsuppdraget

Utredarens uppdrag innebär, förutom en lagteknisk översyn av körkortsförfattningarna, att analysera ett av Europeiska gemenskapernas råd den 29 juli 1991 antaget direktiv 91/439/EEG om körkort och att utarbeta samt lämna förslag till de författningsändringar och övergångsbestämmelser som behövs för att införliva direktivets bestämmelser med svensk rätt. I direktiven till utredaren (Dir. 1994:90) uttalade departementschefen i denna fråga bl.a.

EG-direktivet innehåller bl.a. bestämmelser om körkortsklasser och behörigheter, om godkännande och utbyte av körkort utfärdade i andra EG-stater och om minimikrav för utfärdande av körkort. De behandlar frågor som i Sverige regleras i såväl körkortslagen och körkortsförordningen som förordningen om godkännande och utbyte av utländska körkort. EG-direktivets bestämmelser kommer att innebära vissa justeringar i körkortsklasserna bl.a. vad gäller motorcyklar. Bestämmelserna i EG-direktivet skall införlivas i de nationella rättsordningarna för att kunna träda i kraft senast den 1 juli 1996. -- -- -- Uppdraget avser inte de delar av EG-direktivet som det enligt bemyndigande får föreskrivas om av myndighet

Utredaren bör enligt direktiven vara oförhindrad att lämna förslag till lösning av problem som han under sitt arbete uppmärksammar, även om dessa ligger utanför det egentliga uppdraget.

Ett delbetänkande avseende införlivande av EG-direktivet och de författningsändringar som föranleds därav skall enligt direktiven till utredaren redovisas senast den 1 maj 1995.

1.2 Utredningsarbetet

Som en första etapp i utredningsarbetet har behandlats endast frågor som hänger samman med ett införlivande av EG-direktivet 91/439/EEG med svensk rätt. Vi redovisar i detta delbetänkande vår analys av direktivet och våra förslag till de författningsändringar som direktivet påkallar. Samtidigt har den övergripande lagtekniska översynen av körkortsförfattningarna påbörjats. Resultatet av den översynen kommer att redovisas i vårt slutbetänkande.

Enligt regeringens direktiv till utredaren skall vid den lagtekniska översynen av körkortsförfattningarna särskilt uppmärksammas vilka möjligheter som finns att förenkla, förtydliga och, om så behövs,

justera de materiella bestämmelserna för att på detta sätt främja en enhetlig praxis i körkortshanteringen hos olika myndigheter. Regeringen har därvid betonat vikten av att en reglering som berör allmänheten i så stor utsträckning som körkortslagstiftningen görs tydlig och lättöverskådlig.

Med hänsyn till dessa uttalanden har vi vid utarbetandet av förslagen till de författningsändringar som föranleds av EG-direktivet i möjligaste mån sökt att finna lösningar som redan nu bidrar till att körkortslagstiftningen blir tydligare och mer lättöverskådlig. Vi har dock inte ansett det lämpligt att på detta stadium göra några ingrepp i körkorts författningarnas systematiska uppbyggnad utom på en punkt; bestämmelserna om giltighet och utbyte av utländska körkort har ansetts redan nu böra inarbetas i körkortslagen respektive körkortsförordningen.

I direktivet finns en del bestämmelser av fakultativ karaktär, d.v.s. medlemsstaterna får själva avgöra om de vill tillämpa bestämmelserna. Vissa av dessa angår frågor som hittills varit oreglerade i Sverige. Andra ger möjlighet att tillämpa svenska körkortsbestämmelser på utländska körkort i större utsträckning än vad som sker i dag. I vilken mån dessa bestämmelser bör föranleda en reglering i Sverige kan både sakligt och lagtekniskt bedömas bättre i nästa utredningsetapp. Vi anser oss därför inte för närvarande böra gå in på dessa frågor.

Vi vill betona att den lagstiftningsprodukt som föreslås i detta delbetänkande således bör ses som en temporär lösning till dess att vi har avslutat den lagtekniska översynen av körkortslagstiftningen.

I EG-direktivet finns föreskrifter om att medlemsländerna i vissa fall skall inhämta kommissionens samtycke eller samråda med kommissionen innan de genomför lagstiftning som grundar sig på direktivet. Vi har funnit det mest rationellt att redan under utredningsarbetet inhämta preliminära synpunkter från kommissionen på vissa av våra förslag. Utredaren, sekreteraren och en av experterna har därför besökt kommissionens generaldirektorat för transportfrågor den 13 mars 1995.

Underhandskontakter har också tagits med körkortsmyndigheterna i Danmark, Finland och Norge för diskussion av vissa frågor där det kan föreligga ett gemensamt nordiskt intresse. Det bör i detta sammanhang framhållas att direktivet är förpliktigande inte enbart för de länder som ingår i Europeiska unionen utan också för de andra länderna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, d.v.s. Island och Norge.

2 Körkortsregleringen inom EU

Strävandena att harmonisera bestämmelser om körkort i medlemsstaterna är ett led i genomförandet av den gemensamma transportpolitiken, som finns angiven i avdelning IV i Romfördraget. Harmoniseringen har också till syfte att förbättra trafiksäkerheten och att öka rörligheten för de personer som är bosatta inom EU. Som ett första steg i den riktningen antogs rådets direktiv 80/1263/EEG av den 4 december 1980.

I detta första direktiv på körkortsområdet föreskrevs bl.a. att ett körkort enligt en gemenskapsmall skulle införas, att de nationella körkorten skulle erkännas ömsesidigt av medlemsstaterna och att körkortet efter ett år skulle bytas ut när körkortshavaren permanent hade bosatt sig eller förlagt sin arbetsplats i en annan medlemsstat än den som hade utfärdat hans körkort.

Direktivet föreskrev i artikel 10 att en mer detaljerad harmonisering av normerna för förarprov och utfärdande av körkort skulle ske. Enligt artikel 3 borde också slutbestämmelser antas med syfte att göra de fordonskategorier som nämndes i artikeln och villkoren för körkorts giltighet allmänt giltiga inom gemenskapen utan möjlighet till undantag.

2.1 EG-rådets direktiv 91/439/EEG

2.1.1 Direktivets syfte

Syftet med direktivet anges inledningsvis vara att genomföra den gemensamma transportpolitiken, att bidra till att förbättra trafiksäkerheten och att öka rörligheten för personer som bosätter sig i en annan medlemsstat än den där de har godkänts i ett förarprov. För att uppnå detta syfte bör det finnas ett nationellt körkort enligt en gemenskapsmall som erkänns ömsesidigt av medlemsstaterna utan att behöva bytas ut.

Det hänvisas därefter till direktivet 80/1263/EEG och uttalas att framstegen på detta område måste fortsätta. Gemenskapsmallen enligt 1980 års direktiv bör ändras för att bl.a. ta hänsyn till harmoniseringen av kategorier och underkategorier av fordon och för att göra körkortet enklare att förstå såväl inom som utanför gemenskapen. Av trafiksäkerhetsskäl bör minimikrav fastställas för utfärdande av kör-

kort. Det bör finnas möjligheter att dela upp de fordonskategorier som nämns i direktivets artikel 3 i underkategorier. Syftet med detta är att, av trafiksäkerhetsskäl och för att ta hänsyn till rådande nationella förhållanden, särskilt främja möjligheten att gradvis förvärva behörighet att föra sådana fordon. Särskilda bestämmelser bör antas som underlättar för fysiskt handikappade att föra fordon.

I syfte att uppnå den mer detaljerade harmonisering av normerna för förarprov och utfärdande av körkort som nämndes i 1980 års direktiv bör de kunskaper, den förmåga och det beteende som behövs för att föra motorfordon fastställas. Förarprovet bör utformas i enlighet därmed och minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att föra sådana fordon bör definieras på nytt.

Skyldigheten enligt 1980 års direktiv att byta ut körkortet efter byte av permanent bosättningsort anses utgöra ett hinder för individers fria rörlighet. Detta kan inte accepteras med tanke på de framsteg som gjorts i fråga om den europeiska integrationen.

Slutligen bör det, av skäl som har samband med trafiksäkerheten, finnas möjlighet för medlemsstaterna att, för körkortshavare som har sin permanenta bosättningsort inom deras territorium, tillämpa sina nationella bestämmelser om indragning, tillfälligt återkallande och ogiltigförklaring av körkort.

2.1.2 Allmänt om direktivets innehåll

Vid en analys av direktivet måste beaktas att det inte, lika lite som andra EG-direktiv, är jämförbart med en svensk författningstext. Vi har här att göra med en produkt som bär tecken av en sammanjämkning av motstridiga intressen och önskemål och som också avspeglar olika rättstraditioner på trafikområdet.

Innebörden av vissa bestämmelser kan inte utläsas direkt av artiklarnas formulering. Den i Sverige tillämpade metoden att vid tolkning av lagtext söka stöd i bestämmelsernas förarbeten kan inte användas beträffande direktivet.

Förarbeten som kan ge en uppfattning om bakgrunden till och diskussionerna kring tillkomsten av oklara bestämmelser saknas. Viss vägledning får man dock av direktivets "preamble". Därav framgår att två huvudsyften bör särskilt beaktas vid tolkningen av de enskilda artiklarna; den fria rörligheten för individer och trafiksäkerheten.

Härtill kommer att de två texter som vi haft tillgång till – den engelska och den svenska – företer vissa inkongruenser. Sannolikt

beror det huvudsakligen på att den svenska texten är en översättning av en engelsk, varvid rena felöversättningar skett. Våra samtal med kommissionens generaldirektorat för transportfrågor har bringat viss klarhet, dock inte i alla avseenden.

Eftersom föreskrifterna har formen av ett direktiv och inte en förordning, är vi oförhindrade att göra den tolkning av för oss oklara bestämmelser som måste anses mest rimlig och bäst förenlig med svenska rättstraditioner. Vi är givetvis väl medvetna om att det yttersta tolkningsansvaret ligger hos EG-domstolen.

Det bör vidare beaktas att direktivet ännu inte i alla hänseenden fått sin slutliga form. Det pågår en kontinuerlig översyn, som bl.a. förutsättes resultera i en alternativ utformning av körkortet. Vi kommer givetvis att i det fortsatta utredningsarbetet hålla oss informerade om de ändringar i direktivet som kan komma att ske efter avlämnandet av detta delbetänkande.

2.1.3 Direktivets bestämmelser i sammandrag

Medlemsstaterna skall enligt direktivet införa nationella körkort enligt en gemenskapsmall. Körkortet skall erkännas ömsesidigt av medlemsstaterna. Erkännande av körkortet skall gälla oberoende av hur länge körkortshavaren vistas i medlemsstaten. Det skall inte vara tillåtet att inneha körkort i mer än en medlemsstat.

I vissa fall behöver körkortet inte erkännas. Ett sådant fall är när körkortet är utfärdat till någon som inte har fyllt 18 år. Ett annat fall är om det enligt medlemsstatens nationella bestämmelser finns grund för att t.ex återkalla körkortet.

En medlemsstats körkort skall enligt direktivet bytas ut mot en annan medlemsstats körkort, om körkortshavaren begär det. Som förutsättning för utbyte skall gälla att innehavaren har permanent boställningsort i den medlemsstat som gör utbytet och att körkortet är giltigt i den stat som har utfärdat körkortet.

Körkortet skall ge behörighet att föra fordon i vissa kategorier. De fordonskategorier som får föras skall anges på körkortet. Varje fordonskategori representeras av en bokstav, i huvudsak motsvarande vad som för närvarande gäller i Sverige. I direktivet anges också i vilken betydelse de olika fordonsbeteckningarna används, således definieras vad som avses med t.ex bil eller motorcykel.

För att körkortsbehörigheter skall kunna förvärfvas successivt med stigande kompetenskrav får medlemsstaterna utfärda särskilda körkort

som ger behörighet att föra fordon som är mer begränsade till effekt, vikt eller passagerarantal än vad som gäller i övrigt. Dessa fordonskategorier benämns i direktivet som underkategorier.

Direktivet anger också vilka generella krav som skall finnas för att ett körkort skall få utfärdas. Det gäller bl.a. fysiska och psykiska krav på körkortshavaren, åldersgränser för körkort och krav på godkänt förarprov. Även vissa andra förutsättningar för att utfärda körkort skall vara uppfyllda, t.ex. att sökanden har permanent bostättningsort i den stat som utfärdar körkortet.

De enskilda medlemsstaterna får enligt direktivet tillämpa sina nationella bestämmelser om bl.a. begränsning, återkallande och giltighet av körkort även på körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat, om körkortshavaren har sin permanenta bostättningsort inom staten.

Direktivets bestämmelser om körkortskategorier, villkor för utfärdande av körkort och utbyte av körkort är i huvudsak utan undantag. För att tillämpa de undantag som finns krävs som regel att medlemsstaten samråder med kommissionen. I vissa andra fall krävs kommissionens samtycke.

2.1.4 Svenska körkortsregler som berörs av direktivet

De grundläggande bestämmelserna om körkort och behörigheten att föra motordrivna fordon finns i körkortslagen (1977:477), KKL. Med stöd av bemyndigande i lagen har regeringen meddelat ytterligare föreskrifter. Dessa finns i körkortsförordningen (1977:722), KKF. Tillämpningsföreskrifter har också meddelats av Vägverket, som är den centrala förvaltningsmyndigheten i körkortsfrågor. Regeringen har även bemyndigande att meddela föreskrifter om utländska körkorts giltighet i landet. Sådana föreskrifter har meddelats i förordningen (1981:96) om godkännande och utbyte av utländska körkort, UKF.

De körkortsregler som påverkas av direktivet är framför allt de som avser förarbehörighet, körkortsålder, förarprov och andra förutsättningar för att utfärda körkort. Även vissa av reglerna om godkännande och utbyte av utländska körkort påverkas. Däremot aktualiserar direktivet inte någon ändring av vissa andra centrala körkortsregler, t.ex. om körkortstillstånd, återkallelse och spärrtid och inte heller vad KKF innehåller om trafikskola och körkortsregistret.

Vid tillämpningen av körkortsförfattningarna blir i vissa fall olika definitioner av fordon av betydelse. Fordonsdefinitioner finns i flera författningar bl.a. KKF, fordonskungörelsen (1972:595), FK, och vägtrafikkungörelsen (1972:603), VTK.

3 Körkorten

3.1 Körkortens utformning

Direktivet anger att körkortet skall utformas enligt en gemenskapsmall. Direktivet anger också vad som skall anges på körkortet, t.ex villkor för förarens behörighet (art. 4). Medlemsstaterna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att körkort förfälskas.

Körkort enligt gemenskapsmallen skall vara en sexsidig handling i formatet 106 x 222 mm. Efter det att direktivet antagits har emellertid önskemål framförts från flera medlemsstater om att införa en alternativ mall som är utformad på ett mer praktiskt och säkert sätt. Inom kommissionen pågår därför arbete med att ta fram en ny mall. Arbetet har fortskridit så långt att ett slutligt förslag till ett nytt gemenskapskörkort kan förväntas läggas fram av kommissionen under våren. Något slutligt förslag har dock ännu inte lagts fram.

Genom ett tilläggsdirektiv 94/72/EG av den 19 december 1994 får dessutom Sverige och Finland fortsätta att utfärda körkort i nuvarande utförande fram till den 31 december 1997. Som skäl för undantaget anges att dessa körkort består av inplastade kort och att annan gemenskapsmall är under utarbetande.

Mot denna bakgrund har vi inte ansett oss böra gå in på frågan om körkortens utformning och vad som skall anges på dem i denna etapp av utredningsarbetet.

3.2 Körkortsklasser

Behörigheten att föra olika fordon enligt de i direktivet angivna kategorierna motsvarar, som tidigare nämnts, i huvudsak de behörigheter som svenska körkort ger. Direktivet föreskriver således att behörigheterna delas in i olika kategorier, benämnda A, B, C, och D.

Bokstavsbeteckningarna avser i huvudsak behörighet att föra motorcykel, personbil och lätt lastbil, tung lastbil respektive buss. Släpvagnsbehörighet betecknas med bokstaven E. Denna behörighet kan kombineras med behörigheterna B, C och D.

Medlemsstaterna har enligt direktivet möjlighet att ha vissa ytterligare körkortsbehörigheter - underkategorier. Dessa avser behörighet att föra fordon som är mer begränsade till effekten, vikten eller passa-

gerarantalet än huvudkategorierna. En sådan underkategori skall anges på körkortet genom att en etta (1) läggs till grundbeteckning, t.ex. A1 för lätta motorcyklar och D1 för bussar som inte har fler än 16 sittplatser.

Beträffande underkategorierna skall rådet, fem år efter ikraftträdandet av direktivet, på förslag av kommissionen, se över de nationella underkategorier, som kan ha inrättats, i syfte att harmonisera eller avskaffa dem (art. 11).

Under de närmast följande avsnitten redovisas vad direktivet föreskriver om de olika fordonskategorierna. Vidare redovisas vad som gäller i svensk rätt beträffande respektive fordonskategori. Avsnitten avslutas med överväganden och förslag till de författningsändringar som enligt vår mening bör göras i denna del.

3.2.1 Motorcykel – kategori A och A1

Enligt direktivet (art. 3) ger ett körkort i kategori A behörighet att föra motorcyklar – med eller utan sidvagn. Med motorcykel avses i direktivet ett tvåhjuligt fordon som är konstruerat för hastigheter över 50 km/tim eller, om det drivs med förbränningsmotor, med en slagvolym som överstiger 50 cm³. En motorcykel med sidvagn skall behandlas på samma sätt ett sådant fordon. En medlemsstat får enligt direktivet (art. 3 punkt 4) efter samråd med kommissionen föreskriva om lägre konstruktiv hastighet än 50 km/tim. Den lägre hastigheten skall i så fall anges på körkortet.

Motorcykelbehörigheten får begränsas till att avse lätt motorcykel. I sådant fall skall behörigheten hänföras till underkategori A1 (art. 3 punkt 2). Behörigheten A1 ger därvid rätt att föra lätta motorcyklar med en slagvolym som inte överstiger 125 cm³ och en effekt som inte överstiger 11 kW.

Ett svenskt A-körkort ger behörighet att föra motorcykel (1 § KKL). Med motorcykel avses enligt svenska regler dels ett motorfordon med två hjul eller medar, med eller utan sidvagn, dels ett motorfordon med tre hjul eller medar med en tjänstevikt för motorcyklar om högst 400 kg (4 § KKF).

Motorcyklar delas i Sverige in i lätta respektive tunga motorcyklar. Till lätta motorcyklar räknas motorcyklar med en slagvolym som inte överstiger 125 cm³. Om slagvolymen är större är det en tung motorcykel. Motorcykelns motoreffekt saknar därvid betydelse.

Ett svenskt A-körkort är begränsat till lätta motorcyklar om förarprovet har avlagts på en lätt motorcykel (34 a § KKF). Om körkortshavaren är under 18 år är ett A-körkort alltid begränsat till att avse lätta motorcyklar (2 § KKL).

Som motorcykel räknas inte moped. Moped definieras för närvarande i Sverige på motsvarande sätt som en motorcykel men den får inte vara konstruerad för hastigheter över 30 km/tim och inte heller ha en tjänstevikt över 400 kg eller en slagvolym som överstiger 50 cm³.

Vägverket har på regeringens uppdrag (K94/2246/RS) utrett frågan om bl.a. högsta konstruktiva hastighet för mopeder. Verket har därvid föreslagit bl.a. att maximihastigheten för mopeder i fortsättningen bör vara 45 km/tim.

Överväganden och förslag

Ett svenskt körkort med A-behörighet ger körkortshavaren rätt att föra sådana motorcyklar som avses i direktivet. Enligt direktivet skall ett A-körkort emellertid inte ge rätt att föra motorcyklar som har tre hjul eller medar. I direktivet hänförs behörigheten att föra vad som där kallas motordrivna tre- och fyrhjulingar till behörigheten B eller till underkategori B1.¹

Direktivet medger emellertid undantag från denna huvudregel på sådant sätt att A- eller A1-körkort får ge behörighet att inom medlemsstatens territorium föra motordrivna tre- och fyrhjulingar (art. 5 punkt 3 a). Detta ger alltså Sverige möjlighet att behålla sin nuvarande A-behörighet. Att direktivet inte nämner något om medar kan inte hindra att svensk A-behörighet omfattar motorcyklar på medar. Härutöver kan också nämnas att även den svenska B-behörigheten ger rätt att föra motorcyklar med tre hjul eller medar (övergångsbestämmelserna till KKF). Skillnaden mellan direktivets bestämmelser och de svenska reglerna behöver inte föranleda några författningsändringar.

En särskild behörighet för lätt motorcykel skall enligt direktivet vara begränsad till både slagvolymen och motoreffekten. Den svenska A-behörigheten för lätt motorcykel avviker således från direktivet.

¹I direktivets engelska text anges behörigheten B1 avse "motor powered tricycles and quadricycles". Motsvarande svenska text anger "motordrivna tre- och fyrhjulinga cyklar". Definitionen av tre- och fyrhjulingar i art. 3 punkt 3 visar dock i såväl den engelska som den svenska texten att det inte är fråga om cyklar utan om fordon i kategori B.

Med anledning härav bör en begränsning också till motoreffekten införas beträffande lätta motorcyklar. Begränsningen kan antingen införas i 2 § KKL och avse endast behörigheten att föra lätt motorcykel eller genom att definitionen för lätt respektive tung motorcykel i 4 § KKF m.fl. författningar ändras till att även avse motoreffekten.

I 4 § KKF, 2 § VTK och 3 § FK anges definitioner av lätta respektive tunga motorcyklar. Det synes naturligt att begränsningen av behörigheten till motoreffekten sker genom att definitionen för lätt respektive tung motorcykel ändras i dessa författningar. Förslaget medför att en lätt motorcykel kommer att definieras som en motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 cm³ och inte heller har en högre motoreffekt än 11 kW. I annat fall kommer motorcykeln att behandlas som tung motorcykel.

Enligt svenska regler begränsas giltigheten av ett A-körkort till lätt motorcykel genom att detta anges på körkortet eller i en särskild villkorshandling (32 § KKF). Med hänsyn till att medlemsstaterna enligt direktivet skall införa enhetliga körkortskategorier bör ett körkort som gäller endast för lätt motorcykel i stället ges beteckningen A1.

Vad gäller gränsdragningen mellan mopeder och motorcyklar har Vägverket utarbetat ett förslag om bl.a. högsta hastighet för mopeder. Förslaget innebär i korthet att Sverige skall tillåta att mopeder får vara konstruerade för hastigheter upp till 45 km/tim, att mopederna delas in i två klasser och att särskilda mopedkort skall krävas för att få köra de snabbare mopederna. Vidare kommer, enligt vad vi erfarit, direktivets angivna lägsta hastighet för motorcyklar att sänkas från 50 km/tim till 45 km/tim. Detta för att anpassa bestämmelserna om körkort till EG:s fordonstekniska bestämmelser. Om ändringarna genomförs kommer inte några skillnader mellan direktivets bestämmelser och de av Vägverket föreslagna svenska reglerna att finnas vad gäller gränsdragningen mellan moped och motorcykel.

Om Vägverkets förslag inte genomförs skall Sverige efter samråd med kommissionen ange sin avvikande lägre hastighet på 30 km/tim för motorcyklar på körkortet.

I denna etapp av utredningsarbetet är det inte nödvändigt att ta ställning till frågorna om definitionen av mopeder och mopedkort. Vi återkommer till denna och därmed sammanhängande frågor i vårt slutbetänkande.

3.2.2 Personbil m.m. – kategori B

Enligt direktivet ger ett körkort i kategori B behörighet att föra bilar² med en totalvikt som inte överstiger 3 500 kg och som inte har fler än åtta sittplatser utöver förarsätet. Ett sådant fordon får också föras med en tillkopplad släpvagn vars tillåtna totalvikt inte överstiger 750 kg.

Kategorin ger även behörighet att föra kombinationer av en bil i kategori B och en släpvagn, om kombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 3 500 kg och släpvagnens totalvikt inte överstiger dragfordonets tjänstevikt.

Med bil avses enligt direktivet varje motordrivnet fordon som inte är motorcykel och som normalt är avsett för person- eller godstransport på väg eller för att dra fordon för sådant ändamål på väg. Definitionen innefattar trådbussar men inte jordbruks- och skogstraktorer.

Ett svenskt B-körkort ger behörighet att föra personbil, lätt lastbil och ett till sådant fordon kopplat lätt släpfordon, terrängvagn och motorredskap klass I (1 § KKL).

Med personbil avses en bil som är inrättad huvudsakligen för befordran av personer, dock högst förare och åtta passagerare.

Lätt lastbil är en lastbil med en totalvikt som inte överstiger 3 500 kg.

Lätt släpfordon är dels ett släpfordon med en totalvikt av högst 750 kg, dels ett släpfordon med en totalvikt över 750 kg, om släpfordonets totalvikt inte överstiger dragfordonets tjänstevikt och kombinationens totalvikt inte överstiger 3 500 kg.

Med terrängvagn avses terrängmotorfordon med en tjänstevikt över 400 kg.

Motorredskap klass I är ett motordrivnet fordon som är inrättat huvudsakligen som ett arbetsredskap eller för kortare förflyttningar av gods och som är konstruerat för en högsta hastighet som överstiger 30 km/tim.

Enligt direktivet kan B-behörigheten kombineras med E-behörighet. En sådan behörighetskombination ger rätt att föra fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släpvagn, om kombinationen inte ryms inom kategori B.

²Det bör påpekas att det i direktivets engelska text inte förekommer något uttryck som motsvarar svenskans personbil, lastbil eller buss. Dessa slags fordon betecknas som motor vehicle, vilket i huvudsak motsvarar den svenska definitionen för bil. Med bil i detta sammanhang avses således personbil, lastbil och buss.

Den svenska BE-behörigheten ger rätt att dra släpfordon, oavsett antal och vikt. Bestämmelser om vilket antal släpfordon som får föras i Sverige finns i 111 § VTK.

Överväganden och förslag

Svenskt B-körkort ger behörighet att föra de fordon som avses i direktivet. Beträffande personbil är dock den svenska behörigheten inte begränsad till bilens totalvikt. För att nå överensstämmelse med direktivet bör därför B-behörigheten begränsas till att avse personbilar, vars totalvikt inte överstiger 3 500 kg, vilket föranleder en ändring i 1 § KKL.

Enligt uppgift från Vägverket är för närvarande 58 personbilar med en totalvikt över 3 500 kg registrerade i Sverige. Främst är det fråga om ambulanser och vissa husbilar. En begränsning av B-behörigheten kommer således att ha en ringa betydelse för möjligheten att föra personbilar.

Om B-behörigheten begränsas på detta sätt bör personbilar, vars totalvikt överstiger 3 500 kg, få föras endast om föraren har körkorts-behörigheten C. Ett tillägg med denna innebörd bör därför göras i 1 § KKL.

Beträffande Sveriges något mer omfattande B-behörighet kan tilläggas att terrängvagnar körs normalt inte på väg varför sådana vagnar inte är att hänföra till bil enligt EG-direktivet. Behörigheten att föra sådana fordon omfattas då inte av direktivets körkortskategorier utan det ankommer på den enskilda medlemsstaten att föreskriva om behörighetskrav för sådana fordon. Detsamma gäller motorredskap. Direktivet utgör således inte något hinder för Sverige att kräva B-körkort för att få föra dessa slag av motorfordon.

Eftersom ett utländskt körkort enligt 1 § UKF gäller i Sverige enligt sitt innehåll och ett B-körkort enligt direktivet inte omfattar terrängvagnar och motorredskap, kan det ifrågasättas om innehavaren av ett sådant körkort får föra fordon av det slaget i Sverige. Någon anledning att förbjuda detta kan inte anses föreligga. Ett B-körkort enligt direktivet bör ge samma behörighet som ett svenskt B-körkort. Någon särskild reglering härav bedömer vi inte vara nödvändig.

I direktivet sägs beträffande kategori B + E att denna avser kombinationer med en släpvagn. Detta bör inte läsas som att endast en släpvagn är tillåten. Enligt vår bedömning, som vi dessutom fått stöd för vid samtalen med kommissionens generaldirektorat för transport-

frågor, är det här i första hand fråga om vilka fordonskombinationer som över huvud taget får föras på vägar inom EU. Det är således en fråga som inte bör avgöras genom en begränsning av körkortsbehörigheterna. Vi anser därför att direktivet inte hindrar att ett svenskt BE-körkort ger behörighet att till dragfordonet koppla mer än ett släpfordon.

3.2.3 Tung lastbil – kategori C

Direktivets kategori C ger behörighet att föra bilar med en tillåten totalvikt över 3 500 kg med undantag för sådana fordon som avses i kategori D (buss). En släpvagn med tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg får kopplas till ett sådant fordon.

I Sverige ger C - körkort behörighet att föra tung lastbil, alltså en lastbil med en totalvikt över 3 500 kg. Ett lätt släpfordon får kopplas till fordonet, vilket innebär att släpfordonets totalvikt inte får överstiga 750 kg.

C-behörigheten enligt direktivet kan kombineras med släpvnagsbehörigheten E. En sådan kombination ger behörighet att föra fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

Ett svenskt CE-körkort avser behörigheten att föra tung lastbil med släpfordon, oavsett vikt och antal.

Överväganden och förslag

Behörigheten enligt direktivets C-körkort är inte begränsad till lastbilar utan kan även avse sådana bilar som i Sverige är personbil. Att den svenska C-behörigheten bör utvidgas till att även avse tunga personbilar har nämnts ovan.

CE-behörigheten bör på de skäl som vi anfört beträffande personbilar ge rätt att till dragfordonet koppla mer än ett släpfordon.

3.2.4 Buss – kategori D

Denna körkortskategori ger enligt direktivet behörighet att föra bilar avsedda för persontransporter och som utöver förarsätet har fler än åtta sittplatser. Till fordonet får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg.

Svenskt körkort i klass D ger behörighet att föra buss, vilket är en bil som är inrättad för befordran av fler än åtta personer utöver föraren, även om bilen dessutom är inrättad för annat ändamål.

Direktivets körkortskategori D kan kombineras med släpvagnsbehörigheten E. En sådan kombination ger behörighet att föra dragfordon i kategori D och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

Ett svenskt DE-körkort ger behörighet att föra buss med släp, oavsett antal och vikt.

Överväganden och förslag

D-behörigheterna överensstämmer med varandra med den skillnaden att den svenska D-behörigheten inte ger behörighet att koppla till ett lätt släpfordon. Emellertid utfärdas i Sverige enligt 7 § KKF inte körkort med enbart D-behörighet, utan D-behörigheten kombineras alltid med E-behörighet. För att erhålla D-behörighet måste således förarprov för släpvagn avläggas. Emellertid kräver inte gällande föreskrifter (TSVFS 1991:40) att släpfordon är tillkopplat bussen vid körprovet.

Vägverket har enligt 99 § KKF bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter om förarprov. Det ingår då inte i utredningsuppdraget att utreda frågan om vilka fordon som skall föras vid körprov för viss körkortsbehörighet.

För att anpassa de svenska reglerna till direktivet bör införas en möjlighet att inneha separat D-behörighet som berättigar att till bussen koppla ett lätt släpfordon. Vi föreslår att en sådan bestämmelse införs i 1 § KKL. Som följd härav bör även 7 § KKF om körkortsklasser ändras.

Vad gäller behörigheten att föra buss med tillkopplat tungt släpfordon överensstämmer de svenska reglerna med vad direktivet föreskriver. Beträffande skillnaden mellan antalet släpvagnar som får dras hänvisas till vad som anförts under avsnittet 3.2.2.

3.2.5 Övriga fordon

Utöver de fordonskategorier som behandlas i föregående avsnitt tillåter direktivet, som nämnts inledningsvis, att särskilda körkort utfärdas även för andra fordonskategorier, s.k. underkategorier.

Dessa underkategorier är följande (art. 3 punkt.2).

- A1** – lätta motorcyklar med en slagvolym som inte överstiger 125 cm³ och en effekt som inte överstiger 11 kw.
- B1** – motordrivna tre- och fyrhjulingar.
- C1** – bilar med tillåten totalvikt över 3 500 kg men inte över 7 500 kg, med undantag för kategori D-fordon. Till bilen får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.
- C1 + E** – C1-fordon med en släpvagn som överstiger tillåten totalvikt 750 kg om kombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg och släpvagnens tillåtna totalvikt inte överstiger dragfordonets tjänstevikt.
- D1** – bilar för persontransporter som utöver förarsätet har fler än åtta sittplatser men inte fler än 16. En släpvagn vars totalvikt inte överstiger 750 kg får tillkopplas.
- D1 + E** – D1-fordon med en släpvagn med en tillåten totalvikt över 750 kg under förutsättning som anges under C1 + E och att släpvagnen inte används för persontransport.

Överväganden

De frågor som uppkommer med underkategorierna rör i första hand möjligheterna att byta ut sådana körkort mot svenska körkort.

Respektive medlemsstat får enligt direktivet själv bestämma om den vill införa underkategorierna. Någon förpliktelse enligt direktivet för Sveriges del att införa ytterligare underkategorier endast för att möjliggöra ett utbyte av sådana körkort torde då inte heller finnas. Något annat skäl till att utöver A1 införa direktivets underkategorier i Sverige kan inte anses föreligga.

Om således inte andra underkategorier än A1 förekommer i Sverige kan utbyte av ett utländskt körkort som avser en annan underkategori än A1 inte ske.

Direktivet hindrar inte en medlemsstat att kräva särskild behörighet för rätten att föra fordon som inte omfattas av direktivets bestämmelser; t.ex. för svensk del traktorkort. En annan sak är att direktivet inte föreskriver att ett sådant nationellt behörighetsbevis skall erkännas av övriga medlemsstater.

Med kommissionens samtycke får medlemsstaterna besluta om att direktivets bestämmelser om körkortsbehörigheter och fordonskategorier (art. 3) inte skall tillämpas på vissa särskilda typer av motordrivna fordon, t.ex. specialfordon för handikappade (art. 3 punkt 6).

Sverige saknar särskilda körkortsbestämmelser för specialfordon för t.ex. handikappade. Om fordonet kräver specialutrustning för att tekniskt kompensera ett handikapp, skall länsstyrelsen föreskriva detta som villkor för körkortet enligt 12 § första stycket KKF. Det ankommer på Vägverket att bedöma om fordonet är lämpligt för sökanden.

Direktivet hindrar inte Sverige att behålla denna ordning för specialutrustade fordon. Vi förslår inga författningsändringar i denna del.

4 Föresättningar för att erhålla körkort

Direktivet anger flera olika föresättningar för att körkort skall få utfärdas, t.ex. att körkortshavaren skall ha uppnått viss ålder eller att körkortsbehörigheterna endast får ges i en viss ordning. Föresättningar för att utfärda körkort angår vidare medicinska krav och krav på förarprov samt krav på körkortshavarens bosättning.

I bilagor till direktivet anges specifikt bl.a. vilken medicinsk utredning som minst skall föreligga vid utfärdande av körkort, vilka medicinska förhållanden som skall utgöra hinder för körkort och vad som skall ingå i förarprov för de olika körkortsbehörigheterna. Huvudparten av bilagornas innehåll rör sådana frågor som det enligt bemyndigande i KKF ankommer på myndighet att meddela föreskrifter om.

Vi tar i de närmast följande avsnitten upp de föresättningar för att utfärda eller förnya körkort som direktivet anger. I huvudsak redogörs endast för sådana föreskrifter i direktivet som har sin motsvarighet i KKL och KKF. De bestämmelser i direktivet som rör föreskrifter som har eller kan meddelas av myndighet ingår inte i utredningsuppdraget att analysera.

4.1 Åldersgränser för körkort

För utfärdande av körkort skall enligt direktivet (art. 6) följande åldersgränser gälla i fråga om huvudkategorierna och underkategori A1:

- 18 år
- för kategori A. För behörighet att föra motorcyklar med högre effekt än 25 kW eller effekt/viktförhållande som överstiger 0,16 kW/kg (även motorcyklar med sidvagn) krävs dock minst två års erfarenhet som förare av motorcyklar med lägre prestanda som innehavare av körkort för kategori A. Detta krav på erfarenhet får åsidosättas om sökanden har fyllt 21 år och godkänns i ett särskilt körprov.
 - för kategori B och B + E

– för kategori C, C + E, utan inskränkning i bestämmelserna om förande av sådana fordon i rådets förordning (EEG) nr 3820/85 av den 20 december 1985 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter.¹

16 år – för underkategori A1.

21 år – för kategori D och D + E, utan inskränkning i bestämmelserna i ovan nämnd förordning.

Direktivet tillåter (art. 6 punkt 2) vissa avvikelser från ovan nämnda åldersgränser för körkort. Avvikelserna innebär att körkort för fordonskategorierna A, B och B + E får utfärdas till den som har fyllt 17 år. Undantag får dock inte göras från kravet att körkortshavaren skall vara 21 år för att utan två års erfarenhet få föra motorcykel med den högre effekten.

De svenska bestämmelserna om åldersgränser för körkort återfinns i 12 § KKL. Där anges att sökanden skall vid tidpunkten för utlämnande av körkort ha uppnått en ålder av:

16 år för A

18 år för B

19 år för C

20 år för D

19 år för E

För behörigheten A gäller enligt 2 § KKL 16-årsgränsen endast för lätt motorcykel medan det för tung motorcykel krävs att körkortshavaren är 18 år. Enligt 34 a § KKF kan behörigheten för lätt motorcykel utvidgas till tung motorcykel endast om körkortshavaren avlägger körprov med tung motorcykel och således inte enbart genom att körkortshavaren blir 18 år.

Några bestämmelser om att körkortshavaren skall ha uppnått en viss ålder för att få föra motorcyklar med viss motoreffekt finns inte i Sverige.

¹ Förordningen fastställer bl.a. föreskrifter om minimiålder hos förare i gods- eller persontrafik, bl.a. med hänsyn till vissa krav på yrkesutbildning.

Överväganden och förslag

Här handlar det om bestämmelser som enligt direktivet skall gälla på samma sätt i medlemsstaterna. De svenska åldersgränserna för körkort bör därför ändras till de som direktivet anger.

Detta innebär att åldersgränsen för behörigheten för motorcyklar bör höjas till 18 år. En behörighetsbegränsning måste därtill införas i 1 § KKL för motorcyklar med en effekt över 25 kW eller ett effekt/viktförhållande över 0,16 kW/kg. En sådan bestämmelse innebär att behörighet att föra dessa motorcyklar kan erhållas antingen då körkortshavaren innehaft A-behörighet under minst två år eller då han godkänts i ett särskilt körprov, som han får avlägga först när han har fyllt 21 år.

Någon särskild dokumentation som styrker tidigare erfarenhet som förare av motorcyklar med lägre effekt krävs inte enligt direktivet. Det får anses vara tillräckligt att körkort med A-behörighet innehafts i två år. För att bl.a. vid trafikkontroller kunna avgöra vilken behörighet ett A-körkort ger innehavaren föreskriver direktivet (bilaga 1 punkt 2) att körkortet skall innehålla uppgift om bl.a. datum för utfärdande av körkortet för kategorin. En sådan uppgift finns inte på svenska körkort. Om Sverige redan nu för in datumuppgifter om när en behörighet har erhållits på körkortet förändras till viss del nuvarande körkortsmodell. Som vi nämnt under avsnitt 3.1 har Sverige möjlighet att fram till den 31 december 1997 fortsätta att utfärda körkort i överensstämmelse med nuvarande modell. En uppgift om när en körkortsbehörighet har erhållits bör därför föras in på körkortet först i och med att den nya gemenskapsmallen, som är under utarbetande, tas i bruk.

Åldersgränsen för D-behörighet bör höjas till 21 år.

För tung lastbil och för tunga släpfordon (behörigheten E) bör åldersgränsen sänkas till 18 år.

Vi föreslår således att åldersgränserna för körkort ändras i enlighet härmed.

I och med att åldersgränserna för utlämnande av körkort ändras bör åldersgränserna i 73 § KKF beträffande övningskörning också i viss mån ses över. Åldersgränserna för övningskörning behöver dock inte ändras med anledning av att direktivets bestämmelser skall införlivas med svensk rätt men utan vissa smärre justeringar kommer det rimliga sambandet mellan körkortsålder och övningskörning att saknas.

Vi föreslår därför att åldersgränsen för övningskörning med buss höjs från 19 år till 20 år. Beträffande motorcykel bör undantaget i

73 § andra stycket KKF begränsas till att avse motorcykel som inte har en starkare motor än 25 kW eller ett högre effekt/viktförhållande än 0,16 kW/kg. Den nuvarande åldersgränsen på 16 år för sådana motorcyklar är alltför låg med hänsyn till att behörighet att föra dessa motorcyklar tidigast kan erhållas vid 20 års ålder.

De möjligheter till undantag från åldersgränserna för körkort som direktivet anger bedömer vi vara utan intresse för Sveriges vidkommande.

4.2 Medicinska krav

Körkort får enligt direktivet (art. 7) endast utfärdas till en sökande som uppfyller de medicinska krav som fastställs i direktivets bilaga 3.

I bilagan anges de minimikrav i fråga om fysisk och psykisk lämplighet som krävs för att föra motordrivna fordon. Förarna delas därvid in i två grupper, dels förare av fordon i kategori A, B och B + E samt underkategorierna A1 och B1 (grupp 1), dels förare av fordon i de övriga kategorierna, alltså tyngre fordon såsom buss, tung lastbil o.s.v. (grupp 2).

För förare av fordon i kategori B som använder sitt körkort i yrkesmässig verksamhet (taxibilar, ambulanser o.s.v.) får det enligt direktivet (bil. 3 punkt 1.3) i nationell lagstiftning föreskrivas att de skall uppfylla de krav på fysisk och psykisk lämplighet som gäller för förare i grupp 2.

Lämplighetskraven angår i detta sammanhang syn och hörsel, vissa sjukdomar (diabetes, hjärt- kärlsjukdomar, neurologiska sjukdomar, mentala sjukdomar, njursjukdomar) samt rörelsehinder. Särskilda krav skall också gälla vid olika former av missbruk; t.ex får körkort inte utfärdas eller förnyas för förare som är beroende av alkohol eller för den som regelbundet missbrukar psykofarmaka.

Förare som tillhör grupp 1 är enligt direktivet skyldiga att genomgå läkarundersökning, om det i samband med de obligatoriska formaliteterna eller under de prover som skall avläggas för att erhålla körkort framkommer att de har en eller flera av de medicinska problem som nämnts ovan.

Förare som tillhör grupp 2 skall genomgå läkarundersökning innan körkort utfärdas första gången. Därefter skall de genomgå sådana regelbundna undersökningar som föreskrivs i nationell lagstiftning (bil. 3 punkt 4).

Vad gäller synförmågan skall alla som ansöker om körkort genomgå en lämplig synundersökning. Därvid gäller skärpta synkrav för förare som tillhör grupp 2.

Medlemsstaterna får enligt direktivet fastställa strängare krav för utfärdande eller förnyande av körkort för förare i grupp 2 än de som anges i bilagan. Medlemsstaterna får vidare med kommissionens samtycke frångå bestämmelserna i bilagan om detta är förenligt med läkarvetenskapens utveckling och de principer som fastställs i bilagan.

I Sverige gäller enligt 7 § KKL att körkortstillstånd endast får lämnas till den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon.

Vid prövningen av de personliga förhållandena skall särskilt beaktas om sökanden är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han såsom förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

Vid prövningen av de medicinska förhållandena skall beaktas att sökanden har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon eller linser och tillräcklig hörselförmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och att sökanden även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas med hänsyn till trafiksäkerheten.

Den som ansöker om körkortstillstånd skall enligt 11 § KKF bifoga en på heder och samvete undertecknad hälsodeklaration och ett intyg om synprövning. Avser ansökan ett körkort med behörigheten C eller D eller med taxibehörighet skall i stället ett läkarintyg lämnas in.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar enligt 32 § KKL ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i KKL och föreskrifter om undantag från lagen.

Enligt 95 § KKF ankommer det på Vägverket efter samråd med socialstyrelsen att besluta om ytterligare föreskrifter, bl.a. om medicinska krav för innehav av körkort eller traktorkort. Sådana föreskrifter har meddelats i SOSFS 1984:31 och i TSVFS 1991:29.

Vid meddelande av körkortstillstånd skall länsstyrelsen föreskriva villkor för körkortet som föranleds av medicinska skäl (8 § KKL, 12 § KKF). Ett sådant villkor kan bl.a. avse en skyldighet att ge in läkarintyg med vissa mellanrum.

Sedan ett körkort har lämnats ut skall länsstyrelsen skyndsamt utreda frågan om lämpligheten som körkortshavare, om det bl.a. finns anledning anta att körkortshavaren inte uppfyller de medicinska förutsättningar som gäller för att få körkort. Länsstyrelsen kan därvid

föreskriva om villkor som tidigare inte har meddelats eller också ändra eller upphäva föreskrivna villkor (33 och 34 §§ KKF).

Läkare skall enligt 17 a § KKL anmäla till länsstyrelsen om han vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren av medicinska skäl är uppenbart olämplig att inneha körkort. Innan någon anmälan görs skall läkaren underrätta körkortshavaren. Om det finns anledning att anta att körkortshavaren kommer att följa läkarens anvisning att avstå från att föra körkortspliktigt fordon, behöver någon anmälan till länsstyrelsen inte göras.

Några bestämmelser som kräver att körkortshavare genomgår regelbundna läkarundersökningar finns inte i Sverige i dag, om inte detta i det enskilda fallet utgör ett villkor för körkortet.

Överväganden och förslag

Bestämmelserna i direktivets bilaga 3 punkt 4 ger enligt sin ordalydelse vid handen att medlemsstaterna själva får avgöra om regelbundna läkarundersökningar skall vara obligatoriska. Uttrycket "som föreskrivs i nationell lagstiftning" i bilagans svenska text överensstämmer med uttrycket i den engelska texten "as may be prescribed by national legislation". Vid våra samtal med kommissionens generaldirektorat för transportfrågor framhölls emellertid att den franska texten, som uppgavs vara originaltexten, innehåller uttrycket "qui seront prescrits par la législation nationale", och att bestämmelsen därför är obligatorisk.

Frågan om C- och D-behörighet skall gälla under obegränsad tid utan krav på regelbundna kontroller av körkortshavaren för att han skall få behålla behörigheten har övervägts vid flera olika tillfällen. Kommittén Körkort 2000 tog upp frågan i samband med den sammanhängande frågan om äldre bilförare (SOU 1991:39 s. 171-175). Det hänvisades till de åtgärder som hade förts fram i tidigare diskussioner bl.a. obligatoriska medicinska tester. Trafiksäkerhetseffekten av sådana åtgärder ansågs saknas eller vara mycket liten. De kunde i relation till kostnaderna ännu mindre motiveras, särskilt i fall då resurser måste tas från resursknappa områden, t.ex. sjukvårdspersonal för medicinska tester. Några åtgärder av detta slag har inte heller kommit till stånd.

Att det inte ansetts angeläget att införa krav på regelbundna läkarundersökningar av innehavare av körkort med C- och D-behörighet torde bl.a. bero på bestämmelserna i 17 a § KKL och 33 § KKF. Dessa bestämmelser bör ur trafiksäkerhetssynpunkt kunna anses utgöra

en tillräcklig garanti för att uppenbart olämpliga körkortsinnehavare inte tillåts fortsätta att föra tung lastbil eller buss. Det finns inget som säger att svenska förare av sådana fordon skulle ha orsakat fler trafikolyckor eller utgöra en större trafikrisk än förare i länder som har krav på regelbundna läkarundersökningar.

Om direktivet skall anses innehålla ett absolut krav på regelbundna läkarundersökningar, måste emellertid en bestämmelse härom införas i KKL, oavsett vad man för svensk del kan anse om trafiksäkerhetseffekten härav. Den uppfattning om innebörden av punkt 4 i bilaga 3 som framförts till oss från generaldirektoratets sida tyder på att det är fråga om ett sådant absolut krav. Vi anser oss därför böra utgå ifrån att så är fallet. Vi vill dock betona att generaldirektoratets tolkning gjorts på handläggarnivå och att det inte med stöd enbart av den tolkningen kan tas för givet att det verkligen är fråga om en bestämmelse som måste införas i Sverige. Vad som ytterst avgör den frågan är vilken text som skall ges tolkningsföreträde, när ett EG-dokument är avfattat på olika inom EG officiella språk och texterna är sinsemellan motstridiga. På den punkten har vi inte ansett oss böra föregripa det samråd med kommissionen som skall ske enligt direktivets artikel 12 punkt 1.

Med vår utgångspunkt och under förutsättning att det vid samrådet med kommissionen står klart att Sverige måste införa en bestämmelse om regelbundna läkarundersökningar av ifrågavarande förare uppkommer frågan hur den lämpligaste lagtekniska lösningen bör se ut. Mest förenligt med direktivets anda synes vara att en första undersökning skall ske viss tid efter det att behörigheten erhöles och därefter med regelbundna intervaller. Om periodiciteten bestäms till tio år, vilket såväl ur trafiksäkerhetssynpunkt som med hänsyn till den enskilde kan anses rimligt, skulle det kunna föreskrivas som villkor vid meddelandet av körkortstillstånd. I 8 § KKL skulle då intas en bestämmelse om att som villkor för körkort i vad avser behörigheten C, CE, D eller DE skall föreskrivas att körkortshavaren, om han vill behålla behörigheten, inom tio år från körkortets utfärdande och därefter före utgången av varje följande tioårsperiod skall genomgå en läkarundersökning i sådant syfte som anges i 7 § fjärde (nuvarande tredje) stycket.

Som framgår av avsnitt 6 skulle emellertid tioårsintervaller medföra avsevärda kostnader för både den enskilde och det allmänna. Ett alternativ som medför väsentligt mindre kostnader skulle vara att inte kräva läkarundersökning förrän körkortshavaren uppnått en ålder då en kontroll av de medicinska kraven för fortsatt körkortsinnehav är

uppfyllda ter sig mer angelägen än i yngre åldrar. Den första läkarundersökningen skulle då kunna göras när körkortshavaren fyllt 70 år och därefter t.ex. vart femte år. Något hinder mot en sådan lösning torde inte föreligga, eftersom direktivet inte anger när den första läkarundersökningen skall ske efter körkortets utfärdande. Inte heller anges med vilka intervaller undersökningarna skall ske.

Med de oklarheter som föreligger beträffande innebörden av direktivets bilaga 3 punkt 4 anser vi oss inte för närvarande böra avge något mer konkret förslag i vad gäller regelbundna läkarundersökningar. Vi avser att återkomma till frågan i det fortsatta utredningsarbetet.

Direktivets krav på att synundersökning i samtliga fall skall ha genomgåtts inför ansökan om körkort och att läkarundersökning dessutom skall ha genomgåtts om ansökan avser de högre behörigheterna, har redan nu sin motsvarighet i KKF. För behörigheten TAXI, som avser behörighet att i yrkesmässig trafik för personbefordran föra personbil, lätt lastbil eller terrängvagn, tillämpas i Sverige de regler som i detta sammanhang gäller för tung lastbil och buss, vilket således är tillåtet enligt direktivet.

Bestämmelserna i KKL och KKF om de medicinska kraven i övrigt för körkort är allmänt hållna och motsvarar enligt sitt innehåll minst de krav som direktivet i detta sammanhang kräver. De skillnader som kan finnas avser i vart fall inte sådana frågor som regleras i KKL eller KKF utan i föreskrifter meddelade av myndighet som det inte ingår i vårt uppdrag att analysera.

4.3 Kunskapskrav

För att körkort skall få utfärdas kräver direktivet att sökanden har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov (art. 7). I bilaga 2 till direktivet anges de kunskaper, den förmåga och det beteende som krävs för att föra motordrivna fordon. Kunskapskraven omfattar bl.a. kunskaper om fordonet, trafikregler och trafiksäkerhet. Kraven på förarens förmåga avser hans förmåga att hantera fordonet i olika situationer. Kraven på hans beteende rör främst vad han skall iaktta vid förande av fordonet i trafiken, bl.a. krävs det att han skall visa tillbörlig hänsyn till andra och efterleva trafikbestämmelser. Vissa särskilda krav anges vidare för de olika fordonskategorierna.

Villkoren för kunskaps- och körproven redovisas noggrant i bilagan och avser bl.a. vilka fordon som skall föras vid körprovet, vilka man-

övrer som skall utföras med det, minsta längd på körprovet och hur förarprovet skall bedömas.

Om körkortet till följd av ett fysiskt handikapp endast gäller för vissa typer av fordon eller för särskilt anpassade fordon skall enligt direktivet (art. 4 punkt 2) körprov avläggas i ett sådant fordon.

I Sverige gäller enligt 13 § KKL att sökande till körkort får godkännas och körkort lämnas ut endast om han i de avseenden som anges i 14 § uppfyller de krav som bör ställas från trafiksäkerhetssynpunkt. Dessa krav motsvarar i allt väsentligt kraven enligt direktivet.

Ett förarprov består av förhör och körprov (16 § KKF). För att få avlägga ett förarprov måste sökanden, utom i ett undantagsfall, ha gällande körkortstillstånd.

Vägverket har med stöd av bemyndigande i 99 § KKF meddelat ytterligare föreskrifter beträffande förarprov och förarutbildning för de olika körkortsbehörigheterna.

För den som har fysiskt handikapp och därför har behov av särskilt anpassade fordon gäller att körprovet också skall avläggas i ett fordon som Vägverket bedömt lämpligt för sökanden.

Överväganden

Vår bedömning är att bestämmelserna i KKL om vad som skall ingå i det förarprov som sökanden skall godkännas i innan körkortet får lämnas ut väl uppfyller de krav som direktivet anger i detta avseende. Vi föreslår därför inga författningsändringar beträffande kraven på körkortshavarens kunskaper m.m.

Huruvida föreskrifter meddelade av myndighet uppfyller direktivets krav ingår inte i vårt uppdrag att bedöma.

4.4 Bosättningskrav

Körkort får enligt direktivet (art. 7 punkt 1 b) utfärdas endast om sökanden har permanent bosättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller om han kan intyga att han har studerat där i minst sex månader.

Med permanent bosättningsort avses i direktivet (art. 9) den plats där en person normalt bor, d.v.s. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om han

saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där han bor.

För den som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater skall den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken han har personlig anknytning, under förutsättning att han med regelbundna mellanrum återvänder dit. Detta sista villkor behöver inte uppfyllas om personen bor i en medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt skall inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras.

Bestämmelser som rör var någon skall anses vara bosatt i Sverige finns bl.a. i folkbokföringslagen (1991:481), FBL. En person skall folkbokföras på den fastighet där han anses bosatt. Skattemyndighet fattar beslut om folkbokföring.

Det finns inget krav på permanent bosättning i Sverige för att få svenskt körkort. Folkbokföringen har dock i vissa fall betydelse vid tillämpningen av bestämmelser i körkortsförfattningarna, bl.a. bestämmelser om utländska körkorts giltighet i Sverige och om utbyte av utländska körkort.

Anknytningen till folkbokföringen i körkortsförfattningarna syftar till att vara ett enkelt och enhetligt system som inte skapar svårigheter och ojämnheter vid den praktiska tillämpningen. Folkbokföringen innebär också en fast utgångspunkt för beräkning av tiden för utländska körkorts giltighet i Sverige.²

Enligt 3 § folkbokföringslagen skall den folkbokföras som efter inflyttning i Sverige kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år.

Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet skall folkbokföras, om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist här. Den som är skyldig att ha uppehållstillstånd, men som inte har det, skall inte folkbokföras, om det inte finns synnerliga skäl.

För svenska studerande under 18 år gäller enligt FBL att de skall folkbokföras där de har sin egentliga hemvist, även om den regelmässiga dygnsvilan till följd av skolgången tillbringas på annan fastighet. Detta gäller även den som är över 18 år så länge det är fråga om lägre

² Prop. 1979/80:178 s. 52

utbildningar, t.ex. gymnasieutbildning eller motsvarande. Således skall den som är över 18 år och som flyttar med anledning av universitetsstudier folkbokföras på studieorten, om han med tillämpning av övriga bestämmelser i FBL skall anses bosatt där.

Överväganden och förslag

För att uppfylla direktivets krav att sökanden skall vara bosatt i den stat som utfärdar körkortet bör Sverige inför ett sådant krav för beviljande av körkortstillstånd.

En jämförelse mellan direktivets bosättningskriterier och förutsättningarna för folkbokföring enligt svensk rätt kan synas ge vid handen dels att den som är folkbokförd i Sverige inte alltid har permanent bosättningsort här i direktivets mening, dels att han kan anses ha permanent bosättningsort men inte uppfyller kraven för folkbokföring. Vad som kan ge detta intryck är framför allt skillnaden i fråga om bosättningsens varaktighet och direktivets detaljerade regler om personlig och/eller yrkesmässig anknytning till viss plats. Det skulle alltså kunna göras gällande att i de sammanhang där direktivets bestämmelser förutsätter att en person har permanent bosättningsort i en viss stat – art. 1 punkt 3, art. 7 punkt 1 b) och art. 8 – det inte räcker med att hänvisa till att personen är folkbokförd.

Vid en närmare analys av direktivets bosättningsbegrepp måste det dock anses framgå att den som kan folkbokföras i Sverige också har permanent bosättningsort här enligt direktivet. Vad angår bosättningsens varaktighet bör det framhållas att direktivets 185-dagarsregel inte kan tolkas så att en bosättning i Sverige under endast 185 dagar medför permanent bosättning. Härför krävs att bosättningen på grund av i vart fall personlig anknytning omfattar minst 185 dagar varje kalenderår, alltså en fortgående bosättning i Sverige. Om den förutsättningen är uppfylld, måste det också kunna antas att personen i fråga under sin normala livsföring regelmässigt kommer att tillbringa sin dygnsvila i Sverige under minst ett år. Han bör således kunna folkbokföras här. Tillbringar han regelmässigt sin dygnsvila både inom och utom Sverige, skall han folkbokföras om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist här. Vid den bedömningen torde komma att beaktas sådana förhållanden som avses i direktivets definition av permanent bosättningsort, när någon bor växelvis på olika platser. Den personliga anknytningen bör därför bli avgörande

såväl för frågan om folkbokföring som för frågan om permanent bosättningsort.³

Direktivets bosättningskrav bör således kunna för svensk del uppfyllas genom ett krav på att sökanden av körkortstillstånd skall vara folkbokförd här. Någon ändring behöver då inte göras i det såsom enkelt och enhetligt betecknade systemet att anknyta vissa körkortsregler till folkbokföringen. Efter våra samtal med företrädare för generaldirektoratet för transportfrågor har vi ingen anledning att förmoda att den lösningen strider mot direktivets bosättningsbestämmelse.

En speciell situation föreligger emellertid beträffande studerande. Enligt direktivet skall utlandsstudier inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras, medan enligt FBL den som är över 18 år och bedriver högre studier än grund- och gymnasieutbildning skall folkbokföras på studieorten. En medborgare i en annan EES-stat, som bedriver universitetsstudier eller motsvarande i Sverige under mer än ett år, har således fortfarande sin permanenta bosättningsort i hemlandet men skall likväl folkbokföras i Sverige, såvida han inte till följd av regelmässig dygnsvila också i hemlandet kan anses ha sin personliga anknytning där. Ett svenskt körkort kan trots detta utfärdas till den studerande, om han kan intyga att han har studerat här i minst sex månader (art. 7 punkt 1 b). På samma sätt kan en svensk som studerar i en annan EES-stat få körkort där, även om han skall anses ha sin permanenta bosättningsort i Sverige.

Vi föreslår mot denna bakgrund att det i 7 § KKL införs en bestämmelse om att den som söker ett körkortstillstånd skall vara folkbokförd i Sverige eller ha bedrivit studier här i minst sex månader. Vi återkommer i det följande till frågan om bosättningskravets betydelse i andra sammanhang, t.ex. vid utbyte av ett utländskt körkort.

4.5 Övriga förutsättningar

Vissa körkortsbehörigheter skall enligt direktivet (art. 5 punkt 1) redan innehas innan körkort med annan behörighet får utfärdas. Körkort för fordonskategorierna C eller D får utfärdas endast för den som redan har körkort i kategori B. Körkort i kategori B + E, C + E och D + E får utfärdas endast för den som redan har körkort i kategori B, C respektive D.

³ Jfr prop. 1990/91:153 s. 89-91 och 94-96

Enligt direktivet är det vidare inte tillåtet att inneha körkort i mer än en medlemsstat (art. 7 punkt 5). Som en följd härav skall således som ytterligare villkor för utfärdande av körkort gälla att sökanden inte redan har körkort i en annan medlemsstat.

Direktivet ger möjlighet för medlemsstaterna att vägra erkänna respektive utfärda körkort för den som är föremål för begränsning, återkallande, indragning eller annullering av körkort i någon annan medlemsstat (art. 8 punkt 4).

De svenska bestämmelserna om i vilken ordning olika körkortsbehörigheter får erhållas finns i 12 § andra stycket KKL. Där anges att förarprov för behörigheten C, D eller E eller för taxibehörighet får avläggas endast om sökanden har körkort med behörigheten B, såvida sökanden inte inom de tre senaste åren haft körkort med den behörighet som provet avser. Motsvarande undantag från kravet på innehav av B-körkort finns även beträffande övningskörning (76 § KKF).

Undantagets innebörd kan illustreras med följande exempel. En person som innehar behörigheterna B och D får körkortet återkallat. Om spärrtiden är längre än ett år, krävs förarprov innan nytt körkort utfärdas. Undantaget medger dock att förarprov avläggs för B och D samtidigt. Sökanden behöver således inte vänta med att avlägga provet för D-behörigheten.

Den prövning som skall ske i Sverige i samband med en ansökan om körkortstillstånd är inte begränsad till att avse förhållanden som bara är hänförliga till Sverige. De omständigheter som ett körkortsin-gripande i utlandet avseende ett utländskt körkort grundar sig på kan utgöra skäl för att inte meddela sökanden körkortstillstånd i Sverige.

Överväganden och förslag

För att svensk rätt skall vara förenlig med direktivet, som gäller samtliga EES-stater, måste införas en bestämmelse om att körkortstillstånd inte får ges om sökanden har körkort i någon annan EES-stat. Det bör därför krävas att sökanden intygar att han inte redan har ett körkort utfärdat av en sådan stat. En bestämmelse härom bör införas i 7 § KKL.

Kravet i direktivet att körkort med C- eller D-behörighet redan skall innehas för att dessa skall kunna kompletteras med E-behörighet saknar svensk motsvarighet. Sverige kräver endast att B-behörighet innehas sedan tidigare medan de övriga behörigheterna kan erhållas samtidigt med E-behörigheten. De svenska reglerna bör anpassas till

direktivets bestämmelser, vilket innebär att erfarenhetskraven på förare av tunga fordonskombinationer skärps. 12 § KKL bör således ändras så att lagrummet uppfyller direktivets krav för erhållande av E-behörighet.

Undantaget i 12 § andra stycket KKL från kravet på B-behörighet kan inte anses komma i konflikt med direktivets art. 5 punkt 1. Denna kräver endast att B-behörighet skall föreligga innan körkort med högre behörighet utfärdas. I exemplet ovan har denna förutsättning uppfyllts när det sedermera återkallade körkortet med D-behörighet utfärdades. Artikeln kan därför inte anses föreskriva vad som skall gälla vid en återkallellesituation.

I övrigt uppfyller svenska bestämmelser direktivets krav på i vilken ordning körkortsbehörigheter får erhållas.

5 Utländska körkort

5.1 Författningsregleringen

Bestämmelser om godkännande och utbyte av utländska körkort, som huvudsakligen finns i UKF, är en följd av internationella överenskommelser rörande körkort som Sverige anslutit sig till. Den första överenskommelsen träffades redan i början av seklet. För närvarande gäller för Sveriges del 1926 års Pariskonvention om automobiltrafik, 1949 års Genèvekonvention om vägtrafik och 1968 års Wienkonvention om vägtrafik.

Dessa internationella överenskommelser innebär i huvudsak att Sverige åtar sig att erkänna fördragsslutande staters körkort under tillfälliga vistelser här i landet – längst ett år eller till dess körkorthavaren får hemvist här.

Sverige har en särskild överenskommelse om ömsesidigt godkännande av körkort och registrering av fordon med Danmark, Finland och Norge. Denna nordiska överenskommelse innebär mer långtgående åtaganden än de ovan nämnda överenskommelserna, bl.a. möjlighet att byta ut ett nordiskt körkort mot ett motsvarande svenskt körkort, om körkorthavaren är folkbokförd i Sverige.

Sverige har vidare ingått överenskommelser med vissa enskilda stater, som dock är utan intresse i detta sammanhang.

Redan i samband med EES-avtalet har de svenska reglerna om utländska körkort till viss del anpassats till de regler som gäller inom EU, bl.a. är körkort utfärdade inom EES gällande i Sverige utan begränsning till vistelsens längd.

Genom ändringar i UKF har möjligheten att byta ut ett utländskt körkort mot ett svenskt begränsats så att ett utbyte får ske endast beträffande körkort utfärdade i en EES-stat eller i något av länderna Lichtenstein, Schweiz eller Japan. Det tidigare förbudet att vid utbyte av ett icke-nordiskt körkort utfärda det svenska körkortet i annan klass än B har upphävts från och med den 1 mars 1995.¹

Före UKF gavs regler om utländska körkort i olika författningar. Det ansågs att dessa regler var svåröverskådliga, krångliga och i vissa fall motsägelsefulla. I syfte att åstadkomma en viss förenkling ansågs

¹ SFS 1994:2091

att huvudparten av reglerna borde sammanföras till en gemensam författning (SOU 1978:27 s. 259), vilket alltså skedde med tillkomsten av UKF.

Överväganden och förslag

Tillkomsten av UKF kan inte i alla avseenden anses ha åstadkommit den avsedda förenklingen av regelsystemet beträffande utländska körkort. Det är t.ex. inte alltid möjligt att enbart genom UKF få klarhet i vad som gäller. I ett flertal paragrafer hänvisas till bestämmelser i KKL eller KKF som skall gälla i tillämpliga delar (se t.ex. 3, 4 och 9 §§). Den kritik för svåröverskådlighet som riktades mot det tidigare regelsystemet måste därför till viss del anses kvarstå.

När EG-direktivet om körkort införlivas med svensk rätt kommer ett EES-körkort att i väsentliga hänseenden bli likvärdigt med ett svenskt. Det måste då anses befogat att EES-körkortet ingår i samma författningssystem som de svenska, d.v.s. att framför allt regler som berör den enskildes rättigheter och skyldigheter ges i lag och att verkställighetsföreskrifter meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Då det inte bör komma i fråga att ha en särskild författning beträffande andra utländska körkort, bör samtliga regler om utländska körkort ingå i samma författningssystem.

Vi föreslår mot denna bakgrund att reglerna om utländska körkort tas in i KKL respektive KKF. Vi vill framhålla att vår ambition i det fortsatta utredningsarbetet bl.a. kommer att vara att indela bestämmelserna i KKL och KKF i kapitel, varvid bestämmelserna om utländska körkort i huvudsak tas in i ett särskilt kapitel i KKL respektive KKF. Det är därför enligt vår mening lämpligast att redan nu föreslå att reglerna om utländska körkort, med beaktande av EG-direktivet, blir införda i KKL och KKF i stället för genom ändringar i UKF.

5.2 Giltigheten av utländska körkort

Beträffande utländska körkorts giltighet i Sverige gäller enligt UKF i korthet följande.

Ett utländskt körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll (1 §). Om körkortet inte är utformat i enlighet med Genève- eller Wienkonventionen gäller vissa särskilda regler.

Ett utländskt körkort gäller däremot inte i Sverige när körkortet är ogiltigt i utfärdandestaten, om innehavaren under de senaste tre åren haft ett svenskt körkort som har återkallats av svensk myndighet eller när körkortet har bytts ut mot ett svenskt körkort (2 § första stycket).

Nordiska körkort och körkort som har utfärdats inom EES gäller i Sverige oberoende av hur länge körkortshavaren varit folkbokförd i Sverige. Andra utländska körkort gäller inte i Sverige om innehavaren varit folkbokförd här sedan mer än ett år (2 § andra stycket).

Ett utländskt körkort medför inte rätt att föra bil innan innehavaren har fyllt 18 år (2 § tredje stycket).

EG-direktivet föreskriver att medlemsstaternas körkort skall erkännas ömsesidigt (art. 1). Medlemsstaterna får dock inom sitt territorium vägra erkänna giltigheten av körkort som är utfärdade till personer som inte har fyllt 18 år.

Hur länge en person befinner sig i en annan stat, stadigvarande eller inte, saknar enligt direktivet betydelse för körkortets giltighet i denna andra stat, så länge körkortet är giltigt i den stat som har utfärdat körkortet.

Den medlemsstat där innehavaren av ett giltigt nationellt körkort förlägger sin permanenta bosättning får dock tillämpa sina nationella regler om giltighetstid, hälsokontroller och skatter, samt föra in all information på körkortet som är nödvändig för administrativa syften.

En medlemsstat får vidare vid permanent bosättning i medlemsstaten tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort och, om det behövs, byta ut körkortet i detta syfte, om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser (art. 8 punkt 2). Sådana bestämmelser får i huvudsak också tillämpas vid tillfälliga vistelser i medlemsstaten (art. 8 punkt 4).

Till viss del tillämpas redan i dag svenska körkortsbestämmelser på utländska körkort. Bl.a. gäller enligt 3 § UKF bestämmelserna i KKL och KKF om skyldighet att medföra körkort (8 § KKF), om särskild utredning (33 § KKF) och om omhändertagande av körkort (23 § KKL samt 50 och 51 §§ KKF) i tillämpliga delar även den som har ett utländskt körkort. Detsamma gäller bestämmelserna om varning och återkallelse av körkort samt om överlämnande av körkort efter det att körkortet vägrats godkännande i Sverige. Dessa regler är tillämpliga oavsett om körkortshavaren stadigvarande bor i Sverige eller inte.

Överväganden och förslag

Det kan synas naturligt att för svensk del utnyttja den möjlighet som direktivet ger att tillämpa nationella bestämmelser om bl.a. körkorts giltighetstid, när innehavaren av ett i annat EES-land utfärdat körkort tar permanent bosättning i Sverige. En sådan ordning medför emellertid vissa problem av lagteknisk och administrativ natur, som bättre kan bedömas i samband med den samlade översynen av körkortslagstiftningen som vi kommer att göra i vårt slutbetänkande. Vi anser oss därför inte för närvarande böra gå in på dessa frågor.

Någon författningsändring med anledning av direktivets bestämmelser om EES-körkortens giltighet i medlemsländerna behöver för närvarande inte övervägas utom i ett avseende. Vi tänker då på bestämmelsen i 2 § första stycket punkt 2 UKF, som syftar till att förhindra ett kringgående av en körkortsåterkallelse. Den som fått ett svenskt körkort återkallat skall inte under återkallelsetiden kunna skaffa sig ett körkort från en annan stat och med stöd av det bli behörig att föra motorfordon i Sverige.

Möjligheten att erhålla ett nytt körkort i en EES-stat under den tid ett svenskt körkort är återkallat torde vara i det närmaste obefintlig. Direktivet kräver en lämplighetsprövning innan ett körkort utfärdas och sökanden skall ha permanent bosättningsort i den stat där ansökan görs. Även om direktivet inte direkt hindrar att den ifrågasvarande svenska bestämmelsen behålls (jfr art. 8 punkt 4), anser vi att den inte bör gälla i fråga om giltigheten av EES-körkort.

Det kan ifrågasättas om bestämmelsen över huvud taget numera har någon praktisk betydelse.

5.3 Utbyte av utländska körkort

Om innehavaren av ett giltigt nationellt körkort utfärdat av en medlemsstat har förlagt sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat, får han enligt direktivet (art. 8 punkt 1) begära att hans körkort skall bytas ut mot ett likvärdigt körkort.

Den medlemsstat som verkställer utbytet skall om det behövs kontrollera att det inlämnade körkortet fortfarande är giltigt. Medlemsstaten skall vidare (art. 8 punkt 3) återlämna det gamla körkortet till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet och ange skälen för detta.

Vid t.ex. förlust eller stöld av ett körkort får enligt direktivet (art. 8 punkt 5) de behöriga myndigheterna i den stat där innehavaren har sin permanenta bosättning utfärda ett körkort som ersätter det förlorade. Ersättningskörkortet skall utfärdas på grundval av de uppgifter myndigheterna har tillgängliga eller, då så är lämpligt, på grundval av ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet.

Enligt direktivet (art. 8 punkt 6) skall utbyte av ett körkort som utfärdats av ett tredje land mot ett körkort enligt gemenskapsmallen antecknas på det nya körkortet. Detsamma gäller förnyanden eller utbyten av körkortet som sker senare.

Ett sådant utbyte får endast göras om det körkort som har utfärdats av det tredje landet har inlämnats till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som gör utbytet. Om innehavaren av ett körkort som har utfärdats på detta sätt flyttar till en annan medlemsstat behöver körkortet inte, såsom art. 1 punkt 2 föreskriver, erkännas ömsesidigt av medlemsstaterna.

I Sverige får enligt 7 § UKF ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Liechtenstein, Schweiz eller Japan och som gäller i Sverige bytas ut mot ett motsvarande svenskt körkort om innehavaren

- 1) uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 7 § KKL
- 2) är folkbokförd i Sverige, och
- 3) utbyte av svenska körkort medges i den stat som har utfärdat körkortet.

Andra utländska körkort får inte bytas ut i Sverige.

Länsstyrelsen kan dock om det finns särskilda skäl och det kan ske utan fara för trafiksäkerheten medge utbyte i större utsträckning än vad som följer av UKF. Denna möjlighet till utbyte av andra staters körkort är i första hand tänkt för svenskar som efter en längre tids vistelse utomlands, t.ex. vid utlandstjänstgöring, återvänder till Sverige med ett utländskt körkort men utan svensk körkortsbehörighet (förordningsmotiv 1991:4 s. 6).

Enligt 8 § UKF skall en ansökan om utbyte av utländskt körkort göras skriftligen. Till ansökan skall bifogas det utländska körkortet eller utredning som styrker sökandens körkortsinnehav.

Om det finns anledning anta att sökanden inte innehar ett gällande körkort, får länsstyrelsen enligt 8 § andra stycket UKF förelägga sökanden att ge in en utredning som styrker att körkortet är gällande i det land där det har utfärdats. Enligt 9 § UKF får länsstyrelsen vid utbyte föreskriva särskilda villkor för körkortet med tillämpning av bestämmelserna i KKF.

Beträffande nordiska körkort gäller enligt 12 § 2 UKF att länsstyrelsen skall underrätta den myndighet som utfärdat körkortet dels om körkortsingripande (varning eller vägrat godkännande av körkortet), dels om körkortet har bytts ut mot ett svenskt. Om körkortet inte godkänts eller om det har bytts ut, skall om möjligt körkortet bifogas underrättelsen.

För körkort som har utfärdats i andra än de nordiska staterna saknas bestämmelser om vad som skall iaktas i förhållande till den stat som har utfärdat körkortet.

Överväganden och förslag

I huvudsak uppfyller de svenska reglerna om utbyte av utländska körkort direktivets krav. Vissa skillnader föreligger dock som bör medföra en anpassning av de svenska bestämmelserna till direktivets bestämmelser.

Direktivets krav på att körkortsutbytet skall ske mot ett likvärdigt körkort är numera uppfyllt genom den ändring av 7 § UKF som trädde ikraft den 1 mars 1995.

För att ett utländskt körkort skall få bytas ut mot ett likvärdigt svensk körkort skall innehavaren uppfylla de personliga och medicinska kraven som anges i 7 § KKL. Vad angår provningen vid ett körkortsutbyte anger direktivet endast att körkortets giltighet vid behov får kontrolleras. Kraven för att inneha körkort skall ju enligt direktivets övriga bestämmelser redan vara uppfyllda i och med att körkortet har utfärdats. Direktivets bestämmelser torde innebära att om de formella förutsättningarna är uppfyllda – körkortet är giltigt och körkortshavaren har permanent bostättningsort i Sverige – och grund inte föreligger att vägra godkännande av det utländska körkortet enligt 16 § KKL, EES-körkortet skall bytas ut utan vidare provning.

Den svenska lämplighetsprovningen som för närvarande sker vid ett utbyte av ett EES-körkort torde således gå utöver vad direktivet tillåter. Beträffande EES-körkort bör därför bestämmelsen om att körkortshavaren vid utbyte skall uppfylla de personliga och medicinska kraven utgå. Provningen vid utbyte av ett EES-körkort bör fortsättningsvis begränsas till att avse körkortets giltighet i det land som har utfärdat det, körkortshavarens permanenta bostättningsort och att grund för att vägra giltighet av körkortet i Sverige enligt 16 § KKL inte föreligger. Möjligheten för länsstyrelsen att föreskriva villkor för körkortet bör dock inte förändras.

Enligt direktivet skall körkortshavaren ha förlagt sin permanenta bosättningsort i staten för att han skall ha rätt att begära utbyte av sitt körkort. De svenska bestämmelserna kräver att körkortshavaren är folkbokförd i Sverige. Vi har i avsnitt 4.4 redovisat vår uppfattning att den som är folkbokförd i Sverige med ett undantag också kan anses ha sin permanenta bosättningsort här i direktivets mening. Det nuvarande kravet i 7 § UKF på folkbokföring för utbyte av ett utländskt körkort behöver då inte ändras. Att detta kan medföra utbytesrätt för vissa studerande, som folkbokförs men skall anses ha sin permanenta hemvist i hemlandet, torde inte möta något hinder enligt direktivet. En studerande jämföras ju i art. 7 punkt 1 b) med en permanent bosatt när det gäller utfärdande av körkort.

Sverige har ingen bestämmelse, förutom för nordiska körkort, att ett utbytt utländskt körkort skall återlämnas till myndigheterna i den stat som har utfärdat körkortet. En bestämmelse härom beträffande EES-körkort bör därför införas i KKF. Av bestämmelsen bör framgå att skälen till utbytet skall anges i samband med att körkortet återlämnas.

Eftersom Sverige inte kräver att det utländska körkortet ges in till länsstyrelsen för att det skall bytas ut, tillämpar Sverige i viss mån den frivilliga möjligheten att utfärda ersättningskörkort. Om det utländska körkortet därvid förstörts eller förkommit bör en anmälan härom lämnas in till länsstyrelsen i enlighet med vad som gäller för svenska körkort.

Sverige byter ut körkort från endast ett fåtal stater utöver medlemsstaterna. I dessa fall bör Sverige för att uppfylla direktivets krav, införa en bestämmelse om att ett sådant utbyte skall antecknas på det tillbytta svenska körkortet och att det utländska körkortet skall lämnas in till länsstyrelsen för att utbyte skall kunna ske. En anteckning om utbyte på det nuvarande svenska körkortet kräver i viss mån en förändring av körkortsmodellen. Vi anser att Sverige av praktiska skäl och med stöd av tilläggsdirektivet 94/72/EG, som ger Sverige möjlighet att utfärda körkort i nuvarande utförande fram till den 31 december 1997, bör avvakta med att införa en bestämmelse om att utbyte av ett tredje lands körkort skall antecknas på körkortet till dess vi utfärdar körkort enligt den gemenskapsmall som är under utarbetande inom EG (se avsnitt 3.1).

De förslag som vi lämnar torde inte medföra mer än marginella kostnader utom i två hänseenden. Det ena rör förslaget om att E-behörighet inte i fortsättningen skall kunna erhållas samtidigt med behörigheten för dragfordonet. En viss ökning av antalet körkort som utfärdas kommer därmed bli följden. Mycket grovt uppskattat rör det sig om cirka 10 000 fler körkort per år. Detta kommer dock i begränsad utsträckning medföra några merkostnader för det allmänna, eftersom körkortshanteringen i detta avseende är avgiftsfinansierad.

Vidare kommer våra skisserade förslag om återkommande läkarundersökningar av körkortshavare med behörigheterna C och D att medföra kostnader. I denna fråga har vi redovisat två alternativa lösningar, dels en med tioårsintervaller, räknat från den dag då behörigheten erhöles, dels en då den första återkommande läkarundersökningen sker när körkortshavaren fyllt 70 år och därefter vart femte år. Kostnaderna för respektive förslag kan överslagsvis beräknas enligt följande.

Till ledning för beräkning av länsstyrelsernas kostnader för handläggning av läkarintygen kan avgiften för ett enkelt körkortstillstånd användas. Avgiften skall i stora drag motsvara länsstyrelsens kostnad för hanteringen av körkortstillståndet. Avgiften för ett enkelt körkortstillstånd är 255 kr. Avgiften och därmed kostnaderna kan vara något hög när det gäller att beräkna enbart kostnaderna för att granska ett läkarintyg, då det vid prövningen av körkortstillstånd ingår en enklare personutredning. Å andra sidan blir kostnaderna högre för det fall läkarintyget ger indikation på att ytterligare medicinsk utredning behövs.

När läkarintyg ges in på grund av att ett körkort är förenat med ett villkor om läkarintyg betalar den enskilde ingen avgift.

Per den 2 februari 1995 fanns 906 707 personer i Sverige med körkortsbehörigheten C eller D i någon kombination. Om utgångspunkten är att 90 % av dem är beredda att förnya behörigheten och därför ger in läkarintyg, innebär det vid en periodicitet av läkarundersökningarna på tio år ca 81 000 läkarintyg per år. Om länsstyrelsens kostnader för varje läkarintyg uppgår till 255 kr blir kostnaderna i detta fall per år ca 20,8 milj kr.

Kostnaden för den enskilde att skaffa ett läkarintyg uppgår till ca 300 kr. De totala kostnaderna för enskilda med anledning av återkommande läkarundersökningar med tioårsintervaller kan således beräknas

till 24,3 milj kr. För varje enskild betyder det ca fyra läkarundersökningar under den tid körkort med C- eller D-behörighet innehås (drygt 40 år). För den enskilde medför läkarundersökningar även kostnader för frånvaro från arbetet och resor.

Resurser kommer också att tas från sjukvården. Vilken betydelse detta har för sjukvården är knappast möjligt att överblicka. 81 000 läkarundersökningar kan överslagsvis beräknas ta i anspråk ca 19 årsarbetskrafter (25 minuter per undersökning, 40 arbetstimmar/vecka, 45 arbetsveckor/år). Därtill skall läggas de administrativa resurser som används för undersökningarna, vilka torde uppgå till ungefär samma storlek som undersökningarna i sig.

Antalet personer med körkortsbehörigheten C eller D som är äldre än 70 år är naturligen betydligt färre än vad som angetts ovan. I åldersintervallet 67 - 79 år är det 73 872 personer som har dessa behörigheter. Troligtvis kommer flertalet körkortshavare i den åldern inte vilja behålla de högre behörigheterna, för det fall en läkarundersökning krävs. Om t.ex. 50 % av dem ändå vill behålla behörigheten kan kostnaderna för länsstyrelserna överslagsvis beräknas till 1,9 milj kr ($73\,872/2/5 \times 255$), således mindre än en tiondel av kostnaderna för tioåriga läkarundersökningar. Troligtvis är det ännu färre personer än 50 % som önskar förnya behörigheterna vid dessa åldrar. Å andra sidan kommer troligen den medicinska utredningen i dessa fall att vara något mer komplicerad.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslaget till lag om ändring i körkortslagen

1 §

Behörigheten A begränsas enligt det nya tredje stycket i fråga om motorcyklar med viss högre prestanda. I direktivet anges att behörigheten att föra detta slags motorcyklar förutsätter minst två års erfarenhet som förare av motorcykel med lägre prestanda. Som vi anført i avsnitt 4.1 bör erfarenhet inte behöva dokumenteras på annat sätt än att föraren har haft A-körkort under minst två år.

Behörigheten A1 avser lätt motorcykel enligt den nya definitionen i 4 § KKF.

Behörigheten att föra personbil förutsätter C-behörighet, om bilens totalvikt överstiger 3,5 ton.

D-behörigheten utvidgas till att omfatta även ett till bussen kopplat lätt släpfordon.

2 §

Ändringen i första stycket är en följd av den nya åldersgränsen 18 år för behörigheten A, se 12 §.

7 §

Beträffande de nya första och andra styckena hänvisas i första hand till avsnitt 4.4 och 4.5. Det bör tilläggas att innehav av ett körkort som är utfärdat inom EES utgör hinder för att meddela sökanden körkortstillstånd även om det utländska körkortet är ogiltigt i Sverige, t.ex. på grund av ett tillfälligt körförbud i utfärdandestaten. Det är körkortsinnehavet i sig som är avgörande.

12 §

De föreslagna åldersgränserna föranleds i samtliga fall av direktivets bestämmelser (art. 6) och, såvitt gäller behörigheten A1, av att den underkategorin nu föreslås införd. Som framgår av 1 § tredje stycket ger behörigheten A rätt att föra vissa tyngre motorcyklar endast om

föraren har haft A-körkort under minst två år eller har uppnått en ålder av 21 år och godkänts i ett särskilt prov.

Beträffande den föreslagna nya lydelsen av andra stycket och det nya tredje stycket hänvisas till avsnitt 4.5. Begreppet dragfordon finns inte nu i körkortslagstiftningen. Dess innebörd i förevarande sammanhang får dock anses klar, även om begreppet inte definieras.

15 a §

Paragrafen överensstämmer helt med 1 § UKF. Enligt direktivets bilaga 1 kan bestämmelserna i tredje stycket för närvarande inte tillämpas på körkort utfärdade i Storbritannien, vilket behandlas i övergångsbestämmelserna.

15 b §

Bestämmelser om utländska körkorts giltighet i Sverige finns i 2 § första och andra styckena UKF. Dessa har redigerats om så att i ett första stycke anges de ogiltighetsgrunder som gäller för alla utländska körkort, oavsett i vilken stat de har utfärdats. Andra stycket motsvarar 2 § första stycket punkt 2 och andra stycket första meningen UKF. En saklig skillnad är att ett körkort som utfärdats av en EES-stat inte blir ogiltigt, om innehavaren under de senaste tre åren ha haft ett svenskt körkort som har återkallats av en svensk myndighet. Skälen härför har redovisats under avsnitt 5.2. Genom att andra stycket avser endast körkort som utfärdats av en stat utanför EES behöver det inte uttryckligen anges att ett EES-körkort är giltigt oberoende av hur länge innehavaren varit folkbokförd i Sverige.

Tredje stycket motsvarar 2 § andra stycket andra meningen UKF.

Bestämmelserna om övningskörning i 2 § andra stycket tredje meningen UKF återfinns i förslaget till 74 a § första stycket KKF.

15 c §

Eftersom bestämmelserna i 2 § tredje stycket UKF inte rör utländska körkorts giltighet i Sverige utan innehavarens rätt att föra vissa fordon, bör de vid en överföring till KKL tas upp i en egen paragraf.

15 d §

Enligt 4 § UKF skall länsstyrelsen, om det föreligger någon sådan återkallelsegrund som avses i 16 § KKL, pröva om ett utländskt körkort fortfarande kan godkännas i Sverige. Länsstyrelsen har dock möjlighet att i stället utfärda ett preliminärt beslut om varning, jfr 46 a § KKL. I övrigt hänvisas till i sammanhanget relevanta bestämmelser i KKL och KKF. Enligt 3 § UKF gäller bestämmelserna om bl.a. omhändertagande av körkort i tillämpliga delar även den som har ett utländskt körkort.

De bestämmelser i KKL som i dessa sammanhang kan bli aktuella återfinns i 18 - 19 §§ och 21 - 25 §§. För tydlighetens skull görs i förevarande paragraf en direkt hänvisning till dessa bestämmelser. Att länsstyrelsen skall göra prövningen följer av 39 §. Inte heller behövs någon hänvisning till preliminärt beslut om varning. Detta följer direkt av 46 a §.

När i UKF talas om godkännande av ett utländskt körkort, kan det ge intrycket att ett formellt godkännandebeslut fordras för att körkortet skall bli giltigt i Sverige. Så är dock inte fallet. Det är därför bättre att använda uttrycket "giltighet" i stället för "godkännande".

15 e §

Paragrafen motsvarar 12 § 3 UKF.

31 a §

De sakliga bestämmelserna om utbyte av utländska körkort behandlas i 7 och 9 §§ UKF. I förevarande paragraf tas de upp i ett sammanhang.

Enligt 7 § UKF skall utbyte ske "mot ett svenskt körkort med motsvarande behörighet". Direktivet anger att utbytet skall ske mot ett "likvärdigt körkort". Detta uttryck beskriver bättre de faktiska förhållandena, nämligen att körkortet skall vara lika värda, inte endast motsvara varandra.

Eftersom utbyte numera kan ske endast i fråga om ett körkort som har utfärdats av en stat inom EES eller i Liechtenstein, Schweiz eller Japan, synes det inte nödvändigt att behålla kravet att utbyte av svenska körkort skall medges i dessa länder.

Som anförts i avsnitt 5.3 är det inte förenligt med direktivet att, såvitt gäller EES-körkort, behålla kravet att körkortshavaren vid utbyte skall uppfylla de personliga och medicinska kraven enligt 7 § KKL.

32 §

Möjligheten för regeringen att meddela föreskrifter om utländska körkorts giltighet i landet regleras i körkortslagen och faller således in under paragrafens första mening. Vad som sägs om utländska körkort kan därför utgå.

39 §

Skälet till ändringen i första stycket framgår i första hand av kommentarerna till 15 d §. Eftersom de grundläggande reglerna om utbyte av utländska körkort föreslås bli införda i KKL bör redan i detta sammanhang anges att sådana frågor prövas av länsstyrelsen.

45 §

Ett beslut om vägrad giltighet av ett utländskt körkort bör på samma sätt som gäller för ett beslut om återkallelse, delges körkortshavaren.

Övergångsbestämmelser

Av artikel 12 punkt 1 i direktivet följer att ändringarna i körkortslagen skall träda i kraft senast den 1 juli 1996.

Den som före ikraftträdandet innehar ett A-körkort och således har behörighet att föra sådana motorcyklar som avses i 1 § tredje stycket bör inte retroaktivt drabbas av den behörighetsbegränsning som bestämmelserna i nämnda stycke innebär. Hade körkortshavaren fyllt 18 år när körkortet utfärdades, kan det bli fråga om högst två år som han får föra dessa motorcyklar trots att han inte är formellt behörig, vilket bör kunna godtas ur trafiksäkerhetssynpunkt. Av motsvarande skäl bör den som före ikraftträdandet erhållit ett D-körkort få föra buss även om han inte fyllt 21 år. Inte heller kan det anses medföra någon större olägenhet att den som före ikraftträdandet innehar ett B-körkort får fortsätta att föra personbil med en totalvikt över 3,5 ton. Som framgår av avsnitt 3.2.2. rör det sig här om ett fåtal specialbilar. Några övergångsbestämmelser för behörigheterna C och E behövs inte, eftersom

åldersgränserna för utlämnande av körkort med sådana behörigheter nu sänks.

Fjärde stycket avser den situationen att ett godkänt förarprov avlagts före ikraftträdandet men körkortet inte lämnas ut förrän därefter.

Om ett körkort som har utlämnats eller gäller enligt övergångsbestämmelserna återkallas, kan fråga uppkomma vilka regler som bör gälla för utlämnande av ett nytt körkort efter spärrtidens utgång. Något beaktansvärt skäl att låta övergångsbestämmelserna gälla även för detta nya körkort kan inte anses föreligga.

Femte stycket medför att ansökningar om körkortstillstånd, som kommit in till länsstyrelsen före ikraftträdandet men inte avgjorts innan dess, inte behöver kompletteras med bl.a. ett intyg om att sökanden inte har ett körkort som är utfärdat i en annan EES-stat.

Enligt direktivets bilaga 1 skall ett körkort enligt gemenskapsmallen innehålla ett fotografi av innehavaren. Undantag från det kravet medges beträffande körkort som utfärdas i Storbritannien under en period av högst 10 år efter det att direktivet antogs, dvs. till den 29 juli 2001. Undantag från bestämmelserna i 15 a § tredje stycket bör därför göras för sådana körkort under samma tid.

7.2 Förslaget till förordning om ändring i körkortsförordningen

3 §

Eftersom bestämmelserna om utländska körkort föreslås bli överförda till körkortslagen respektive körkortsförordningen utgår hänvisningen till UKF.

4 §

Definitionerna av lätt respektive tung motorcykel har anpassats till EG-direktivets bestämmelser om högsta motoreffekt för lätt motorcykel.

7 §

Körkort för buss (D-behörighet) föreslås kunna utfärdas utan att kombineras med behörigheten E (se avsnitt 3.2.4.). Detta medför fyra

ytterligare körkortsklasser; *B*C*D*, AB*C*D*, *BEC*D*, ABEC*D*.

I stället för att ytterligare utöka uppräkningsklasserna med behörigheten A1 i kombination med alla andra behörigheter utom behörigheten A anges i andra stycket att A skall ersättas med A1 om behörigheten avser endast lätt motorcykel.

11 §

I 7 § KKL anges att sökanden inte redan får vara innehavare av ett körkort som har utfärdats i någon annan EES-stat än Sverige. Första stycket har därför kompletterats med ett intygskrav beträffande innehav av ett EES-körkort. Brottsbalkens bestämmelser är tillämpliga för det fall intygandet inte är sanningsenligt. En osann försäkran medför dock inte i sig att det felaktigt utfärdade körkortet blir ogiltigt.

Andra stycket har kompletterats med behörigheten A1.

12 a §

Motsvarar i huvudsak 8 § UKF.

Som framgår av avsnitt 5.3 bör någon prövning av om sökanden uppfyller kraven i 7 § KKL inte längre göras om ansökningen avser utbyte av ett körkort som har utfärdats inom EES.

Direktivet kräver vid utbyte av ett tredje lands körkort att körkortet lämnas in till behörig myndighet. Körkort utfärdade i Liechtenstein, Schweiz och Japan skall därför bifogas ansökningen och körkortet kan i dessa fall inte ersättas med en utredning som styrker sökandens körkortsinnehav. Denna möjlighet bör dock finnas kvar för den som byter ut ett EES-körkort. Någon särskild reglering av detta fall torde inte vara nödvändig. Detta förhållande framgår indirekt av andra stycket

En anmälan om förlust av körkortet bör emellertid lämnas in till länsstyrelsen, vilket regleras i andra stycket. Det främsta skälet härför är att upprätthålla kravet på att en person inte har flera än ett EES-körkort. Om således körkortet senare kommer till rätta skall innehavaren vara skyldig att enligt 30 § överlämna körkortet till den länsstyrelse som har gjort körkortsutbytet. En underlåtenhet att fullgöra denna skyldighet kan leda till ansvar enligt 105 §. Eftersom körkortet är utbytt är det utländska körkortet inte giltigt i Sverige, jfr förslaget till 15 b § första stycket KKL.

Det tidigare andra stycket i 8 § UKF fyller, sedan utbyte av utländska körkort begränsats till körkort utfärdade i EES-staterna, Liechtenstein, Schweiz och Japan, inte längre någon praktisk funktion och behöver därför inte föras över till KKF.

17 §

Första stycket har kompletterats med behörigheten A1.

19 §

Samtliga åldersgränser för utfärdande av körkort anges i 12 § KKL varför andra meningen i första stycket kan utgå. Ett tillägg måste dock göras för körprov på de tunga motorcyklar som enligt 1 § tredje stycket KKL får föras först efter två års körkortsinnehav med behörigheten A eller, om sådant tidigare körkortsinnehav saknas, när sökanden har fyllt 21 år.

22 a §

Det synes omotiverat att inte låta alla innehavare av utländska körkort, som byter ut sitt körkort mot ett svenskt, tillgodoräkna sig innehavstiden av det utländska körkortet vid bestämmandet av prövotiden. Utöver EES-körkort är det ju endast körkort utfärdade i Schweiz, Liechtenstein eller Japan som kan bytas ut mot svenska körkort.

32 §

Ändringen i första stycket sista meningen är en följd av att en ny behörighet A1 för lätt motorcykel föreslås bli införd.

33 §

Tilläggen i första och andra styckena innebär att bestämmelserna om särskild utredning, i likhet med vad som redan nu gäller, är tillämpliga på den som har ett utländskt körkort, jfr 3 § UKF. I paragrafen anges också, genom en hänvisning till 35 § andra stycket, den länsstyrelse som skall pröva frågor som rör utländska körkorts giltighet i Sverige. I denna del motsvarar bestämmelsen 6 § UKF.

34 § och 34 a §

Ändringarna i dessa paragrafer är en följd av att behörigheten A1 för lätt motorcykel införs. Vad som föreskrivs om villkor och begränsningar av körkortets giltighet till att avse sådana motorcyklar kan då utgå.

35 §

Motsvarar i sak 6 § UKF.

37 a §

Första stycket motsvarar 5 § UKF i den del hanteringen av de utländska körkortet avviker från vad som gäller för svenska körkort. I övrigt kan hänvisas till relevanta delar i 37 §.

Andra stycket anger de avvikande regler som gäller för nordiska körkort som i dag finns i 12 § 2 UKF.

50 §

I andra stycket anges att ett utländskt körkort som har omhändertagits på grund av misstanke om trafikbrott m.m. skall sändas till den länsstyrelse som har att pröva det utländska körkortets giltighet i Sverige. Denna fråga regleras inte särskilt i dag utan följer av 6 § jämförd med 3 § UKF. Någon förändring i sak är det inte fråga om.

I fjärde stycket anges särbestämmelser som skall gälla för nordiska körkort. Dessa skall ju inte överlämnas till Vägverket vid vägrad giltighet utan till länsstyrelsen för att, när beslutet har vunnit laga kraft, överlämnas till körkortsmyndigheten i den stat som har utfärdat körkortet, jfr förslaget till ändring av 82 §.

73 §

Beträffande de föreslagna ändringarna hänvisas till vad vi anfört i avsnitt 4.1.

74 a §

Första stycket motsvarar 2 § andra stycket tredje meningen sista ledet UKF. Andra stycket motsvarar i sak 12 § 1 UKF i den del bestämmelsen avser uppsikt vid övningskörning.

78 §

Det nya fjärde stycket motsvarar i sak 12 § 1 UKF i den del bestämmelsen avser godkännande som handledare.

82 §

Ändringen i första stycket är en följd av förslaget till 15 d § KKL. Det föreslagna tredje stycket motsvarar den underrättelseskyldighet mellan de nordiska länderna som finns i 12 § 2 UKF i den mån denna avviker från vad som i övrigt skall gälla för körkort som har utfärdats inom EES. Underrättelseskyldighet enligt EG-direktivet föreligger endast vid utbyte av körkort. Denna skyldighet anges i fjärde stycket och omfattar således också de nordiska staterna.

91 § och 93 §

Ändringarna är endast redaktionella och en följd av förslaget till 15 d §.

99 §

Samrådsskyldigheten med Rikspolisstyrelsen följer i dag av 10 § UKF.

101 a §

Motsvarar 10 § andra stycket UKF med vissa redaktionella ändringar.

105 §

Ändringen motsvarar hänvisningen till 105 § i 5 § UKF.

107 § och 108 §

Hänvisningen till 101 a § innebär att länsstyrelsens beslut i en dispensfråga rörande ett utländskt körkort kan, i likhet med vad som gäller i dag, överklagas hos Vägverket. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 11 § första stycket UKF.¹ Vägverkets beslut i en dispensfråga enligt 101 a § kan i likhet med vad som gäller i dag inte överklagas. Överklagande av frågor som rör utländska körkorts giltighet i Sverige och utbyte av sådana körkort, som i dag regleras i 11 § första stycket UKF, kommer när bestämmelserna i UKF tas in i KKL och KKF att regleras i 47 § KKL.

110 §

Ändringen motsvarar i sak 13 § UKF.

Bilaga

Ändringarna i bilagan föranleds av införandet av den särskilda behörigheten för lätt motorcykel - A1.

Övergångsbestämmelser

Ändringar som är föranledda av EG-direktivet skall träda i kraft senast 1 juli 1996.

Effektbegränsningen av lätta motorcyklar kräver en övergångsbestämmelse för att dessa motorcyklar inte alltför mycket skall förlora sitt värde. Övergångsbestämmelserna kan därvid angå antingen möjligheten att med nuvarande körkort föra lätta motorcyklar utan hinder av att motorcykeln enligt den föreslagna definitionen inte är lätt eller också avse fordonet i sig. Bl.a. för att undvika att skilda körkortsbehörigheter lever kvar under lång tid föreslår vi att övergångsbestämmelserna avser fordonet i sig. Detta innebär att den motorcykel som före ikraftträdandet, i typintyg eller vid registreringsbesiktning, betraktats som lätt motorcykel även efter ikraftträdandet är att anse som lätt motorcykel. En sådan motorcykel får föras antingen med ett A-körkort begränsat till att avse lätt motorcykel eller också med ett A1-körkort. En sådan bestämmelse bör inte gälla längre än den beräknade

¹ SFS 1995:219

livslängden för dessa typer av motorcyklar, vilken kan uppskattas till tio år. Det kan påpekas att flertalet nya lätta motorcyklar som för närvarande säljs inte har högre motoreffekt än 11 kW.

Körkort som utfärdats före ikraftträdandet skall inte behöva förnyas till följd av ändringarna i 7 § andra stycket. För att undvika detta behövs den föreslagna övergångsbestämmelsen.

7.3 Förslaget till förordning om ändring i fordonskungörelsen respektive vägtrafikkungörelsen

2 § FK och 3 § VTK

De definitioner av lätta motorcyklar som finns i dessa författningar behöver i likhet med 4 § KKF ändras till följd av EG-direktivets bestämmelser om högsta motoreffekt för lätta motorcyklar.

Några särskilda övergångsbestämmelser är inte nödvändiga i dessa författningar.

RÅDETS DIREKTIV

av den 29 juli 1991

om körkort

(91/439/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 75 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

För genomförandet av den gemensamma transportpolitiken, för att bidra till att förbättra trafiksäkerheten och för att öka rörligheten för personer som bosätter sig i en annan medlemsstat än den där de har godkänts i ett förarprov bör det finnas ett nationellt körkort enligt en gemenskapsmall som erkänns ömsesidigt av medlemsstaterna utan att behöva bytas ut.

Det första steget i denna riktning togs med rådets första direktiv 80/1263/EEG av den 4 december 1980 om införande av ett gemenskapskörkort (4) där det föreskrivs en gemenskapsmall för nationella körkort och ett ömsesidigt erkännande av nationella körkort hos medlemsstaterna samt utbyte av körkort för körkortshavare som byter permanent boplattningsort eller arbetsplats från en medlemsstat till en annan. Framstegen på detta område måste fortsätta.

Den gemenskapsmall för nationella körkort som infördes genom direktiv 80/1263/EEG bör ändras för att bland annat ta hänsyn till harmoniseringen av kategorier och underkategorier av fordon och för att göra körkortet enklare att förstå såväl inom som utanför gemenskapen.

Av trafiksäkerhetsskäl bör minimikrav fastställas för utfärdande av körkort.

I artikel 3 i direktiv 80/1263/EEG föreskrivs att slutbestämmelser bör antas, som syftar till att göra de fordonskategorier som nämns i artikeln och villkoren för körkortens giltighet allmänt giltiga inom gemenskapen utan möjlighet till undantag.

Det bör finnas möjlighet att dela upp de nämnda fordonskategorierna i underkategorier i syfte att, av trafiksäkerhetsskäl och för att ta hänsyn till rådande nationella förhållanden, särskilt främja möjligheten att gradvis förvärva behörighet att föra sådana fordon.

Särskilda bestämmelser bör antas som underlättar för fysiskt handikappade att föra fordon.

I artikel 10 i direktiv 80/1263/EEG föreskrivs en mer detaljerad harmonisering av normerna för förarprov och utfärdande av körkort. I detta syfte bör de kunskaper, den förmåga och det beteende som behövs för att föra motorfordon fastställas, och förarprovet bör utformas i enlighet därmed.

¹ EGT nr C 48, 27.2.1989, s. 1.

² EGT nr C 175, 16.7.1990, s. 40.

³ EGT nr C 159, 26.6.1989, s. 21.

⁴ EGT nr L 375, 31.12.1980, s. 1.

Minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet för att föra sådana fordon bör definieras på nytt.

Bestämmelserna i artikel 8 i direktiv 80/1263/EEG, särskilt skyldigheten att byta ut körkortet inom ett år efter byte av permanent boplatssort, utgör ett hinder för individers fria rörlighet. Detta kan inte accepteras med tanke på de framsteg som gjorts i fråga om den europeiska integrationen.

Av skäl som har samband med trafiksäkerheten och vägtrafiken bör det dessutom finnas möjlighet för medlemsstaterna att, för körkortsinnehavare som har sin permanenta boplatssort inom deras territorium, tillämpa sina nationella bestämmelser om indragning, tillfälligt återkallande och ogiltigförklarande av körkort.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv skall medlemsstaterna införa nationella körkort i överensstämmelse med den gemenskapsmall som beskrivs i bilaga 1.

2. Körkort som är utfärdade av medlemsstaterna skall erkännas ömsesidigt.

3. Om innehavaren av ett giltigt nationellt körkort förlägger sin permanenta hemvist till en annan medlemsstat än den som har utfärdat körkortet får värdmedlemsstaten för körkortsinnehavaren tillämpa sina nationella bestämmelser om giltighetstid, hälsokontroller och skatter, och får på körkortet föra in all information som är nödvändig för administrativa syften.

Artikel 2

1. Emblemet på sidan 1 av körkort enligt gemenskapsmallen skall innehålla nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som har utfärdat körkortet.

2. Medlemsstaterna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att körkort förfalskas.

3. Medlemsstaterna får med kommissionens samtycke göra sådana ändringar av mallen i bilaga 1, som är nödvändiga för databehandling av körkortet.

Artikel 3

1. Det körkort som anges i artikel 1 ger behörighet att föra fordon i följande kategorier:

Kategori A

- motorcyklar med eller utan sidvagn.

Kategori B

- bilar med en tillåten totalvikt som inte överstiger 3 500 kg och som inte har fler än åtta sittplatser utöver förarsätet. Till en bil i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg.
- fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släpvagn, om kombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 3 500 kg och släpvagnens totalvikt inte är högre än dragfordonets tjänstevikt.

Kategori B + E

- fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släpvagn, om kombinationen inte rymms inom kategori B.

Kategori C

- bilar med en tillåten totalvikt över 3 500 kg med undantag av sådana som avses i kategori D. Till en bil i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

Kategori C + E

- fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

Kategori D

- bilar avsedda för persontransporter och som utöver förarsätet har fler än åtta sittplatser. Till en bil i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg.

Kategori D + E

- fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

2. För kategori A, B, B + E, C, C + E, D och D + E får särskilda körkort utfärdas som ger behörighet att föra fordon i följande underkategorier:

Underkategori A1

- lätta motorcyklar med en slagvolym som inte överstiger 125 cm³ och en effekt som inte överstiger 11 kW.

Underkategori B1

- tre- och fyrhjuliga motordrivna cyklar.

Underkategori C1

- bilar med en tillåten totalvikt över 3 500 kg men inte över 7 500 kg, med undantag av sådana som avses i kategori D. Till en bil i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

Underkategori C1 + E

- fordonskombinationer som består av ett dragfordon i underkategori C1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg under förutsättning att kombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg och släpvagnens tillåtna totalvikt inte är högre än dragfordonets tjänstevikt.

Underkategori D1

- bilar avsedda för persontransporter och som utöver förarsätet har fler än åtta men inte fler än sexton sitplatser. Till en bil i denna underkategori får kopplas en släpvagn med en totalvikt som inte överstiger 750 kg.

Underkategori D1 + E

- fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg, under förutsättning,
- för det första att kombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg och släpvagnens tillåtna totalvikt inte är högre än dragfordonets tjänstevikt, och
- för det andra att släpvagnen inte används för persontransport.

3. I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- *motordrivet fordon*: varje med motor försett fordon som av egen kraft kan framföras på väg och som inte är spårbundet.
- *trehjulig och fyrhjulig*: varje tre- eller fyrhjuligt fordon i kategori B som är konstruerat för en hastighet som överstiger 50 km/tim eller som drivs av en gnisttänd förbränningsmotor med en slagvolym som överstiger 50 cm³ eller varje annan motor med likvärdig effekt. Tjänstevikten får inte överstiga 550 kg. I tjänstevikten för elektriskt drivna fordon skall batterier inte räknas in.

Medlemsstaterna får fastställa lägre värden för tjänstevikten och lägga till andra värden, t.ex. högsta slagvolym eller effekt.

— *motorcykel*: varje tvåhjuligt fordon som är konstruerat för en hastighet som överstiger 50 km/tim eller om det drivs av en förbränningsmotor med en slagvolym som överstiger 50 cm³. Motorcykel med sidvagn skall behandlas på samma sätt som ett sådant fordon.

— *bil*: varje motordrivet fordon som inte är motorcykel och som normalt är avsett för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon avsedda för person- eller godstransport. Definitionen innefattar trådbussar, dvs. icke spårbundna fordon som är anslutna till en elektrisk ledare. Jordbruks- och skogstraktorer omfattas inte.

— *jordbruks- och skogsbrukstraktor*: varje motordrivet fordon på hjul eller band som har minst två axlar och vars huvudsakliga funktion är dess dragkraft, och som dessutom är särskilt konstruerat för att dra, skjuta, bära eller driva vissa redskap, maskiner eller släpvagnar, vilka används i samband med jord- och skogsbruk, och som endast sekundärt utnyttjas för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon som används för person- eller godstransport.

4. Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna föreskriva lägre hastigheter än de som anges i punkt 3 andra och tredje strecksatsen under förutsättning att detta anges på körkortet.

5. För underkategori A1 får medlemsstaterna fastställa ytterligare begränsningar.

6. Med kommissionens samtycke får medlemsstaterna besluta att denna artikel inte skall tillämpas på vissa särskilda typer av motordrivna fordon, t.ex. specialfordon för handikappade.

Artikel 4

1. De villkor som gäller för förarens behörighet skall anges på körkortet.

2. Om körkortet till följd av ett fysiskt handikapp endast gäller för vissa typer av fordon eller för särskilt anpassade fordon skall det körprov som föreskrivs i artikel 7 avläggas i ett sådant fordon.

Artikel 5

1. För utfärdande av körkort gäller följande villkor:

a) Körkort för kategori C och D får endast utfärdas för den som redan har körkort i kategori B.

b) Körkort för kategori B + E, C + E och D + E får endast utfärdas för den som redan har körkort i kategori B, C respektive D.

2. I fråga om körkortens giltighet gäller följande:

- a) Körkort för kategori C + E eller D + E gäller även för fordonskombinationer i kategori B + E.
- b) Körkort för kategori C + E gäller även för kategori D + E om innehavaren har behörighet att föra fordon i kategori D.

3. För körning inom eget territorium får medlemsstaterna dessutom tillåta följande:

- a) Körkort för kategori A eller A1 får ge behörighet att föra motordrivna tre- och fyrhjulingar.
- b) Körkort för kategori B får ge behörighet att föra lätt motorcykel.

4. Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna inom sitt territorium tillåta att

- a) den som har fyllt 21 år och i minst två år har haft körkort med behörigheten B får föra fordon i kategori D1 (med högst 16 sittplatser, utöver förarsätet, och med en totalvikt som inte överstiger 3 500 kg, exklusive all specialutrustning avsedd för transport av handikappade personer), förutsatt att fordonen används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande och att föraren utan ersättning bidrar med sina tjänster,
- b) den som har fyllt 21 år och i minst två år har haft körkort med behörigheten B får föra fordon med en totalvikt som överstiger 3.500 kg, förutsatt att fordonen huvudsakligen används stationärt i instruktions- eller rekreationssyfte och att de används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande, samt att fordonen är ombyggda så att de inte kan användas för transportera fler än nio personer eller för annan godstransport än den som är absolut nödvändig för den aktuella verksamheten.

Artikel 6

För utfärdande av körkort skall följande åldersgränser gälla:

- a) 16 år
 - för underkategori A1, och
 - underkategori B1.
- b) 18 år
 - för kategori A. För behörighet att föra motorcyklar med en högre effekt än 25 kW eller ett effekt/viktförhållande som överstiger 0,16 kW/kg (eller motorcyklar med sidvagn med ett

effekt/viktförhållande som överstiger 0,16 kW/kg) krävs dock minst två års erfarenhet som förare av motorcyklar med lägre prestanda som innehavare av ett körkort för kategori A. Detta krav på erfarenhet får dock åsidosättas om den som ansöker har fyllt 21 år och godkänns i ett särskilt körprov,

- för kategori B och B + E,
 - för kategori C, C + E samt underkategori C1 och C1 + E, utan inskränkning i bestämmelserna om förande av sådana fordon i rådets förordning (EEG) nr 3820/85 av den 20 december 1985 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter¹.
- c) 21 år
- för kategori D och D + E samt underkategori D1 och D1 + E, utan inskränkning i bestämmelserna om förande av sådana fordon i förordning (EEG) nr 3820/85.

2. Medlemsstaterna får göra undantag från de ålderskrav som gäller för kategorierna A, B och B + E och utfärda sådana körkort till personer som fyllt 17 år, dock inte från de bestämmelser för kategori A som anges i punkt 1.b första strecksatsen, sista meningen.

3. Medlemsstaterna får inom sitt territorium vägra att erkänna giltigheten av körkort som är utfärdade till personer som inte har fyllt 18 år.

Artikel 7

1. Körkort får dessutom endast utfärdas till

- a) sökande som har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de medicinska krav som fastställs i bilaga 2 och 3,
- b) sökande med permanent bostättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller som kan intyga att de har studerat där i minst sex månader.

2. Med förbehåll för bestämmelser som kan komma att antas av rådet på detta område skall varje medlemsstat behålla rätten att på grundval av nationella kriterier fastställa giltighetstiden för de körkort som medlemsstaten utfärdar.

3. Medlemsstaterna får med kommissionens samtycke frågå bestämmelserna i bilaga 3 om detta är förenligt med

¹ EGT nr L 370, 31.2.1985, s. 1.

läkarvetenskapens utveckling och de principer som fastställs i denna bilaga.

4. Med förbehåll för nationell straffrätt och ordningsbestämmelser får medlemsstaterna efter samråd med kommissionen för utfärdande av körkort tillämpa bestämmelser i sin nationella lagstiftning som rör andra förhållanden än de som avses i detta direktiv.

5. Det är inte tillåtet att inneha körkort i mer än en medlemsstat.

Artikel 8

1. Om innehavaren av ett giltigt nationellt körkort utfärdat av en medlemsstat har förlagt sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat, får han begära att hans körkort skall bytas ut mot ett likvärdigt körkort. Den medlemsstat som verkställer utbytet skall om det behövs kontrollera att det inlämnade körkortet fortfarande är giltigt.

2. Om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser får den medlemsstat där innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat har sin permanenta bosättningsort tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort och, om det behövs, byta ut körkortet i detta syfte.

3. Den medlemsstat som verkställer utbytet skall återlämna det gamla körkortet till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet och anger skälen för detta.

4. En medlemsstat får vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren inom den förstnämnda medlemsstatens territorium är föremål för någon av de åtgärder som anges i punkt 2.

En medlemsstat får likaså vägra att utfärda körkort om den sökande är föremål för en sådan åtgärd i en annan medlemsstat.

5. Vid t.ex. förlust eller stöld av ett körkort får de behöriga myndigheterna i den stat där innehavaren har sin permanenta bosättningsort utfärda ett körkort som ersätter det förlorade. Dessa myndigheter skall utfärda ersättningskörkortet på grundval av de uppgifter de har tillgängliga eller då så är lämpligt på grundval av ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet.

6. Om en medlemsstat byter ut ett körkort som har utfärdats av ett tredje land mot ett körkort enligt gemenskapsmallen skall utbytet samt förnyanden eller utbyten som sker senare antecknas på det nya körkortet.

Ett sådant utbyte får endast göras om det körkort som har utfärdats av det tredje landet har inlämnats till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som gör utbytet. Om innehavaren av ett körkort som har utfärdats på detta sätt flyttat till en annan medlemsstat behöver inte artikel 1.2 tillämpas.

Artikel 9

Med *permanent* bosättningsort avses i detta direktiv den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där han bor.

För en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater skall dock den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken han har personlig anknytning under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit. Detta sista villkor behöver inte uppfyllas om personen bor i en medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt skall inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras.

Artikel 10

Medlemsstaterna skall med kommissionens samtycke fastställa regler för överensstämmelsen mellan de kategorier av körkort som utfärdats före genomförandet av detta direktiv, och de körkort som anges i artikel 3.

Medlemsstaterna får med kommissionens samtycke göra sådana ändringar i sin nationella lagstiftning som är nödvändiga för att genomföra bestämmelserna i artikel 8.4, 5 och 6.

Artikel 11

Fem år efter ikraftträdandet av detta direktiv skall rådet, på förslag av kommissionen, se över de nationella bestämmelserna i fråga om alla valfria underkategorier, som kan ha inrättats i enlighet med artikel 3, i syfte att harmonisera eller avskaffa dem.

Artikel 12

1. Efter samråd med kommissionen skall medlemsstaterna före den 1 juli 1994 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 juli 1996.

2. När en medlemsstat beslutar om dessa åtgärder skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en

sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

3. Medlemsstaterna skall bistå varandra vid genomförandet av detta direktiv och skall om så behövs utbyta upplysningar om de körkort de har registrerat.

Artikel 13

Direktiv 80/1263/EEG skall upphöra att gälla den 1 juli 1996.

Artikel 14

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 29 juli 1991.

På rådets vägnar

H. VAN DEN BROEK

Ordförande

BILAGA 1

BESTÄMMELSER FÖR KÖRKORT ENLIGT GEMENSKAPSMALLEN

1. Färgen på körkort enligt gemenskapsmallen skall vara rosa och kortet skall ha följande mått:

- Höjd, 106 mm.
- Bredd, 222 mm.

2. Körkortet skall bestå av sex sidor.

Sidan 1 skall innehålla följande:

- Nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som har utfärdat körkortet.
- Namnet på den medlemsstat som har utfärdat körkortet (valfritt).
- Nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som har utfärdat körkortet skall vara en av följande:

B:	Belgien	IRL:	Irland
DK:	Danmark	I:	Italien
D:	Tyskland	L:	Luxemburg
GR:	Grekland	NL:	Nederländerna
E:	Spanien	P:	Portugal
F:	Frankrike	UK:	Storbritannien.

- Ordet *körkort* i stort typsnitt på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdat körkortet. Efter ett lämpligt mellanrum skall ordet även finnas i litet typsnitt på de europeiska gemenskapernas övriga språk.
- Orden *Europeiska gemenskapernas mall* skall finnas tryckt på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdat körkortet.

Sidan 2 skall innehålla följande:

1. Innehavarens efternamn.
2. Innehavarens övriga namn.
3. Innehavarens födelsedatum och födelseort.
4. Namnet på den behöriga myndighet som har utfärdat körkortet (inklusive plats och datum för utfärdandet samt myndighetens stämpel).
5. Körkortets nummer.
6. Ett fotografi av innehavaren.
7. Innehavarens underskrift.
8. Innehavarens permanenta bostättningsort eller postadress (valfritt).

Sidorna 3 och 4 skall innehålla följande:

Fordons(under)kategorier, datum för utfärdande av körkortet för (under)kategorin, giltighetstiden, myndighetens stämpel samt övriga upplysningar eller restriktioner i kodform för varje berörd (under)kategori.

Underkategorier som inte finns upptagna i en medlemsstats nationella lagstiftning får utelämnas på körkort som utfärdas av denna medlemsstat.

Följande koder skall användas på sidan 4:

- Kod 1-99: harmoniserade gemenskapskoder.
- Kod 100 och däröver: nationella koder som endast gäller inom den körkortsutfärdande medlemsstatens territorium.

Datum för det första utfärdandet av körkortet för varje kategori skall överföras till sidan 3 i händelse av senare ersättning eller utbyte av körkortet.

Sidan 5 får innehålla följande typer av upplysningar:

- Perioder under vilka körkortet har varit återkallat.
- Allvarliga överträdelse som har begåtts på den medlemsstats territorium, där den vanliga bostättningsorten är belägen och som beaktas i de regler för övervakning av förare som gäller i denna stat.

Sidan 6 skall innehålla följande:

- Giltighet som är begränsad till den stats territorium som har beviljat den för att göra körkortet likvärdigt, eller för fordonskategorier som inte omfattas av detta direktiv (inklusive datum för utfärdande och giltighetstider).
 - Plats för (valfri) uppgift om ändring av innehavarens vanliga bosättningsort.
3. Texten på körkortets samtliga sidor utom sidan 1 skall vara avfattad på den utfärdande medlemsstatens språk.
- Om en medlemsstat önskar avfatta dessa texter på ett annat nationellt språk än danska, engelska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska eller tyska skall medlemsstaten med beaktande av övriga bestämmelser i denna bilaga upprätta en tvåspråkig version av körkortet som innehåller ett av de språk som nämns ovan.
4. Om innehavaren av ett körkort utfärdat av en medlemsstat förlägger sin vanliga bosättningsort till en annan medlemsstat får den senare medlemsstaten ange
- adressändring(ar) på sid. 6, och
 - uppgifter som är nödvändiga av administrativa skäl, t.ex. allvarliga överträdelse som har begåtts på den statens territorium, på sid. 5,

om sådana uppgifter även anges på de körkort som den medlemsstaten utfärdar och om det finns ett utrymme för detta ändamål.

Som ett undantag från punkt 2 i denna bilaga skall körkort som utfärdas i Storbritannien under en tid av högst tio år efter antagandet av detta direktiv inte behöva vara försedda med ett fotografi av innehavaren.

KÖRKORT ENLIGT GEMENSKAPSMALLEN

5

6

KAT	FRÅN	TILL	UPPLYSNINGAR/STÄMPEL

ÄNDRING AV BOSTADSORT

1

MEMBERSHIP

KÖRKORT

Permiso de Conducción
Körkort
Führerschein
Άδεια οδήγησης
Permis de Conduire
Ceadúnas Tiomána
Patente di guida
Rijbewijs
Carta de Condução

EUROPEISKA GEMENSKAPERNA
Mall

106 mm

222 mm

495

EXEMPEL PÅ KÖRKORT ENLIGT GEMENSKAPSMALLEN: BELGISKT KÖRKORT

(Information)

BILAGA 2**I. KUNSKAPER, FÖRMÅGA OCH BETEENDE SOM KRÄVS FÖR ATT FÖRA MOTORDRIVNA FORDON**

Vid tillämpningen av denna bilaga omfattar nedanstående bestämmelser både kategorier och underkategorier, om det inte särskilt anges att det är en underkategori som avses.

1. Inledning

För att köra säkert skall förare av alla motordrivna fordon ha de kunskaper, den förmåga och det beteende som krävs för att kunna

- upptäcka trafikfaror och bedöma deras allvar,
- ha sådan kontroll över sitt fordon att de inte skapar farliga situationer samt reagera på lämpligt sätt om sådana situationer skulle uppstå,
- följa vägtrafikbestämmelser, särskilt dem som är avsedda att förebygga trafikolyckor och bibehålla trafikrytmen,
- upptäcka allvarliga tekniska fel på sitt fordon, särskilt sådana som utgör en säkerhetsrisk, och låta åtgärda dem på lämpligt sätt,
- ta hänsyn till samtliga faktorer som påverkar körförmågan (t.ex. alkohol, trötthet, dålig syn osv.) i syfte att bibehålla hela den skicklighet som är nödvändig för att köra säkert,
- värna samtliga trafikanters säkerhet, särskilt de svagaste och mest utsatta, genom att visa tillbörlig hänsyn mot andra.

2. Kunskaper

Förare skall kunna visa kunskaper om och en god förståelse av följande:

- 2.1 Betydelsen av uppmärksamhet inför och attityder till andra vägtrafikanter.
- 2.2 Mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten. Förare skall kunna upptäcka de vanligaste felen, särskilt på styr-, upphängnings- och bromssystem, däck, belysning och körriktningsvisare, reflexanordningar, backspeglar, vindruta och vindrutetorkare, avgassystem och säkerhetsbälten.
- 2.3 De viktigaste principerna för hur man håller ett säkert avstånd mellan fordon, bromssträckor och väghållning vid skilda väder- och vägförhållanden.
- 2.4 Uppfattningsförmåga, omdömesförmåga och beslutsfattande, särskilt reaktionstiden, liksom förändringar i körförmågan som beror på alkohol, droger och mediciner, psykiskt tillstånd och trötthet.
- 2.5 Särskilda riskfaktorer som är förknippade med andra trafikanters bristande erfarenhet och de mest utsatta kategorierna av trafikanter, t.ex. barn, fotgängare, cyklister och personer med nedsatt rörelseförmåga.
- 2.6 Risker som är förknippade med förflyttning och förande av olika fordonstyper och de risker som deras förares olika synfält innebär.
- 2.7 Riskfaktorer vid körning som beror på olika vägförhållanden, särskilt på hur de ändras till följd av vädret och tiden på dygnet.
- 2.8 Olika vägtypers egenskaper och de därmed sammanhängande föreskrivna kraven.
- 2.9 Fordonets säkerhetsutrustning, särskilt användningen av säkerhetsbälten och säkerhetsutrustning för barn.
- 2.10 Bestämmelser som gäller för fordonets användning i miljöhänsen (lämplig användning av ljudsignalanordningar, mätlig bränsleförbrukning, begränsning av avgasutsläpp osv.).
- 2.11 Vägtrafikbestämmelserna, särskilt vägmärken, inklusive vägmarkeringar, signaler, väjningsplikt och hastighetsbegränsningar.

- 2.12 Bestämmelser i fråga om administrativa dokument som krävs för att använda fordon.
- 2.13 Allmänna regler för hur föraren skall handla vid en olycka (placera ut en varningsanordning och slå larm) och vilka åtgärder han kan vidta för att om så är nödvändigt bistå trafikolycksoffer.
- 2.14 Säkerhetsfaktorer som rör fordonet och de personer som transporteras.

3. Förmåga

Reglerna nedan gäller endast för de fordon för vilka de är relevanta.

- 3.1 Föraren skall kunna förbereda sig för trafiksäker körning genom att
 - 3.1.1 kontrollera att däck, belysning, reflexanordningar, styrning, bromsar, korrigeringsvisare och ljudsignalanordning är i gott skick,
 - 3.1.2 ställa in sätet för att få en korrekt körställning,
 - 3.1.3 ställa in backspeglar och säkerhetsbälten,
 - 3.1.4 kontrollera att dörrarna är stängda.
- 3.2 Föraren skall behärska fordonets manövreringsanordningar, dvs.

- ratt,
- gaspedal,
- koppling,
- växellåda,
- parkeringsbroms och fotbroms,

och kunna använda dem för att

- 3.2.1 starta motorn och köra iväg mjukt (i uppförs- och nedförsbacke liksom på plan mark),
- 3.2.2 accelerera till lämplig hastighet med bibehållen rak kurs, även vid växling,
- 3.2.3 anpassa hastigheten för att utföra vänster- och högersvängar i korsningar, eventuellt på begränsat utrymme, med bibehållen kontroll över fordonet,
- 3.2.4 backa rakt bakåt, och backa åt höger eller vänster runt ett hörn utan att byta körfält,
- 3.2.5 vända fordonet till motsatt riktning med användning av fram- och backväxlar,
- 3.2.6 genomföra en korrekt inbromsning till stillastående, om så behövs genom att göra en nödbromsning,
- 3.2.7 parkera fordonet och lämna en parkeringsplats (parallellt, snett eller vinkelrätt) framåt och bakåt på plan mark samt i uppförs- och nedförsbacke.
- 3.3 I de situationer som beskrivs i 3.2 skall föraren kunna manövrera fordonets övriga reglage, dvs. för vindrutetorkare, vindrutespolare, defroster och luftkonditionering, belysning osv.

4. Beteende

- 4.1 Föraren skall i normala trafiksituationer kunna manövrera fordonet säkert och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått som att
 - 4.1.1 iaktta (bland annat med användning av backspeglar) vägens sträckning, vägmarkeringar, skyltar samt tänkbara och faktiska risker,
 - 4.1.2 kommunicera med andra trafikanter på tillämpligt sätt,
 - 4.1.3 reagera lämpligt i faktiska risksituationer,
 - 4.1.4 efterleva vägtrafikbestämmelserna och följa instruktioner från polis, trafikvakter osv.,
 - 4.1.5 visa vederbörlig hänsyn mot andra trafikanter.

- 4.2 Föraren skall dessutom ha förmågan att i normal trafik, på ett säkert sätt
 - 4.2.1 köra ut från vägkanten och/eller en parkeringsplats,
 - 4.2.2 köra med fordonet rätt placerat på vägen i en hastighet som är anpassad till trafikförhållandena och vägens beskaffenhet,
 - 4.2.3 hålla rätt avstånd till andra fordon,
 - 4.2.4 byta körfält,
 - 4.2.5 passera parkerade eller stillastående fordon och hinder,
 - 4.2.6 passera mötande fordon, även i trånga passager,
 - 4.2.7 köra om i olika situationer,
 - 4.2.8 närma sig och passera plankorsningar,
 - 4.2.9 närma sig och passera vägkorsningar,
 - 4.2.10 svänga till höger och vänster i korsningar eller för att lämna körbanan,
 - 4.2.11 iakta nödvändig försiktighet vid urstigning.
- 5. Särskilda krav för att föra fordon i kategori A, B, C, D, B + E, C + E och D + E
 - 5.1 *Kategori A*
Förare av fordon i kategori A skall dessutom kunna
 - 5.1.1 justera hjälmen och kontrollera andra säkerhetsanordningar på fordonet,
 - 5.1.2 fälla upp motorcykelns stöd och flytta den genom att leda den med motorn avstängd,
 - 5.1.3 parkera motorcykeln med användning av stödet,
 - 5.1.4 utföra en U-sväng,
 - 5.1.5 balansera fordonet vid olika hastigheter, inklusive låg hastighet, och i olika körsituationer, med eller utan passagerare,
 - 5.1.6 luta sig i samband med sväng.
 - 5.2 *Kategori C, D, C + E och D + E*
Förare av fordon i dessa kategorier skall dessutom ha kunskap om och en god förståelse för följande:
 - 5.2.1 Begränsningar i sitt eget och andra trafikanters synfält som beror på fordonens egenskaper.
 - 5.2.2 Vindens inverkan på fordonets kurs.
 - 5.2.3 Bestämmelser om fordonsvikter och fordonsmått.
 - 5.2.4 Bestämmelser om arbetstider, viloperioder och användning av färdskrivare.
 - 5.2.5 Principerna för bromssystemens och gaspådragens funktion.
 - 5.2.6 Försiktighetsåtgärder som måste vidtas vid omkörning på grund av faran för nedstänkning med vatten eller smuts.
 - 5.2.7 Läsning av vägkarta.
De skall dessutom kunna
 - 5.2.8 kontrollera servostyrda broms- och styrsystem,
 - 5.2.9 använda de olika bromssystemen,
 - 5.2.10 använda andra hastighetssänkande system än bromsarna,
 - 5.2.11 justera fordonets kurs vid sväng efter dess längd och överhäng.

- 5.3 *Kategori B, B + E, C, C + E, D + E*
Förare av fordon i dessa kategorier skall
- 5.3.1 känna till de säkerhetsfaktorer som har samband med fordonets last.
- 5.4 *Kategori B + E, C + E, D + E*
Förare av fordon i dessa kategorier skall kunna
- 5.4.1 koppla släpvagn eller påhängsvagn till och från dragfordonet.
- 5.5 *Kategori D*
Förare av fordon i denna kategori skall visa att de
- 5.5.1 känner till reglerna för persontransport,
- 5.5.2 vet hur de skall uppträda i samband med olyckor, och
- 5.5.3 dessutom kan vidta särskilda säkerhetsåtgärder i fråga om fordonet.
6. **Användning av fordonet**
I och utanför stadsbebyggelse skall föraren kunna köra sitt fordon på olika typer av vägar under olika förhållanden (väder, ljus, trafikthet osv.).

II. MINIMIKRAV FÖR FÖRARPROV

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att den som ansöker om körkort har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som krävs för att föra ett motorfordon. För detta ändamål skall det finnas ett förarprov som består av

- ett kunskapsprov, och
- ett körprov.

Villkoren för genomförandet av detta prov fastställs nedan.

7. Kunskapsprov

7.1 Utformning

Provet skall vara utformat för att säkerställa att den sökande har de kunskaper som krävs i de ämnen som är förtecknade i punkt 2 och 5 i denna bilaga.

Om den som ansöker om körkort i en kategori redan innehar körkort i en annan kategori behöver de gemensamma bestämmelserna i punkt 7 i denna bilaga inte tillämpas.

7.2 Obligatoriska punkter för samliga fordonskategorier

Punkterna nedan hänför sig till punkt 2 i denna bilaga.

7.2.1 Provet skall innehålla frågor om varje punkt som finns förtecknad nedan. Varje medlemsstat skall själv fastställa frågornas innehåll.

7.2.1 Vägtrafikbestämmelser Punkt 2.11.

7.2.1.2 Föraren Punkt 2.1 och 2.4.

7.2.1.3 Vägen Punkt 2.3, 2.7 och 2.8.

7.2.1.4 Andra vägtrafikanter Punkt 2.5 och 2.6.

7.2.1.5 Allmänna regler och förordningar samt särskilda bestämmelser Punkt 2.12, 2.13 och 2.14

7.2.2 Det prov som föreskrivs i 7.2.1 skall dessutom kompletteras med en slumpmässig kontroll på en av följande punkter rörande fordonet: 2.2, 2.9 och 2.10.

7.3 Särskilda bestämmelser för kategori C, D, C + E och D + E

För den som ansöker om körkort för kategori C, D, C + E och D + E skall det prov som föreskrivs i punkten 7.2 dessutom kompletteras med följande:

7.3.1 En obligatorisk kontroll av följande punkter i enlighet med punkt 5 i denna bilaga.

7.3.1.1 Kategori C, D, C + E och D + E

Punkt 5.2.3 (utom för C1, C1 + E, D1 och D1 + E), 5.2.4 (utom användningen av färdskrivare, som behandlas i punkt 9.3.1) och 5.2.5 (utom för C1, C1 + E, D1 och D1 + E).

7.3.1.2 Kategori D

Punkt 5.5.1 och 5.5.2.

7.3.2 En slumpmässig kontroll av en av punkterna 5.2.1, 5.2.2 eller 5.2.6.

8. Körprov

8.1 Fordonet och dess utrustning

8.1.1 För förande av fordon med manuell växellåda krävs ett godkänt körprov som genomförts i ett sådant fordon.

Om en sökande genomför körprovet i ett fordon med automatisk växellåda skall detta anges på det körkort som utfärdas på grundval av detta prov. Körkort med en sådan angivelse ger endast behörighet att föra fordon med automatisk växellåda.

Med *fordon med automatisk växellåda* avses ett fordon, i vilket utväxlingen mellan motorn och hjulen endast kan varieras med gaspedalen och bromsarna.

8.1.2 De fordon som används vid körproven skall uppfylla de minimikrav som anges nedan. Medlemsstaterna får införa bestämmelser om strängare eller flera krav.

Kategori A

- Erfarenhetsbaserad behörighet (första punkten i första strecksatsen av artikel 6.1 b): motorcyklar utan sidvagn med en slagvolym som överstiger 120 cm³ och en maximi-hastighet om minst 100 km/tim.
- Direkt behörighet (andra punkten i första strecksatsen av artikel 6.1 b): motorcyklar utan sidvagn med en motoreffekt om minst 35 kW.

Kategori B

Fyrhjuliga fordon i kategori B och en maximi-hastighet om minst 100 km/tim.

Kategori B + E

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori B och en släpvagn med en totalvikt om minst 1 000 kg och som har en maximi-hastighet om minst 100 km/tim och inte omfattas av kategori B.

Kategori C

Fordon i kategori C med en totalvikt om minst 10 000 kg, en längd om minst 7 meter och en maximi-hastighet om minst 80 km/tim.

Kategori C + E

Antingen ledade fordon med en totalvikt om minst 18 000 kg, en längd om minst 12 meter och en maximi-hastighet om minst 80 km/tim eller fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori C och en släpvagn med en längd om minst 4 meter och med en totalvikt om minst 18 000 kg, en längd om minst 12 meter och en maximi-hastighet om minst 80 km/tim.

Kategori D

Fordon i kategori D med en längd om minst 9 meter och en maximi-hastighet om minst 80 km/tim.

Kategori D + E

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori D och en släpvagn med en totalvikt om minst 1 250 kg och en maximi-hastighet om minst 80 km/tim.

Valfria underkategorier*Underkategori A1*

Motorcykel utan sidvagn med en slagvolym om minst 75 cm³.

Underkategori B1

Tre- eller fyrhjuliga motordrivna cyklar med en maximiastighet om minst 60 km/tim.

Underkategori C1

Fordon i underkategori C1 med en totalvikt om minst 4 000 kg och en maximiastighet om minst 80 km/tim.

Underkategori C1 + E

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori C1 och en släpvagn med en totalvikt om minst 2 000 kg samt har en längd om minst 8 meter och en maximiastighet om minst 80 km/tim.

Underkategori D1

Fordon i underkategori D1 med en maximiastighet om minst 80 km/tim.

Underkategori D1 + E

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i underkategori D1 och en släpvagn med en totalvikt om minst 1 250 kg samt har en maximiastighet om minst 80 km/tim.

8.2 Förmåga och beteende som skall provas

Nedanstående bestämmelser gäller endast om de är relevanta för fordonets egenskaper.

8.2.1 Förberedelser som gäller fordonet

De sökande skall visa att de kan förbereda sig för säker köring i enlighet med följande krav (hänvisningarna avser punkten 3.1 i denna bilaga) i 3.1.2, 3.1.3 (bestämmelsen om säkerhetsbälten gäller endast om lagen föreskriver att ett sådant används) och 3.1.4.

8.2.2 Manövrering av fordonet

Sökande skall kunna visa att de kan använda fordonets reglage genom att på ett tillfredsställande sätt utföra följande manövrer (hänvisningarna avser punkten 3.2 i denna bilaga):

Punkt 3.2.1 (start på plan mark och om möjligt i uppförsbacke), 3.2.2, 3.2.3 och 3.2.6 (dock inte nödbromsning, vilken behandlas i punkt 10.1.1).

Ett urval av de manövrer som anges i punkt 3.2.4, 3.2.5 och 3.2.7 skall provas (minst två manövrer för de tre punkterna, varav en skall gälla backning). De manövrer som anges i 3.2.5 skall provas för fordonskategorierna C, D, B + E, C + E och D + E. Den som ansöker om ett körkort i någon av dessa kategorier skall genomföra en backning med samtidig svängning på ett sätt som medlemsstaterna själva får fastställa.

8.2.3 Beteende i trafiken

Sökande skall under normala trafikförhållanden, med fullständig säkerhet och med iakttagande av nödvändig försiktighet utföra samtliga följande manövrer som anges i punkt 4 i denna bilaga: 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.2.4, 4.2.5, 4.2.9 och 4.2.10 samt om så är möjligt även de manövrer som anges i 4.2.6, 4.2.7 och 4.2.8.

8.3 Särskilda bestämmelser för kategori A, C, D, C + E och D + E

Förutom de manövrer som avses ovan skall den som ansöker om körkort för kategori A, D, C + E och D + E utföra följande manövrer (hänvisning till punkt 5 i denna bilaga):

8.3.1 Kategori A

Punkt 5.1.2 (fälla upp motorcykelns stöd och eventuellt flytta den genom att leda den med motorn avstängd), 5.1.3 och 5.1.6. Om lagen föreskriver att hjälm skall användas, skall kontroll genomföras av att den är rätt påsatt. Ett urval av de kontroller som anges i 5.1.1 skall genomföras. Förmågan att hålla balansen (punkt 5.1.5) skall kontrolleras vid olika hastigheter, inklusive låg hastighet och i olika körsituationer, dock inte med passagerare, vilket behandlas i punkten 9.1.2.1.

- 8.3.2 Kategori C, D, C + E och D + E
Punkt 5.2.8, 5.2.9 (utom för C1 och D1), 5.2.10 (utom för C1 och D1) och 5.2.11 (utom för C1 och D1).
- 8.3.3 Kategori D
Punkt 5.5.3.
9. **Kunskapsprov eller körprov**
- 9.1 Medlemsstaterna får själva fastställa om den sökandes förmåga och beteende inom de områden som anges nedan skall kontrolleras genom ett kunskapsprov eller ett körprov.
- 9.1.1 Samtliga kategorier
- 9.1.1.1 Slumpmässiga kontroller av däck, belysning, reflexanordningar, styrning, bromsar, körriktningsskivare och ljudsignalanordning med avseende på skick.
- 9.1.1.2 Nödvändiga försiktighetsåtgärder när fordonet lämnas.
- 9.1.2 Kategori A
- 9.1.2.1 Förmåga att hålla balansen med passagerare.
- 9.1.3 Kategori C, D, C + E och D + E
- 9.1.3.1 Användning av färdskrivare.
- 9.1.4 Kategori C + E
- 9.1.4.1 Koppling av släpvagn eller påhängsvagn till och från dragfordonet.
- 9.1.4.2 Säkerhetsfaktorer som har samband med fordonets last.
10. **Ytterligare körprov**
- Den sökandes förmåga och beteende inom nedanstående områden får också kontrolleras under körprovet.
- 10.1 *Samtliga kategorier*
- 10.1.1 Nödbromsning.
- 10.2 *Kategori A*
- 10.2.1 U-sväng.
- 10.3 Förmågan att läsa en vägkarta får kontrolleras antingen i kunskapsprovet eller körprovet (utom för kategori C1, C1 + E, D1 och D1 + E).
11. **Bedömning av förarprovet**
- För var och en av de körsituationer som nämns ovan skall bedömningen återspegla hur obesvärat den sökande använder fordonets reglage och vilken förmåga han visar att köra helt säkert i trafiken. Hela provet skall ge förrättningsmannen ett intryck av säkerhet. Körfel eller farligt beteende som innebär en risk för provfordonet, dess passagerare eller andra trafikanter skall, oavsett om förrättningsmannen eller ledsagare behöver ingripa eller inte, leda till att den sökande underkänns. Förrättningsmannen skall dock ha rätt att avgöra om körprovet skall fullföljas eller inte.
- Förrättningsmän vid förarprov skall ha den utbildning som är nödvändig för att korrekt bedöma sökandens förmåga att köra säkert. För att säkerställa en korrekt och konsekvent bedömning av fel i enlighet med de normer, som fastställs i denna bilaga, skall förrättningsmännens arbete granskas och övervakas av ett organ som godkänts av medlemsstaten.
12. **Provets längd**
- Körprovets tidslängd och den tillryggelagda sträckan skall vara tillräckliga för att bedöma den förmåga och det beteende som fastställts i punkt 8 och 9. Körtiden under provet får inte i något fall vara kortare än 25 minuter för kategori A, B och B + E och inte kortare än 45 minuter för övriga kategorier.

13. Platsen för provet

Den del av provet som syftar till att bedöma sökandens förmåga att tekniskt behärska fordonet får utföras på en särskild testbana. Den del av provet som gäller trafikbeteendet bör om möjligt äga rum på landsvägar, motortrafikleder, motorvägar och stadsgator, vilka bör visa prov på de olika svårigheter som förare kan utsättas för. Det är också önskvärt att provet äger rum under förhållanden med varierande trafiktäthet.

14. Fordon som används för körprov och registrerats före den 31 juli 1991 får, om de inte uppfyller de kriterier för sådana fordon som fastställs i punkt 8.1.2 i denna bilaga, endast användas under tre år efter detta datum.

BILAGA III

MINIMIKRAV I FRÅGA OM FYSISK OCH PSYKISK LÄMPLIGHET ATT FÖRA
MOTORDRIVNA FORDON

DEFINITIONER

1. I denna bilaga indelas förarna i två grupper:
 - 1.1 *Grupp 1*
Förare av fordon i kategori A, B och B + E samt underkategori A1 och B1.
 - 1.2 *Grupp 2*
Förare av fordon i kategori C, C + E, D, D + E samt underkategori C1, C1 + E, D1 och D1 + E.
- 1.3 I nationell lagstiftning får föreskrivas att bestämmelserna i denna bilaga för förare i grupp 2 skall gälla för förare av fordon i kategori B som använder sitt körkort i yrkesmässig verksamhet (taxibilar, ambulanser osv.).
2. På motsvarande sätt placeras den som ansöker om körkort för första gången eller om förnyat körkort i den grupp han kommer att tillhöra när körkortet har utfärdats eller förnyats.

LÄKARUNDERSÖKNINGAR

3. *Grupp 1*
Sökande är skyldiga att genomgå läkarundersökning om det i samband med de obligatoriska formaliteterna eller under de prover som skall avläggas för att erhålla körkort framkommer att de har en eller flera av de medicinska problem som nämns i denna bilaga.
4. *Grupp 2*
Sökande skall genomgå läkarundersökning innan körkort utfärdas första gången, och därefter skall förare genomgå sådana regelbundna undersökningar som föreskrivs i nationell lagstiftning.
5. Medlemsstaterna får fastställa strängare krav för utfärdande eller förnyande av körkort än de som fastställs i denna bilaga.

SYN

6. Alla som ansöker om körkort skall genomgå en lämplig undersökning som syftar till att kontrollera att de har tillräckligt god syn för att föra motordrivna fordon. Om det finns anledning att tvivla på att den sökandes syn är tillräcklig god, skall han undersökas av en behörig läkare. Vid denna undersökning skall särskild uppmärksamhet ägnas synskärpan, synfältet, synförmågan i halvmörker och tilltagande ögonsjukdomar.

Vid tillämpningen av denna bilaga skall intraokulära linser inte anses vara korrigerande linser.

Grupp 1

- 6.1 Den som ansöker om körkort eller förnyande av körkort skall, om nödvändigt med korrigerande linser, ha en binokulär synskärpa av minst 0,5 för båda ögonen tillsammans. Körkort får inte utfärdas eller förnyas om det under läkarundersökningen framkommer att det horisontella synfältet är mindre än 120°, dock med undantag för sällfall för vilka det får ges dispens om det finns stöd av ett gynnsamt läkarutlåtande och ett praktiskt prov med positivt resultat, eller att den sökande lider av någon annan ögonsjukdom som skulle kunna äventyra trafiksäkerheten. Om en tilltagande ögonsjukdom upptäcks eller fastställs får körkort utfärdas eller förnyas på villkor att sökanden regelbundet skall undersökas av en behörig läkare.

- 6.2 Den som ansöker om körkort eller om förnyande av körkort och är helt blind på ett öga eller endast använder det ena ögat (t.ex. på grund av dubbelseende) skall ha en synskärpa av minst 0,6, om nödvändigt med korrigerande linser. Den behöriga läkaren skall intyga att sökanden har haft denna monokulära syn tillräckligt länge för att ha vant sig vid den och att synfältet för det öga som används är normalt.

Grupp 2

- 6.3 Den som ansöker om körkort eller om förnyande av körkort skall ha en synskärpa, om nödvändigt med korrigerande linser, av minst 0,8 på det bästa ögat och minst 0,5 på det sämsta ögat. Om korrigerande linser används för att uppnå synskärpevärdena 0,8 och 0,5 skall den okorrigerade skärpan på varje öga vara minst 0,05. I annat fall skall minimiskärpan (0,8 och 0,5) uppnås genom korrigering med glasögon som har en styrka på högst plus eller minus fyra dioptrier eller med hjälp av kontaktlinser (okorrigerad syn = 0,05). Korrektionen skall tolereras väl. Körkort får inte utfärdas eller förnyas till den som saknar normalt binokulärt synfält eller lider av dubbelseende.

HÖRSEL

7. Körkort får utfärdas eller förnyas för förare i grupp 2 efter yttrande av behöriga läkare. Vid läkarundersökningen skall särskild hänsyn tas till kompensationsmöjligheterna.

RÖRELSEHINDRADE PERSONER

8. Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som lider av en motorisk sjukdom eller missbildning som gör det farligt att föra ett motordrivet fordon.

Grupp 1

- 8.1 Till sökande och förare som är fysiskt handikappade får körkort med särskilda villkor utfärdas med stöd av ett utlåtande från en behörig läkare. Utlåtandet skall grunda sig på en medicinsk bedömning av den aktuella sjukdomen eller missbildningen och om nödvändigt på ett praktiskt prov. Det skall också ange på vilket sätt fordonet skall anpassas, samt om föraren behöver använda en ortopedisk protes. Vid körprovet skall dock den sökande kunna visa att det inte innebär någon fara att föra fordonet med en sådan anordning.

- 8.2 Körkort får utfärdas eller förnyas för sökande med en tilltagande sjukdom på villkor att den rörelsehindrade personen regelbundet genomgår undersökning för att kontrollera att personen i fråga fortfarande kan köra fordonet helt säkert.

Om handikappet är stabilt, får körkort utfärdas eller förnyas utan att den sökande måste genomgå regelbundna läkarundersökningar.

Grupp 2

- 8.3 Den behöriga läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

HJÄRT- OCH KÄRLSUKDOMAR

9. Varje sjukdom som kan utsätta den som ansöker om körkort för första gången eller om förnyande av körkort för plötslig svikt i hjärta och blodomlopp, vilken medför en plötslig störning av hjärnfunktionerna, innebär en fara för trafiksäkerheten.

Grupp 1

- 9.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för den som lider av allvarliga störningar i hjärtrytmen.
- 9.2 Körkort får utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som använder pacemaker om det finns stöd för detta i ett läkarutlåtande och på villkor att personen genomgår regelbundna hälsokontroller.
- 9.3 För sökanden eller förare som lider av onormalt blodtryck skall ansökan om utfärdande eller förnyande av körkort bedömas utifrån undersökningens övriga resultat, eventuella besläktade komplikationer och den fara som de kan utgöra för trafiksäkerheten.

- 9.4 Körkort skall normalt inte utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som i vilotillstånd eller vid sinnesrörelse lider av angina pectoris. För den som har haft hjärtinfarkt får körkort endast utfärdas eller förnyas med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

Grupp 2

- 9.5 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

DIABETES

10. För att körkort skall utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som lider av diabetes krävs stöd i ett läkarutlåtande och regelbundna hälsokontroller, anpassade till det enskilda fallet.

Grupp 2

- 10.1 För sökanden eller förare i denna grupp som lider av diabetes och behöver insulinbehandling får körkort endast utfärdas eller förnyas i undantagsfall, och då endast om detta kan motiveras med stöd av ett läkarutlåtande samt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

NEUROLOGISKA SJUKDOMAR

11. Om en sökande eller förare lider av en allvarlig neurologisk sjukdom får körkort endast utfärdas eller förnyas om ansökan stöds av ett läkarutlåtande.

Neurologiska störningar som har samband med sjukdomar eller kirurgiska ingrepp som påverkar det centrala eller perifera nervsystemet och tar sig uttryck i sensoriska eller motoriska brister samt påverkar balansen och koordinationen skall sålunda beaktas i förhållande till deras funktionsmässiga verkningar och risken för att de skall förvärras. I sådana fall får utfärdandet eller förnyandet av körkortet göras till föremål för regelbunden omprövning, om det finns risk för försämring.

12. Epileptiska anfall eller andra plötsliga störningar av medvetandetillståndet utgör en allvarlig fara för trafiksäkerheten om de drabbar en person som för ett motordrivet fordon.

Grupp 1

- 12.1 Körkort får utfärdas eller förnyas med stöd av en undersökning som genomförs av en behörig läkare och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs. Läkaren skall bedöma hur allvarlig epilepsin eller medvetandestörningen är, dess kliniska form och sjukdomsförloppet (till exempel inget anfall de senaste två åren), behandling som getts och dess resultat.

Grupp 2

- 12.2 Körkort skall inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har eller kan få epileptiska anfall eller andra plötsliga störningar av medvetandetillståndet.

MENTALA STÖRNINGAR

Grupp 1

- 13.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som

- lider av allvarliga mentala störningar som är medfödda eller beror på sjukdom, skada eller neurokirurgiska ingrepp,
- har ett allvarligt förståndshandikapp,
- har allvarliga beteendestörningar som beror på åldrande, eller störningar av personligheten som leder till allvarligt försämrat omdöme, beteende eller försämrad anpassningsförmåga,

om inte ansökan stöds av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

Grupp 2

- 13.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

ALKOHOL

14. Alkoholkonsumtion är en stor fara för trafiksäkerheten. Med tanke på problemets omfattning är det mycket viktigt att läkarna visar stor uppmärksamhet.

Grupp 1

- 14.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att föra fordon i alkoholpåverkat tillstånd.

För sökande eller förare som tidigare har varit beroende av alkohol får körkort utfärdas eller förnyas efter en intygad avhållsamhetsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

Grupp 2

- 14.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

NARKOTIKA OCH LÄKEMEDEL**15. Missbruk**

Oavsett vilken behörighet ansökan gäller skall körkort inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av eller, utan att vara beroende, regelbundet missbrukar psykofarmaka.

Regelbundet bruk*Grupp 1*

- 15.1 Körkort skall inte utfärdas eller förnyas om sökande eller förare regelbundet och i sådana mängder som kan påverka körningen negativt använder psykofarmaka som kan försämra förmågan att köra säkert. Detta gäller för alla andra läkemedel eller kombinationer av läkemedel som påverkar körförmågan.

Grupp 2

- 15.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

NJURSUKDOMAR*Grupp 1*

- 16.1 Med stöd av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs får körkort utfärdas eller förnyas till sökande eller förare, som lider av allvarlig njurinsufficiens.

Grupp 2

- 16.2 Körkort får varken utfärdas eller förnyas om sökande eller förare lider av allvarlig, irreversibel njurinsufficiens, dock med undantag för sårfall som har stöd i ett läkarutlåtande och då på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

ÖVRIGA BESTÄMMELSER*Grupp 1*

- 17.1 Med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum, får körkort utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har genomgått en organtransplantation eller en implantation av ett konstgjort organ som påverkar körförmågan.

Grupp 2

- 17.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.
18. Om sökande eller förare lider av en sjukdom som kan nedsätta eller medföra nedsättning av förmågan att köra säkert, men som inte nämns i föregående punkt, gäller som en generell regel att körkort endast skall utfärdas med stöd av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.
-

Statens offentliga utredningar 1995

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Pensionsrättigheter och bodelning. [8]
Nya konsumentregler. [11]
IT och verksamhetsförnyelse inom rättsväsendet.
Förslag till nya samverkansformer. [32]
Ersättning för ideell skada vid personskada. [33]
Sambandet Redovisning – Beskattning. [43]
Aktiebolagets organisation. [44]
Tvängsmedel enligt 27 och 28 kap. RB
samt polislagen. [47]

Utrikesdepartementet

Lagen om vissa internationella sanktioner
– en översyn. [28]

Försvarsdepartementet

Muskövarvets framtid. [6]
Analys av Försvarsmaktens ekonomi. [13]
Ett säkrare samhälle. [19]
Utan el stannar Sverige. [20]
Staden på vatten utan vatten. [21]
Radioaktiva ämnen slår ut jordbruk i Skåne. [22]
Brist på elektronikkomponenter. [23]
Gasmoln lamslår Uppsala. [24]
Civilt bruk av försvarets resurser –
regelverken, erfarenheter , helikoptrar. [29]

Socialdepartementet

Vårdens svåra val.
Slutbetänkande av Prioriteringsutredningen. [5]
Könshandeln. [15]
Socialt arbete mot prostitutionen i Sverige. [16]
Homosexuell prostitution. [17]
Underhållsbidrag och bidragsförskott,
Del A och Del B. [26]
Avgifter inom handikappområdet. [35]

Kommunikationsdepartementet

Samordnad och integrerad tågtrafik på
Arlandabanan och i Mälardalsregionen. [25]
Ålvsäkerhet. [40]
Framtidsanpassad Gotlandstrafik. [42]
EG-anpassade körkortsregler. [48]

Finansdepartementet

Grön diesel – miljö- och hälsorisker. [3]
Långtidsutredningen 1995. [4]
Fullt ekonomiskt arbetsgivaransvar. [9]
Översyn av skattebrottslagen. [10]
Mervärdesskatt – Nya tidpunkter för
redovisning och betalning. [12]
Förmåner och sanktioner – en samlad redovisning. [36]

Utbildningsdepartementet

Yrkeshögskolan - Kvalificerad eftergymnasial
yrkesutbildning. [38]
Allmän behörighet för högskolestudier. [41]

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsföretag – En ny möjlighet för arbetslösa. [2]
Obligatoriska arbetsplatskontakter för arbetslösa. [7]
Kompetens för strukturomvandling. [34]
Some reflections on Swedish Labour Market
Policy. [39]
Några utländska forskares syn på svensk
arbetsmarknadspolitik. [39]
Effektivare styrning och rättssäkerhet
i asylprocessen. [46]

Kulturdepartementet

Konst i offentlig miljö. [18]
Vårt dagliga blad - Pstöd till svensk dagspress.[37]

Näringsdepartementet

Ett renodlat näringsförbud. [1]
Ny Elmarknad + Bilagedel. [14]

Civildepartementet

Regional framtid + bilagor. [27]

Miljödepartementet

Alkylat och Miljöklassning av bensin. [30]
Ett vidareutvecklat miljöklassystem i EU. [31]
Grundvattenskydd. [45]

Statens offentliga utredningar 1995

Kronologisk förteckning

1. Ett renodlat näringsförbud. N.
2. Arbetsföretag – En ny möjlighet för arbetslösa. A.
3. Grön diesel – miljö- och hälsorisker. Fi.
4. Långtidsutredningen 1995. Fi.
5. Vårdens svåra val.
Slutbetänkande av Prioriteringsutredningen. S.
6. Muskövarvets framtid. Fö.
7. Obligatoriska arbetsplatskontakter för arbetslösa. A.
8. Pensionsrättigheter och bodelning. Ju.
9. Fullt ekonomiskt arbetsgivaransvar. Fi.
10. Översyn av skattebrottslagen. Fi.
11. Nya konsumentregler. Ju.
12. Mervärdesskatt – Nya tidpunkter för redovisning och betalning. Fi.
13. Analys av Försvarsmaktens ekonomi. Fö.
14. Ny Elmarknad + Bilagedel. N.
15. Könshandeln. S.
16. Socialt arbete mot prostitutionen i Sverige. S.
17. Homosexuell prostitution. S.
18. Konst i offentlig miljö. Ku.
19. Ett säkrare samhälle. Fö.
20. Utan el stannar Sverige. Fö.
21. Staden på vatten utan vatten. Fö.
22. Radioaktiva ämnen slår ut jordbruk i Skåne. Fö.
23. Brist på elektronikkomponenter. Fö.
24. Gasmoln lamslår Uppsala. Fö.
25. Samordnad och integrerad tågtrafik på Arlandabanan och i Mälardalsregionen. K.
26. Underhållsbidrag och bidragsförskott, Del A och Del B. S.
27. Regional framtid + bilagor. C.
28. Lagen om vissa internationella sanktioner – en översyn. UD.
29. Civilt bruk av försvarets resurser – regelverken, erfarenheter, helikoptrar. Fö.
30. Alkylat och Miljöklassning av bensin. M.
31. Ett vidareutvecklat miljöklasssystem i EU. M.
32. IT och verksamhetsförnyelse inom rättsväsendet. Förslag till nya samverkansformer. Ju.
33. Ersättning för ideell skada vid personskada. Ju.
34. Kompetens för strukturomvandling. A.
35. Avgifter inom handikappområdet. S.
36. Förmåner och sanktioner – en samlad redovisning. Fi.
37. Vårt dagliga blad – stöd till svensk dagspress. Ku.
38. Yrkehögskolan – Kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning. U.
39. Some reflections on Swedish Labour Market Policy. A.
Några utländska forskares syn på svensk arbetsmarknadspolitik. A.
40. Älvsäkerhet. K.
41. Allmän behörighet för högskolestudier. U.
42. Framtidsanpassad Gotlandstrafik. K.
43. Sambandet Redovisning – Beskattning. Ju.
44. Aktiebolagets organisation. Ju.
45. Grundvattenskydd. M.
46. Effektivare styrning och rättssäkerhet i asylprocessen. A.
47. Tvångsmedel enligt 27 och 28 kap. RB samt polislagen. Ju.
48. EG-anpassade körkortsregler. K.

